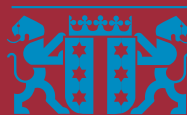

Update 2020

Welstandsbeleid Gouda

**gemeente
gouda**

inhoud

Deel A – beleidsuitgangspunten

1	Inleiding	6
1.1	Invoering Omgevingswet	6
1.2	Actuele aanpassingen	6
1.3	Duurzaamheid	6
2	Welstandsbeleid	8
2.1	Welstandstabel	8
2.2	Algemeen	8
2.3	Algemene criteria	8
2.4	Verschillend beleid in verschillende gebieden	9
2.5	Beoordelingskader	10
2.6	Monumentenbeleid	11
2.7	Reclamebeleid	12
2.8	Terrassenbeleid	12
2.9	Handhaving en excessenregeling	13

Deel B – beleid per gebied en categorie

3	Specifieke uitwerking toezicht per gebied	15
3.1	Monumenten	15
3.2	Grootschalige ontwikkelingen	15
3.3	Beeldkwaliteits- en beheerplannen	15
3.4	Welstandsvrij	15
3.5	Regulier, beperkt en volledig welstandstoezicht	16
3.5.1	Algemene welstandscriteria (voor plannen > € 100.000)	16
3.5.2	Binnenstad en haar randen (beschermd stadsgezicht)	17
3.5.3	Bloemendaal, algemeen bij plannen < € 100.000	19
3.5.4	Plaswijck, algemeen bij plannen < € 100.000	20
3.5.5	Weidebloemkwartier, algemeen bij plannen < € 100.000	20
3.5.6	Goverwelle, algemeen bij plannen < € 100.000	20
3.5.7	Achterwillens oud, algemeen bij plannen < € 100.000	20
3.5.8	Bloemendaalseweg/Ridder van Catsweg	20
3.5.9	Graaf Florisweg/Achterwillenseweg	21
3.5.10	Karnemelksloot/Voorwillenseweg	22
3.5.11	Kort Haarlem en Kadebuurt	23
3.5.12	Korte Akkeren	24
3.5.13	Van Bergen IJzendoornpark	24
3.5.14	Bodegraafsestraatweg	25
3.5.15	Entree A12	26
3.5.16	Spoorzone/Westergouwe	26
3.6	Terrassen	26

Deel C – concrete welstandscriteria

4	Overzicht welstandsbeleid Gouda 2020	27
	Overzicht welstandsbeleid Gouda 2020 (kaart)	28
	Overzicht welstandsbeleid Gouda 2020 (tabel)	30
A.	Geen toezicht gebied 22	31
B.	Geen toezicht – plannen onder € 100.000 gebieden 14 t/m 21	32
C.	Geen toezicht met aanvullende aspecten – plannen onder € 100.000 gebieden 11 t/m 13	33
D.	Beperkt toezicht – plannen vanaf € 100.000 gebieden 11 t/m 21	34
E.	Regulier toezicht – gebieden met bijzondere aandacht; woonboten gebieden 8 t/m 10	35
F.	Volledig toezicht – cultuurhistorisch waardevolle gebieden gebieden 1 t/m 7	39
2	Algemene welstandscriteria (F2)	40
3	Specifieke welstandscriteria – regulier (F3)	41
4	Specifieke welstandscriteria – reclame (F4)	46
5	Specifieke welstandscriteria – per gebied (F5)	48
6	Specifieke welstandscriteria – historische bouwstijlen en stijlperiodes (F6)	63
G.	Volledig toezicht – beschermd erfgoed	76

BIJLAGEN

BIJLAGE I – BEGRIPPEN	77	
BIJLAGE II – REGLEMENT VAN ORDE OP DE ADVIESCOMMISSIE RUIMTELIJKE KWALITEIT	83	
1	organisatie	83
2	taken	83
3	samenstelling	83
4	competenties	83
5	benoeming van de leden	84
6	communicatie en perscontacten	85
7	presentievergoedingen	85
BIJLAGE III – WERKWIJZE VAN DE ADVIESCOMMISSIE RUIMTELIJKE KWALITEIT	86	
1.	frequentie, openbaarheid en verslag van de vergaderingen	86
2.	advisering over de plannen	86
3.	advies om af te wijken van het in deze nota vastgelegde beleid	87
BIJLAGE IV – KADERS VAN DE RICHTLIJN LICHTHINDER NSVV	88	
BIJLAGE V – REGELING ERFGOED EN DUURZAAMHEID 2020	92	
	Toelichting op de Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020	99

deel A - beleidsuitgangspunten

1. Inleiding

Op 1 januari 2003 is de nieuwe Woningwet van kracht geworden. De gemeente heeft daarbij de keus gekregen of ze voortaan nog bouwplannen wenst te beoordelen op de zogenaamde “redelijke eisen van welstand”. In de daarop volgende jaren is het welstandsbeleid herzien, deels aan de hand van nieuwe wetswijzigingen rond vergunningvrij en welstandvrij bouwen en zijn voor categorieën de zogenoemde sneltoetscriteria ontwikkeld. Criteria die tot doel hebben om door middel met vooraf bekende uitgangspunten tot een snelle ambtelijke toets en afdoening te komen.

Naast deze beperkingen in de advisering kreeg de commissie een uitbreiding in de adviesrol voor ontwikkelingen in het vlak van stedenbouwkundige plannen, ontwikkelingsplannen openbaar gebied, enz. De commissie werd omgevormd van welstandscommissie tot adviescommissie ruimtelijke kwaliteit. Overigens heeft de commissie ook haar meer traditionele rol behouden bij de toetsing van principe-, bouw- en reclameplannen, waarbij de plannen binnen het beschermd stadsgezicht extra aandacht krijgen, alsmede de restauratie en hergebruikplannen voor monumenten.

Vanaf 2010 werd de categorie vergunningvrije bouwwerken aanzienlijk verruimd en de zogenaamde KAN-bepaling ingevoerd. Burgemeester en wethouders kunnen bepalen welke aanvragen nog wel en welke niet aan de welstandscommissie voorgelegd worden. In het laatste geval moeten BenW zelf (lees: de ambtelijke organisatie) de plannen toetsen.

1.1 Invoering Omgevingswet

In 2018 is de invoering voorzien van de Omgevingswet. Met deze Omgevingswet moet het omgevingsrecht inzichtelijker en eenvoudiger worden. Gemeenten krijgen op lokaal niveau meer keuzevrijheid om in te spelen op ontwikkelingen. Proceduretijd moet dan korter zijn en er zijn minder vergunningen nodig. De rol van de overheid verandert, van bepaler of toetsers naar regisseur en speelt daarbij sneller en efficiënter in op economische, sociale en maatschappelijke ontwikkelingen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een aantal kerninstrumenten: omgevingsvisie, programma, omgevingsplan en omgevingsvergunning. Het omgevingsplan is daarbij hét instrument om de omgevingsvisie uit te voeren en omvat alle regels die betrekking hebben op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en activiteiten die daarop betrekking hebben en is daarmee het integrale toetsingskader voor omgevingsvergunningen. Dit omgevingsplan zal ook invloed hebben op het welstandsbeleid en mogelijkheden

bieden voor verdere integratie en afstemming met het ruimtelijke ordenings- en stedenbouwkundig beleid. Hoe deze verdere ontwikkeling van het welstandsbeleid er uit komt te zien kan nu nog niet aangegeven worden, maar voorspelbaar is nu al wel dat dit welstandsbeleid ook omstreeks 2018 opnieuw bezien zal moeten gaan worden. Overigens is al wel recent door de rijksoverheid aangegeven dat op dit moment geen rijksmiddelen ingezet gaan worden voor de standaardisering van nieuwe digitale welstandsnota's. Zolang die standaard ontbreekt is het wenselijk om het welstandsbeleid op een eenvoudige wijze toegankelijk te maken via de gemeentelijke website.

1.2 Actuele aanpassingen

Met deze nota worden de volgende stappen gezet in de ontwikkeling van het toezicht. Worden op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren beperkingen aangebracht in het toezicht in bepaalde gebieden en categorieën. Hierdoor wordt meer ruimte gemaakt voor bouwinitiatieven in deze gebieden/categorieën en de regeldruk en financiële druk voor bewoners en ondernemers beperkt. In belangrijke mate gaat het dan om bouwinitiatieven die slechts een beperkte invloed hebben op de omgevingskwaliteit of al eerder in die omgeving gerealiseerd zijn. Of om categorieën aanvragen waarbij de advisering van de commissie (nog maar) beperkte meerwaarde heeft. Denk bij dit laatste aan nieuwbouw of aanpassingen aan woonwagens, nieuwbouw van volkstuinhuisjes, standplaatsvergunningen, bedrijventerreinen en dergelijke.

Bij een deel van de middelgrote en de grote aanvragen blijft het toezicht in stand en wordt nog wel op ruimtelijke en architectonische kwaliteit getoetst omdat de impact van deze bouwplannen op de omgevingskwaliteit groot kan zijn. De ‘knip’ bij de vaststelling of aanvragen wel of niet aan

welstandstoezicht onderhevig zijn is of afhankelijk van de omgevingskwaliteit (gebieden die in het cultuurhistorische beleid aangewezen zijn) dan wel financieel van aard (plannen met een investeringsomvang boven 100.000 euro inclusief BTW). Deze laatste knip heeft te maken met het (grote) effect op de ruimtelijke kwaliteit van deze grote plannen en de behoefte aan een eenvoudig, duidelijk criterium voor aanvragers. Daarbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat bij gesplitste gelijktijdige aanvragen het duidelijk moet zijn dat de (gesplitste) aanvragen/ingrepen in zichzelf zelfstandig zijn en splitsen niet het oogmerk heeft om onder het drempelbedrag te blijven.

In die gebieden waar het welstandstoezicht (grotendeels) losgelaten wordt, kan het vanuit het oogpunt van kwaliteit van de ruimtelijke omgeving nog wenselijk zijn om bepaalde categorieën aanvragen naast de bestemmingsplanregels aan een mate van toezicht onderworpen te houden om excessen te voorkomen. Bijvoorbeeld in situaties waarin al meerdere gelijksoortige opbouwen of dakkapellen voorkomen en sterke afwijkingen hiervan ongewenst zijn. In dergelijke situaties wordt door middel van beschrijvingen op hoofdlijnen en/of voorbeelduitwerkingen richting gegeven aan de verdere ontwikkeling. Toetsing vindt in deze situaties ambtelijk plaats (veelal bij de ODMH). In geval van twijfel kan een van de leden van de ARK geconsulteerd worden. Bestemmingsplannen regelen nu al veel over bouwvolumes en in een aantal gevallen zijn er ook regels opgenomen over dakvlakken en gevelelementen.

De recent gewijzigde richtlijnen voor de terrassen in de Binnenstad zijn in deze herziening verwerkt. De categorie aanvragen die in het verlengde van deze herziening van het bouwkundige deel van welstandsbeleid nog

geëvalueerd en eventueel herzien gaan worden zijn de aanvragen reclamevergunningen. Ook de voortschrijdende ontwikkelingen hierin en de groeiende dynamiek bij bedrijven en ondernemers maken een herziening hiervan gewenst, maar deze wordt in samenhang met de Algemene Plaatselijke Verordening separaat aangepakt.

1.3 Duurzaamheid

Mede door de herziening van het welstandsbeleid wordt voldoende ruimte geboden voor inwoners, ondernemers en andere betrokken partijen om duurzaamheidsmaatregelen te treffen. Hiermee worden de mogelijkheden voor het treffen van passende energiebesparende maatregelen vergroot (planet).

Daarnaast geeft het ruimte voor bewoners/gebruikers om de gebruiksmogelijkheden eenvoudiger aan te passen aan nieuwe omstandigheden (planet/profit). Bij nieuwbouwprojecten wordt door de leden van de welstandscommissie aandacht besteed aan de kwaliteit van het ontwerp en daarbij aan de belevings-, gebruiks- en toekomstwaarde van het gebouw. Hierbij komen aspecten aan de orde die onder meer betrekking hebben op duurzame gebruiksmogelijkheden in het ontwerp, verantwoord materiaalgebruik, goede inpassing in de omgeving, efficiënt gebruik van ruimte, energiezuinigheid/-besparing en gebruikskomfort (people/planet/profit).

Daarnaast wordt bij monumenten, gebouwen die bewezen hebben duurzaam te zijn, in samenhang met de monumentwaarden aandacht besteed aan onder meer het hergebruik van materialen, de toepassing van duurzame materialen en passende energiebesparende maatregelen. Verder heeft de herbestemming van monumenten en de inpassing van nieuwe functies in toenemende mate aandacht van de commissie.

2. Welstandsbeleid

2.1 Welstandsbeleidstabel

welstandsgebied		beleidsniveau (deel A en B)						specifieke criteria (deel C)									
		geen	beperkt		regulier		volledig	erfgoed	per gebied	per gebied	algemeen	regulier	reclame	per gebied	hist.stijlen		
		A	B	C	D	E	F	G	C2	E2	F2	F3	F4	F5	F6		
gebied	1	binnenstad															
	2	woonwijk															
	3	hist.lint															
	4	hist.lint															
	5	woonwijk															
	6	hist.lint															
	7	hist.lint															
	8	stadsentree															
	9	spoorzone															
	10	westergouwe															
	11	woonwijk															
	12	woonwijk															
	13	weidebloem															
	14	woonwijk															
	15	woonwijk															
	16	woonwijk															
	17	woonwijk															
	18	woonwijk															
	19	woonwijk															
	20	stolv.sluis															
	21	westergouwe															
	22	bedrijven etc															

legenda

C2	= criteria beleidsniveau D
E2	= criteria beleidsniveau E
F2 - F7	= criteria beleidsniveau F
G	= erfgoed en cultuurh. waardevolle gebieden

cultuurhistorisch waardevolle gebieden

1	binnenstad	= BINNENSTAD EN HAAR RANDEN
2	woonwijk	= VAN BERGEN IZENDOORN/PARK
3	hist.lint	= RIDDER VAN CASTWEG – BLOEMENDAALSEWEG
4	hist.lint	= KARNEMELKSLOOT, VOORWILLENSEWEG, WACHTELSTRAAT
5	woonwijk	= KORT HAARLEM en WOODSTRAAT E.O.
6	hist.lint	= GR FLORISWEG – ACHTERWILLENSEWEG
7	hist.lint	= BODEGRAAFSESTRAATWEG

hist.stijltypen F6 in gebieden 1 t/m 7

KARAKTERISTIEKE BOERDERRIJEN
RUITESHUIZEN EIND 19e EEUW
HERENHUIZEN ROND 1900
WONINGBOUWCOMPLEXEN BEGIN 20e EEUW
EXPRESSIONISME – AMSTERDAMSE SCHOOL
JAREN '30 – HAAGSE SCHOOL
TRADITIONALISME – DELFTSE SCHOOL

2.2 Algemeen

In de formulering van haar Welstandsbeleid door middel van toetsingscriteria kiest de gemeente Gouda voor een meervoudige aanpak. Gouda is verdeeld in verschillende gebieden met verschillende toezichtregimes. Deze variëren van welstandsvrij via (zeer) beperkt toezicht naar regulier toezicht. Per gebied zijn in deel C gedetailleerde toetsingscriteria beschreven waaraan bouwaanvragen en principeplannen getoetst kunnen worden. In het nu voorliggende hoofdstuk worden de meer algemene uitgangspunten en algemene criteria beschreven waarop bouwplannen worden beoordeeld. Langs deze weg wordt stapsgewijs van breed naar gedetailleerd de toetsing afgelopen. Voor een aantal gebieden vindt toetsing uitsluitend plaats aan de algemene criteria; voor andere gebieden is dit vanwege de aard van de bebouwing veel specifiek.

2.3 Algemene criteria

Het beoordelen van de welstandskwaliteit van een bouwplan is in vakliteratuur op de volgende wijze beschreven:

1. De relatie van het gebouw als object met de context van zijn omgeving, de bijdrage die geleverd wordt aan de kwaliteit van de openbare ruimte die er mede door gevormd wordt, de wijze waarop de ruimten en elementen van het gebouw als object functioneren in de compositorische context van het geheel.
2. In samenhang daarmee en als gevolg daarvan: de helderheid en afleesbaarheid van het architectonisch concept en de wijze waarop complexiteit is gebezigd als middel om daarmee, zonder aan de helderheid wezenlijk afbreuk te doen, aan te sluiten op de verschillende thematieken die te onderkennen zijn in programma en situatie, om mede daardoor de compositie intrigerend te maken en daarmee de architectonische werking te versterken.
3. De wijze waarop in het concept wordt omgegaan met de betekeniswaarden van architectuur zoals die leven in de sociaal-culturele context, ofwel: de wijze waarop associatieve betekenissen en actuele opvattingen over architectuur in het concept worden gehanteerd.

4. De wijze waarop met maten, volumina en vlakverdelingen wordt omgegaan, de wijze waarop het gebruik van materiaal, textuur, kleur en licht bijdraagt aan en volgt uit het architectonisch concept en de mate waarin de ontwerper er in slaagt het door hem

gewenste resultaat te bereiken met de hem daarbij ten dienste staande middelen.

Uit deze beschrijving kunnen de volgende criteria samengesteld worden:

1. Past het goed in zijn omgeving (esthetisch) en draagt het bij aan de kwaliteit ervan en doet het daaraan geen afbreuk?
2. Is het plan helder en begrijpelijk of nodeloos ingewikkeld? Sluit het in dat opzicht aan op thema's of kenmerken van de omgeving of van de opgave zelf?
3. Lijkt het bouwplan op dat wat men er normaal gesproken van mag verwachten, gelet op de functie?
4. Is het, gelet op de opgave die de ontwerper zich gesteld ziet, een geslaagd ontwerp qua:
 - a. materiaalgebruik, textuur en kleur
 - b. licht- en vlakverdeling
 - c. compositie van massa's en volumes
 - d. heeft de ontwerper bereikt wat hij wilde of wat hier nodig was.

Als deze vragen positief beantwoord kunnen worden, voldoet het bouwplan aan redelijke eisen van welstand.

Ontleend aan prof. ir. Tjeerd Dijkstra, Architectonische kwaliteit

2.4 Verschillend beleid in verschillende gebieden

Niet elk gebied heeft dezelfde zorg nodig. Soms volstaat een set met eenvoudige bepalingen om de ergste uitwassen te voorkomen, soms is een gedetailleerde beschrijving en een intensieve planbegeleiding op zijn plaats. We onderscheiden:

1. Welstandsvrije gebieden
2. Gebieden met een beperkte welstandszorg
3. Gebieden met een reguliere welstandszorg

1. welstandsvrije gebieden of activiteiten

De gemeente Gouda stelt in een aantal gebieden en voor een aantal categorieën activiteiten of objecten geen eisen meer op welstandsgebied.

Dat kan zijn omdat er stedenbouwkundig al voldoende voorwaarden kunnen worden gegeven om tot een acceptabel geheel te komen, of omdat het gebied vanuit de stedenbouwkundige kwaliteit al voldoende stevigheid heeft dan wel het gebied al zoveel ontwikkeling heeft doorgemaakt dat welstandstoezicht hieraan geen bijdrage meer levert. Daarnaast kan het zijn dat het gebied in kwestie wordt gekenmerkt door een informeel karakter met een grote dynamiek, denk aan industriegebieden, volkstuincomplexen, woonwagenlocaties. Wat kenmerkend is voor zo'n milieu, zorgt dikwijls juist voor een typische charme.

De begrenzing voor de welstandsvrije activiteiten is vaak gelegen in de omvang van de bouwsom. Boven een bepaalde bouwsom wordt het toezicht gehandhaafd omdat de ingrepen dan zo groot kunnen zijn dat zij de ruimtelijke kwaliteit van het gebied aantasten.

2. gebieden met beperkte welstandszorg

In een groot deel van de stad staat de vrijheid van de burger voorop. Alleen voor de grotere plannen die een sterke invloed kunnen hebben op de ruimtelijke kwaliteit wordt het toezicht gehandhaafd. Het aanzien vanuit het openbaar gebied zal zo nodig kwalitatief bescherming krijgen door algemene criteria.

3. gebieden met reguliere welstandszorg

Hieronder vallen het Beschermd Stadsgezicht en architectonisch waardevolle ensembles en historische linten/uitvalswegen. Dergelijke delen van de stad vertegenwoordigen een grote culturele waarde. Ze zijn naast gebieden met een groot belang voor de stad als geheel ook kwetsbare gebieden en verdienen een zorgvuldig beleid dat gericht is op bescherming van de aanwezige waarden. Daarom krijgen deze gebieden een bijzondere welstandszorg, met een beschermend karakter. Gebieden waarvoor een beeldkwaliteit- of regieplan is opgesteld, vallen ook onder bijzondere zorg.

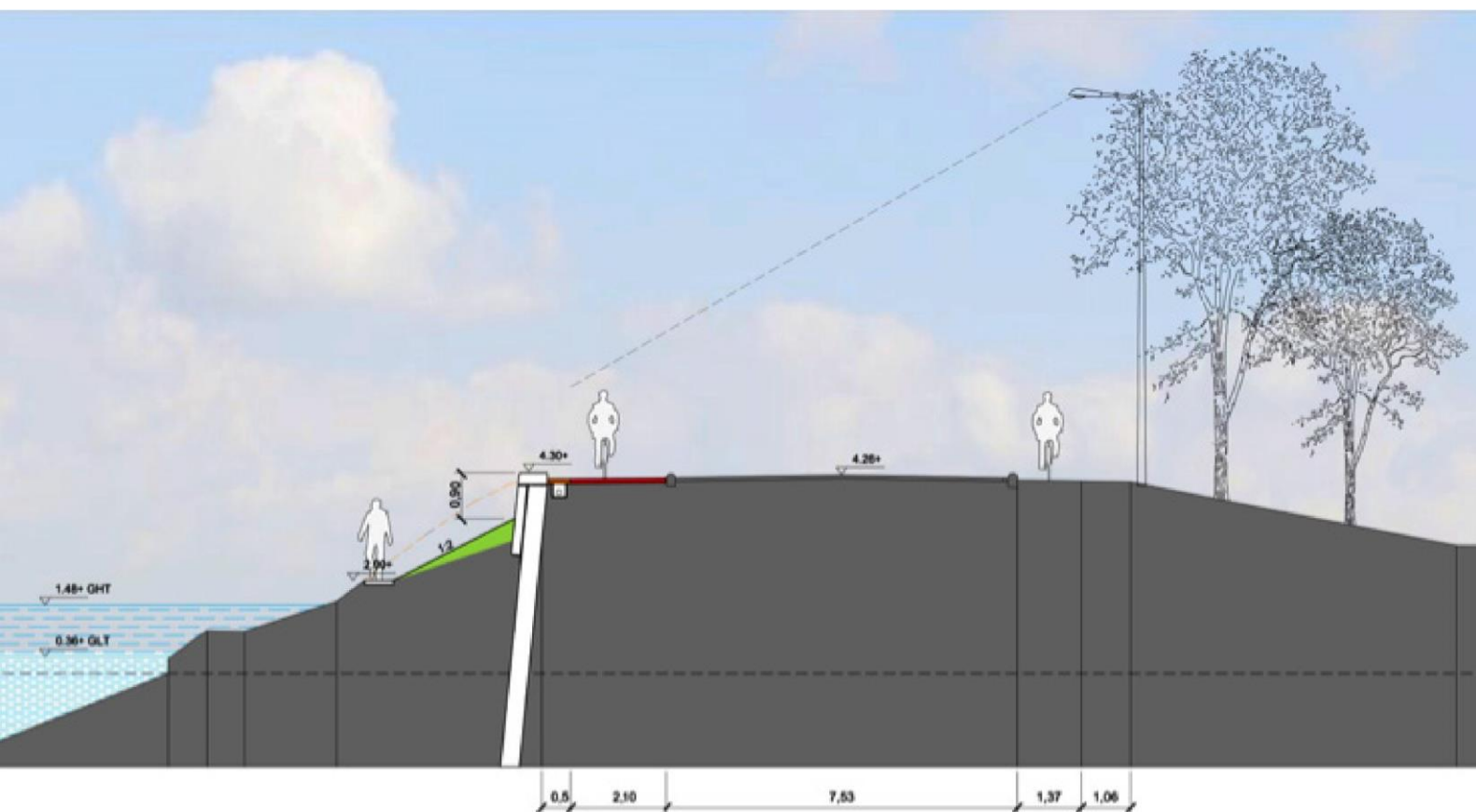
2.5 Beoordelingskader

Versillende opgaven vragen een verschillend beoordelingskader. Eenvoudige plannen worden, indien nodig, getoetst aan concrete en simpele criteria, grootschaliger plannen aan algemener omschreven beleid. De volgende beoordelingsmaatstaven worden, bij opklimmende mate van complexiteit van bouwplannen, gebruikt:

0. vrijgesteld van welstandstoezicht
1. beperkt toezicht, eventueel ambtelijke toets via de zogenaamde KAN-bepaling
2. regulier toezicht met gebiedsgericht beoordelingskader
3. beeldkwaliteitsplan of regieplan (eventueel met begeleiding van een supervisor of een kwaliteitsteam, zie bijlagen).

0. Vrijgesteld van welstandstoezicht

Zoals eerder aangegeven is vanuit het oogpunt van stimulering van ontwikkeling en bedrijvigheid en het verminderen van regel- en lastendruk gekozen voor het vrijstellen van een aantal categorieën en gebieden van welstandstoezicht. De uitwerking van deze vrijgestelde categorieën en gebieden is in deel C opgenomen. Voor de daar aangegeven gebieden/activiteiten en categorieën is er geen voorafgaand toezicht meer, kan alleen nog achteraf ingegrepen worden in evident buitensporige situaties met toepassing van de zogenaamde excessenregeling.

1. Beperkt toezicht/ambtelijke toets volgens KAN-bepaling

Het grootste deel van de bouwplannen is bescheiden van omvang, maar voor de indieners niet minder belangrijk. Toch vertegenwoordigen ze maar een klein deel van het totale bouwvolume. Het is daarom verstandig om voor de grote hoeveelheid kleine bouwwerken een efficiënte behandeling voorop te stellen. Voor grote gebiedsdelen is het welstandstoezicht stringent beperkt en alleen nog voor één of enkele hoofdzaken een richtlijn gegeven waaraan de ingrepen moeten voldoen. Deze richtlijnen hebben veelal betrekking op dakkapellen/dakopbouwen en/of aanbouwen. Het beleid bij deze beschrijvingen op hoofdlijnen is gericht op behoud van het aanwezige karakter van de omgeving, zo gering mogelijke aantasting daarvan en het voorkomen van hinder voor derden. De toetsing aan deze richtlijnen zal ambtelijk plaatsvinden, veelal bij de Omgevingsdienst Midden-Holland. Kleine bouwplannen, in gebieden die niet zijn vrijgesteld van toezicht, worden getoetst door een gemandateerd lid van de Welstandscommissie, die terzijde wordt gestaan door een ambtenaar. In bijzondere gevallen worden kleine plannen voorgelegd aan de Welstandscommissie. Het beleid is ook hier gericht op behoud en een zo gering mogelijke aantasting van het aanwezige karakter van de omgeving en het voorkomen van hinder voor derden.

2. Regulier toezicht gebiedsgericht beoordelingskader

Zowel de resterende kleine als middelgrote plannen worden getoetst aan het beleid dat voor het betreffende gebied is vastgesteld. Voor de kleine plannen kan dat eenduidig worden geformuleerd. Voor iets grotere ingrepen in bestaand stedelijk (of landelijk) gebied wordt per gebied gewerkt met daarvoor geschikte karakteristieken. Enerzijds omdat het niet altijd mogelijk is om deze middelgrote bouwplannen te toetsen aan zeer concrete criteria, zoals bij kleinere plannen wel mogelijk is. Anderzijds omdat dit de mogelijkheden voor opdrachtgever en architect meer zou beperken, dan uit te nodigen tot interessante architectuur. Deze plannen worden altijd voorgelegd aan de Welstandscommissie.

3. Beeldkwaliteitsplan en regieplan

Deze plannen zijn bedoeld voor grote stedelijke ontwikkelingen en herontwikkelingsopgaven, waar het niet zinvol is om een op behoud van aanwezige waarden gericht beoordelingskader te formuleren. Want het gaat immers niet om behoud. Wellicht met uitzondering van de binnenstad, waarvoor een stedenbouwkundige visie ontwikkeld wordt, inclusief een beeldkwaliteitsplan dat naast ontwikkeling ook

behoud nastreeft. Basis vormt het stedenbouwkundig ontwerp. Daarvan afgeleid worden een bestemmingsplan (een juridisch stuk dat de bouwvorm en bestemming regelt) en beeldkwaliteitsplan of regieplan (dat beeldkwaliteit en andere plankwaliteiten regelt) opgesteld. Bij ontwikkeling is dit bestemmingsplan meestal globaal en maakt de bouw mogelijk. Na realisatie volgt doorgaans een beheerbestemmingsplan.

Een beeldkwaliteitsplan kan ook opgesteld worden om een goed beheer te kunnen voeren van waardevolle gebieden als aanvulling op een bestemmingsplan. Beeldkwaliteitsplannen die door de Raad zijn vastgesteld hebben, voor zover het welstandscriteria betreffen, de status van welstandsbeleid.

Toetsing door Welstandscommissie of door ambtelijke organisatie

Plannen in gebieden die grotendeels vrijgesteld zijn en waarvoor beschrijvingen op hoofdlijnen gemaakt zijn worden ambtelijk getoetst, veelal bij de ODMH. Indien deze plannen voldoen aan de (globale) criteria van deze nota voldoen de plannen aan redelijke eisen van welstand. In geval van twijfel kan een van de leden van de welstandscommissie betrokken worden voor een aanvullende toets. In alle andere gevallen waarin plannen getoetst moeten worden, geschiedt dit door de Welstandscommissie.

2.6 Monumenten en beschermd stadsgezicht

In Gouda wordt een vitaal monumentenbeleid uitgevoerd en gekozen voor het beschermen van aanwezige cultuurhistorische waarden. Zeker in Gouda zijn deze waarden een bepalende factor voor de karakteristiek van de stad. Dit verleden toont zich in de landschappelijke en stedenbouwkundige structuur, de verschillende bouwstijlen in de stad, hun culturele verwijzingen en de historische substantie die oude gebouwen bevatten. Het cultuurhistorisch beleid is breder dan alleen monumenten, het betreft ook archeologie en historische geografie. Het belang van de historische gebouwen en de stedenbouwkundige structuren kan zo groot zijn, dat het Rijk of de gemeente hier een monumentenstatus aan kan verlenen. Belangrijke historische objecten kunnen de status krijgen van rijks- of gemeentelijk monument. Belangrijke historische stedenbouwkundige structuren kunnen de status krijgen van Beschermd Stadsgezicht. Deze aanwijzing gebeurt door de minister op advies van de gemeenteraad (raadsbesluit), de Rijksdienst voor

het Cultureel Erfgoed en de (gemeentelijke) Commissie Cultuurhistorie, de objecten genieten hierdoor wettelijke bescherming, met de kanttekening daarbij dat een deel van de mogelijke werkzaamheden in/aan monumenten hiervan is vrijgesteld.

De karakteristieke waarden van het beschermde stadsgezicht worden beschermd in het bestemmingsplan. Daar zijn de gesloten bebouwingsstructuur, de historische verkaveling, de wisselende bouwhoogten en de verplichte dakvormen vastgelegd. Er zijn geen vergunningvrije bouwwerken in het beschermde stadsgezicht en is voor het slopen is ook een vergunning op grond van de Monumentenwet nodig.

Het welstandsbeleid kan bescherming bieden aan de aanwezige karakteristiek. Daarbij is voor monumenten een bouwhistorische verkenning van groot belang. Een cultuurhistorische analyse is een nuttige inspiratiebron voor grootschaliger projecten. Het cultuurhistorische beleid is verwoord in de nota Erfgoedvisie en wordt nu verder geconcretiseerd in de waardenkaart erfgoed.

Bescherming en behoud zijn belangrijk, maar de geschiedenis is op de eerste plaats een inspiratiebron. Monumentenbeleid mag en wil niet verhinderen dat de stad zich in positieve zin ontwikkelt en nieuwe hoogtepunten (toekomstige monumenten) voortbrengt. Integendeel, het moet daartoe de aanzet geven. Dat betekent dat het beleid niet alleen gericht is op behoud, maar streeft naar een zo hoog mogelijk culturele waarde in de stad. Dat kan in een enkel geval betekenen dat behoud

van historische substantie niet altijd voorrang krijgt boven het geven van een nieuwe invulling op de locatie.

Juist omdat het monumentale karakter voor Gouda zo bepalend is, kent Gouda een integrale adviescommissie (met monumentdeskundigen). Deze commissie geeft welstandsadviezen voor gewone bouwplannen. Voor bouwplannen bij monumenten geeft zij zowel het welstandsadvies als het advies over het behoud van monumentale waarden. Dit staat garant voor het historisch besef bij de advisering over bouwplannen. Het plaatst de discussie over behoud en ontwikkeling niet buiten het advies en het voorkomt tegenstrijdige adviezen over een plan.

Over de aanwijzing van objecten als gemeentelijk monument wordt geadviseerd door de commissie Cultuurhistorie. Hierin speelt de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit geen rol.

2.7 Reclame

Reclame bepaalt vaak in hoge mate het stadsbeeld. Dat kan soms op voortreffelijke wijze gebeuren, waarbij de reclameboodschap zich ontwikkelt tot een eigentijdse vorm van toegepaste kunst.

Los geplaatste reclameborden, billboards, en geïntegreerde reclame in abri's maken deel uit van het straatmeubilair en horen in het inrichtingsplan van het betreffende gebied te passen. Reclame aan gebouwen maakt deel uit van de verschijningsvorm van die gebouwen. De Welstandscommissie geeft daarom advies aan burgemeester en wethouders over de reclames. In deze nota wordt daarvoor het beleid aangegeven. De gemeente heeft een reclamevergunningstelsel gebaseerd op de APV. De vergunningaanvragen worden getoetst door de Welstandscommissie aan de criteria.

2.8 Terrassen

Ook voor de vormgeving en plaatsbepaling van de terrassen zijn criteria in het welstandsbeleid opgenomen. Deze zijn zeker voor de Binnenstad van belang omdat de terrassen en grote invloed hebben op de beleving van het gevelbeeld op en rond de Markt en elders in de Binnenstad.

De eisen die gesteld worden aan de inrichting en vormgeving van de terrassen zijn onlangs herzien, naar aanleiding van daarover bereikt overleg met vertegenwoordigers van de ondernemers aan de Markt. Deze herziene richtlijnen zijn in de wijzigingen verwerkt en gelden als welstandkader.

2.9 Handhaving en excessenregeling

Indien het uiterlijk van een (bestaand) bouwwerk in ernstige mate in strijd is met redelijke eisen van welstand kunnen burgemeester en wethouders de eigenaar aanschrijven tot het opheffen van die strijdige situatie. Deze regeling is gebaseerd op artikel 19 van de Woningwet en is bedoeld om excessen tegen te gaan.

De gemeente hanteert bij het toepassen van deze regeling het criterium dat er sprake moet zijn van een buitensporigheid in het uiterlijk die ook voor niet-deskundigen evident is en die afbreuk doet aan de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving.

Van ernstige strijd met redelijke eisen van welstand kan sprake zijn bij:

1. het ontkennen of vernietigen van architectonische bijzonderheden bij aanpassingen van een bouwwerk.
2. inferieur en armoedig materiaalgebruik
3. het handhaven van vervallen en verwaarloosde bouwmaterialen en bouwdelen.
4. toepassen van felle of sterk contrasterende kleuren, waar daarvoor geen redelijke aanleiding is.
5. te opdringerige of veelvuldig herhaalde reclames.
6. een te grove inbreuk op wat in de omgeving gebruikelijk is.

Ook bouwwerken waarvoor geen bouwvergunning hoeft worden aangevraagd of die zijn vrijgesteld van welstandstoezicht moeten er mooi en netjes uitzien. Deze bouwwerken worden niet vooraf getoetst aan de criteria

zoals deze vastgesteld zijn. Er zal echter pas opgetreden worden indien er sprake is van een exces zoals in deze paragraaf aangeduid.

deel B - beleid per gebied en categorie

3. Specifieke uitwerking toezicht per gebied/categorie

3.1 Monumenten

Bouwplannen voor beschermde monumenten zijn veelal niet vergunningvrij, ook niet welstandsvrij. Voor bouwplannen bij en aan monumenten, zowel rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten als gemeentelijke monumenten van jongere bouwkunst moet naast de bouwvergunning ook een monumentenvergunning aangevraagd worden. Bij de aanvraag om monumentenvergunning wordt getoetst of de monumentale waarden voldoende gerespecteerd blijven.

De algemene welstandscriteria zijn verder van toepassing. Indien er tegengestelde belangen tussen monumentenzorg en welstand geconstateerd worden, prevaleert het belang van monumentenzorg.

3.2 Grootschalige ontwikkelingen

Delen van Gouda zijn in ontwikkeling. Deze gebieden zijn van groot belang en worden gekenmerkt door een grote dynamiek. Het gaat daarbij zowel om grootschalige herontwikkeling als om geheel nieuwe planvorming. Een toepasbaar beleid, gericht op de toekomst, valt op dit moment niet te formuleren en een conserverend beleid schiet zijn doel voorbij. In deze gebieden waar dit soort ontwikkelingen aanstaande zijn/worden door middel van stedenbouwkundige plannen, beeldkwaliteitsplannen, regieplannen, een kwaliteitsteam of een supervisor inhoud gegeven worden aan het Welstandbeleid. Deze gebieden houden, om sturing te kunnen geven aan de ontwikkeling, een volledig toezicht.

De gebieden waar dit nu betrekking op heeft zijn Spoorzone/Burgemeester Jamessingel en Westergouwe.

3.3 Beeldkwaliteits- en beheerplannen

In gebieden waar burgemeester en wethouders een beeldkwaliteitsplan hebben vastgesteld, en dit plan welstandseisen bevat, is dat beeldkwaliteitsplan aanvullend als welstandseis van toepassing.

Gebieden waarvoor een beheer- of regieplan is opgesteld, vallen ook onder het volledige welstandstoezicht.

Binnenstad en haar randen

Voor de Binnenstad en haar randen is de *Stedenbouwkundige Visie voor de Binnenstad en haar randen* vastgesteld door burgemeester en wethouders. Het bepaalde en de richtlijnen in deel 2 daarvan, het *Beeldkwaliteitsplan*, zijn aanvullend van toepassing.

Hollandsche IJssel

Voor dit gebied is het *Beeldkwaliteitsplan voor de Hollandse IJssel* vastgesteld door burgemeester en wethouders. Het bepaalde en de richtlijnen in het beeldkwaliteitsplan zijn aanvullend van toepassing.

Bloemendaalseweg

Voor dit gebied is het beheerplan *Bloemendaalseweg en Ridder van Catsweg* vastgesteld door burgemeester en wethouders. Dit beheerplan kent ook een paragraaf met welstandsrichtlijnen. Deze richtlijnen zijn aanvullend op de hiervoor genoemde criteria van toepassing.

3.4 Welstandsvrij

Voor een aantal categorieën en gebieden heeft het gemeentebestuur ervoor gekozen om deze (grotendeels) welstandsvrij te maken. De achterliggende doelstellingen hierbij zijn zoals eerder aangegeven het stimuleren van ontwikkelingen en het verminderen van regel- en lastendruk voor burgers en ondernemers. Na een schouw van de actuele stand van zaken in de verschillende gebiedsdelen van Gouda en evaluatie van het tot nu toe gevoerde beleid is besloten ten aanzien van een aantal categorieën aanvragen tot een maximale bouwsom van 100.000 euro (incl. BTW) het welstandstoezicht los te laten. Voor aanvragen met een hogere bouwsom dan 100.000 euro (incl. BTW) en specifieke aangewezen gebieden wordt het toezicht wel gehandhaafd. In sommige gebieden (zie hierna) worden nog wel voor enkele planvormen richtlijnen op hoofdlijnen/hoofdregels opgesteld waaraan voldaan moet worden. Deze richtlijnen hebben tot doel te voorkomen dat een te grote aantasting van de architectuur of stedenbouwkundige kwaliteit plaatsvindt.

Categorieën en gebieden welstandsvrij

- **Goverwelle**, uitgezonderd hoofdregel dakvlak rondom dakkapel of opbouw vrijhouden,
- **Gouda Oost**, uitgezonderd hoofdregel dakvlak rondom dakkapel of -opbouw vrijhouden); (uitgezonderd Goerjanverwelledijk en Achterwillenseweg,
- **Kort Haarlem**, uitgezonderd gebieden Karnemelksloot, Burg. Martenssingel/Krugerlaan, Van Itersonlaan,
- **Kadebuurt**
- **Nieuwe Park**
- **Stolwijkersluis**
- **Achterwillens**
 - **oud**, uitgezonderd hoofdregel dakvlak rondom dakkapel of -opbouw vrijhouden
 - **nieuw**

- **Korte Akkeren**
 - **oud**, uitgezonderd Wachtelstraat
 - **nieuw** via bestemmingsplan bescherming singelstructuren.
- **Weidebloemkwartier**, uitgezonderd:
 - hoofdregel voor-dak vrijhouden, dakopbouw achter en aanbouw entree conform eerdere modellen
- **Vogelbuurt**
- **Bloemendaal**, uitgezonderd:
 - hoofdregel dakvlak rondom dakkapel of -opbouw vrijhouden in buurten Boerhaavekwartier, Windrooskwartier, Groenhovenkwartier, Heesterbuurt
 - gebied Bloemendaalseweg, Bodegraafsestraatweg
 - voor Gaardenkwartier: hoofdregel aanbouwen ruim (50cm) onder hoofddakrand houden
- **Plaswijck**, uitgezonderd:
 - hoofdregel voor buurten: Grassen, Lusten, Werven, Waterbuurt dakvlak rondom vrij houden
 - hoofdregel voor Steinen aanbouwen ruim (50 cm) onder hoofddakrand houden.
 - **In de overige wijken: bouwplannen met bouwsommen onder € 100.000**, uitgezonderd specifieke aanwijzingen/hoofdregels.
- **Woonwagens**
- **Volkstuincomplexen**
- **Standplaatsvergunningen**
- **Bedrijventerreinen**, uitgezonderd entreegebieden.

3.5 Regulier, beperkt of volledig welstandstoezicht

Voor de overige gebieden en categorieën is regulier, beperkt of volledig welstandstoezicht van toepassing.

Categorieën en gebieden reguliere/volledige welstand

Voor de cultuurhistorisch waardevolle gebieden:

- **Binnenstad en haar randen** en
- **Historische Uitvalswegen/structuren**, te weten:
 - Van Bergen IJzendoornpark
 - Ridder van Catsweg - Bloemendaalseweg
 - Karnemelksloot - Voorwillenseweg - Wachtelstraat
 - Kort Haarlem - Woudstraat
 - Graaf Florisweg - Achterwillenseweg
 - Bodegraafsestraatweg

Categorieën en gebieden reguliere welstand met bijzondere aandacht

- **Ontwikkelingsgebieden:**
 - Westergouwe (fase 2 e.v.)
 - Spoorzone en omgeving
 - Stadsentree bij A12

- **bouwplannen met bouwsommen boven € 100.000**, uitgezonderd bedrijventerreinen.
- **woonboten**

3.5.1 Algemene welstandscriteria (voor plannen vanaf € 100.000)

Het beoordelen van de welstandskwaliteit van een bouwplan in het algemeen is in de vakliteratuur op de volgende wijze beschreven:

1. De relatie van het gebouw als object met de context van zijn omgeving, de bijdrage die geleverd wordt aan de kwaliteit van de openbare ruimte die er mede door gevormd wordt, de wijze waarop de ruimten en elementen van het gebouw als object functioneren in de compositorische context van het geheel.
2. In samenhang daarmee en als gevolg daarvan: de helderheid en afleesbaarheid van het architectonisch concept en de wijze waarop complexiteit is gebezigd als middel om daarmee, zonder aan de helderheid wezenlijk afbreuk te doen, aan te sluiten op de verschillende thematieken die te onderkennen zijn in programma en situatie, om mede daardoor de compositie intrigerend te maken en daarmee de architectonische werking te versterken.
3. De wijze waarop in het concept wordt omgegaan met de betekeniswaarden van architectuur zoals die leven in de sociaal-culturele context, ofwel: de wijze waarop associatieve betekenissen en actuele opvattingen over architectuur in het concept worden gehanteerd.
4. De wijze waarop met maten, volumina en vlakverdelingen wordt omgegaan, de wijze waarop het gebruik van materiaal, textuur, kleur en licht bijdraagt aan en volgt uit het architectonisch concept en de mate waarin de ontwerper er in slaagt het door hem gewenste resultaat te bereiken met de hem daarbij ten dienste staande middelen.

Gouda hanteert op basis van deze beschrijving de volgende criteria:

1. Het past goed in zijn omgeving (esthetisch), het draagt bij aan de kwaliteit ervan en het doet daaraan geen afbreuk.
2. Het plan is helder en begrijpelijk en niet nodeloos ingewikkeld. Het sluit in dat opzicht aan op thema's of kenmerken van de omgeving of van de opgave zelf.
3. Het bouwplan lijkt op dat wat men er - gelet op de functie - normaal gesproken van mag verwachten.
4. Het is - gelet op de opgave die de ontwerper zich gesteld ziet - een geslaagd ontwerp qua:
 - materiaalgebruik, textuur en kleur
 - licht- en vlakverdeling
 - compositie van massa's en volumes
5. De ontwerper heeft bereikt wat hij wilde of wat hier nodig was.

Als aan deze criteria is voldaan, voldoet het bouwplan aan redelijke eisen van welstand.

3.5.2 Binnenstad en haar randen (beschermde stadsgezicht)

Gebiedsbeschrijving

De Goudse binnenstad is zeer bijzonder door haar talrijke monumenten, grachten en bruggen, de Sint Jan, de Gouwekerk en de vliegervormige markt met over de as het gebouw van de Waag en het Stadhuis. De binnenstad is wat betreft vorm nog steeds gaaf, zij het dat sommige oude structuren verloren zijn gegaan en sommige grachten gedempt. In de loop van de tijd zijn er steeds gebouwen verwijderd en nieuwe bijgekomen, tot op de dag van vandaag. Dat is lang niet altijd een verlies: kijk naar de relatief jonge Gouwekerk en het gebouw van warenhuis de Zon dat over de oude haven is gebouwd. Net als in veel oude steden is het gebruik van de historische kern in de loop van de tijd sterk geëvolueerd. Was de begane grond van de binnenstad tot begin 20e eeuw nog voor grote delen bewoond, tegenwoordig is het centrum grotendeels voorzien van winkels, warenhuizen, cafés, restaurants, bedrijven en andere voorzieningen (bibliotheek, musea, bioscoop). De binnenstad wordt nu intensief gebruikt door een veelvoud van de mensen die er vroeger kwamen, woonden en werkten. Daarmee heeft zij een andere betekenis gekregen.

Met zijn grachten en smalle, niet erg hoge, diepe huizen doet Gouda denken aan Delft of Schiedam, die eveneens door hun dikke veenlaag vaak niet op palen konden funderen. Daardoor bleef de bouwhoogte beperkt. De architectuur dateert uit uiteenlopende perioden, wat op de vormgeving van de gevels van invloed is. Toch overheerst

een gemeenschappelijk idioom, waarin het verticale karakter, de klassieke gevelopbouw, de vele lijstgevels, de bescheiden ornamentiek, de percelering, de talloze kleine verschillen en de kleine schaal kenmerkend zijn. In Gouda zijn nog enkele slechts aan een zijde bebouwde straten met een gracht bewaard gebleven zoals de Zeugstraat, Jeruzalemstraat, Spieringstraat en de Peperstraat met haar bruggetjes naar de huizen en erven aan de overkant, waarlangs geen openbare kade is.

Toch kent de binnenstad ook minder mooie kanten. De Kleiweg is op een aantal punten opnieuw ingevuld door interventies die achteraf als minder gelukkig kunnen worden beoordeeld. De Raam is niet het fraaiste deel van de stad. Sommige recentere bouw, zoals langs de Houtmansgracht, is wat betreft maat, schaal, materiaalgebruik en inzet van architectonische middelen moeilijk te rijmen met het karakter van de binnenstad, met als hoogtepunt de Panoramafat aan de Karnemelksloot. Het is gemakkelijk om kritiek te uiten, maar de bedoeling is uitsluitend om er lessen uit te trekken. Heel bijzonder is de wijze waarop de

binnenstad grenst aan de Krimpenerwaard: de oude binnenstad heeft daar een venster op het open landschap. De binnenstad en de singelbebouwing zijn van rijkswegen aangewezen als beschermd stadsgezicht. De karakteristieke waarden worden beschermd door het bestemmingsplan. Daar zijn de verkaveling, de gesloten bebouwingsstructuur, de wisselende bouwhoogte en de afwisselende dakvormen vastgelegd. Er is een differentiatie in de mate van bescherming aangebracht door het beschermde stadsgezicht in te delen in de A-, B- en C-zone. Zone A is van belang vanwege het patroon van straten en wateren in samenhang met de profilering en inrichting van de openbare ruimte en de afmetingen en vormgeving van de bebouwing. De A-zone bestaat globaal uit De Haven, de Markt, de Gouwe, de Peperstraat, de Turfmarkt en het gebied rond de St. Janskerk.

Zone B is van belang vanwege het patroon van straten en openbare ruimte en de afmetingen van de bebouwing. De B-zone bestaat globaal uit de Spieringstraat, de Zeugstraat, de St. Anthoniestraat, de Naaiersstraat, de Lange Groenendaal, Achter de Vismarkt, de Kuiperstraat en de Keizerstraat.

De C-zone is van belang vanwege het patroon van straten en wateren in samenhang met de schaal van de bebouwing. De C-zone omvat onder meer de singels, Raam, Vest, Nieuwehaven, Agnietenstraat, Wilhelminastraat, Rozendaal, Groeneweg en Tuinstraat.

Gebiedskenmerken

Onderstaande kenmerken bepalen het beeld en de karakteristiek van de Goudse binnenstad. Dat beeld is tegelijk gevarieerd en niettemin opgebouwd uit steeds terugkerende elementen. Voor het versterken en beschermen van de kwaliteit van de Goudse binnenstad is aansluiting op die karakteristiek noodzakelijk.

Voor een beschrijving van relevante stijlen/stijlperiodes: zie deel C hoofdstuk 7.

Voor concrete criteria stijlen/stijlperiodes: zie bijlagen

Kenmerken zijn:

- Gevelbreedte in zones A en B vaak niet meer dan 6 m en vaak niet gelijk aan de buurpanden.
- Gevelbreedte In zone C komen ook meer bredere en grootschaliger gebouwen voor.
- Geen gelijke goothoogte tussen buurpanden, geen extreem verschil in goothoogte; het hoogteverschil tussen 20 cm en 3,5 m.
- Klassieke gevelopbouw:
 - Plint (begane grondverdieping) die duidelijk aansluit bij de erboven liggende verdiepingen, vooral langs de bouwmuur, maar die grotere openingen kent en soms

ander materiaal. Bij prominentere gebouwen is de vrije hoogte in deze plint min. 3,5 m.

- Geen of heel kleine gevelsprongen.
- Een hardstenen strook of gestuukte plint van ca. 60 cm hoog is gebruikelijk.
- Middendeel: bestaat uit een of twee verdiepingen, doorgaans van rood of bruin metselwerk met gesneden voeg (soms zijn de gevels gepleisterd en voorzien van schijnvoegen) en hoge ramen (staande gevelopeningen).
 - Bekroning door een kroonlijst, soms een gedecoreerde topgevel. Ook de gevelhoogten verschillen steeds van elkaar; geen doorlopende kroonlijsten. Staande gevelopeningen (gevelopeningen met een grotere hoogte dan breedte).
- Kozijnen afhankelijk van de stijl/stijlperiode c.q. bouwjaar zijn er soms de volgende kenmerken:
 - 17e en 18e eeuwse omgeving:
 - o zwaar kozijnhout (min. 10 cm breed)
 - o voorkant gelijk in de gevel
 - o diepe negge in kozijn: onderraam min. 10 cm achter voorzijde kozijn, bovenraam min. 6 cm achter voorzijde kozijn.
 - o staande glasmaten
 - o half op tweederde tot driekwart van de hoogte
 - o bovenvlak voor in het gevelvlak
 - 19e en 20e eeuwse omgeving:
 - o lichter kozijnhout (hoogstens 6 cm breed)
 - o negge min. 5 cm in de gevel
 - o diepe negge in kozijn, onderraam 8 cm achter voorzijde kozijn, bovenraam min. 4 cm achter voorzijde kozijn.
 - o staande glasmaten
 - o half op tweederde tot driekwart van de hoogte
 - o bovenvlak voor in het gevelvlak
- dak/kap
 - Evenwijdig aan de perceelgrenzen.
 - Schilddak met lijstgevel of zadeldak met topgevel; geen dakschild.
 - Mansardekap.
 - Hellinghoek tussen 40° en 55° en steilere hellingen als onderdeel van de toegepaste stijl/stijlperiode, of mansardekappen met topgevel, of siergevel voor het dakvlak.
 - Daken gedekt met rode, grijze/zwarte ongeglazuurde keramische pannen.
- Dakkapellen plaatsing in de goot of in het dakvlak; afmeting gering; afwerking: bescheiden profilering.
- Schoorstenen uitgevoerd in schoonmetselwerk van bakstenen.

- Regenpijpen
 - Aan de achtergevel of indien aan de voorgevel: op het hart van de bouwmuur of in een gevelsprong; Veelal wordt zink gebruikt, maar ook koper wordt toegepast, het ondereind van verzinkt staal.
- Kleur- en materiaalgebruik
 - gevels
 - o Rood of bruin bakstenen metselwerk met gesneden voeg; soms zijn ze gepleisterd en voorzien van schijnvoegen; geschilderd in gebroken wit, lichtgrijs, blauwgrijs of beige; staande ramen.
 - o Steenformaat waalformaat of kleiner; dunne lintvoeg, grijs; nog dünnere stootvoeg. Kloostermoppen zijn denkbaar, betonsteen niet.
 - puien
 - o Altijd met profiel: niet vlak, negge min. 3 cm.
 - o Van hout, natuursteen, metselwerk, gietijzer of staal.
 - o Het hout bewerkt en transparant gebeitst of geschilderd, zoals het overige houtwerk.
 - o Het steen en metaal zoals elders omschreven: gebroken wit, lichtgrijs, beige .
 - o Kroonlijsten en kozijnen doorgaans gebroken wit, soms lichtgrijs of beige.
 - o Bewegende delen: ramen en deuren donkergroen, bordeaux of Pruisisch blauw. IJzerwerk: donkergroen, antraciet, bordeaux of Pruisisch blauw, ankers echter zwart.
 - glas
 - o geen spiegelen glas of sterk getint glas
 - o glasmaten: staande glasmaten, verhouding min. 1 staat tot wortel 2 (dit is 1:1,41 of groter).
 - o bovenlichten, zijlichten en snauwgaten soms glas-in-lood
- Ornamentiek:

Langs een autoweg moeten gebouwen snel en direct afleesbaar zijn. In een verblijfsgebied moet juist veel te zien te zijn: men verblijft er immers langere tijd. Voor de binnenstad geldt dat des te meer. In de binnenstad treft men een bescheiden ornamentiek aan op gevels en in detaillering. Die ornamentiek zegt iets over de geschiedenis van het pand. Het pand krijgt daardoor meer betekenis in zijn omgeving. Die ornamentiek levert daardoor een bijdrage aan de bezienswaardigheid, door zowel de schoonheid van het ornament als het verhaal dat het vertelt.

Oogmerk van het beleid

Doel van het beleid is koesteren wat goed is, verbeteren wat minder passend is, versterking van de bestaande karakteristiek bij nieuwe ingrepen, nieuwe ontwikkelingen

waar dit verantwoord is. Alles op een manier die recht doet aan de schoonheid van de binnenstad van Gouda.

Dit betekent dat:

- veranderingen en nieuwe invullingen zich moeten voegen naar de karakteristiek van de historische stad Gouda: Alle bouwplannen moeten passen in de aanwezige karakteristiek.
- bij monumenten bijzondere eisen worden gesteld: Het belang van het behoud van monumentale waarden prevaleert boven de welstandseisen. Het welstandsoordeel wordt aan de hand van de algemene criteria geformuleerd (zie hoofdstuk 9).

Voor alle ingrepen geldt dat belangrijke zichtlijnen gerespecteerd moeten worden. Zichtlijnen zijn in elk geval gericht op de St. Janskerk met zijn toren, het schip en de vieringtoren, de Gouwekerk, de Vrouwetoren en het Stadhuis. Bij nieuwe toevoegingen aan het volume van bestaande gebouwen moet gelet worden op de zichtlijnen vanuit het publiek domein. De aanvrager overlegt hierover duidelijke informatie.

Niet alleen de verschijningsvorm, maar ook de maat en de schaal van de panden is kenmerkend en onlosmakelijk verbonden met de historische structuur. Eeuwenoude bouwmuren zijn even oude perceelsgrenzen. Het introduceren van grootschalige projecten ligt in dergelijke gebieden niet voor de hand.

Gebieden, waar in het verleden al het nodige verdwenen is, zoals aan de Kleiweg, lenen zich niet voor grootschalige interventies vanwege het beeld. Hier moet worden aangesloten op de karakteristiek van de omgeving. Technisch en functioneel kan hier wel op grotere schaal worden gewerkt.

Er dient op passende wijze versiering aangebracht te worden die iets vertelt over de geschiedenis van het pand.

3.5.3 Bloemendaal, algemeen bij plannen

< € 100.000

Het gebied Bloemendaal is grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor plannen onder 100.000 euro. Uitzonderingen hierop, om te voorkomen dat de architectuur te zeer aangetast wordt, zijn de navolgende toezichtcriteria:

- Boerhaavekwartier, Windrooskwartier, Heesterbuurt, Groenhovenkwartier:

Bij de plaatsing van dakkapellen geldt de hoofdregel dat het dakvlak rondom vrij gehouden dient te worden met twee dakpannen of 50 cm bedekking. Al in gang gezette ontwikkelingen in het bouwblok of directe omgeving worden gevolgd.

- Gaardenkwartier:
Aanbouwen aan de zijgevels dienen ruim (50cm) onder de dakrand van het hoofddak te blijven.

3.5.4 Plaswijck, algemeen bij plannen < € 100.000

Het gebied Plaswijck is grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor plannen onder 100.000 euro. Uitzonderingen hierop, om te voorkomen dat de architectuur te zeer aangetast wordt, zijn de navolgende toezichtcriteria: Grassen, Lusten, Werven, Waterbuurt: bij de plaatsing van dakkapellen geldt de hoofdregel dat het dakvlak rondom vrij gehouden dient te worden met twee dakpannen of 50 cm bedekking. Al in gang gezette ontwikkelingen in het bouwblok of directe omgeving worden gevolgd. Steinen: aanbouwen aan de zijgevels dienen ruim (50cm) onder de dakrand van het hoofddak te blijven.

3.5.5 Weidebloemkwartier, algemeen bij plannen < € 100.000

Het gebied Weidebloemkwartier is grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor plannen onder 100.000 euro. Uitzonderingen hierop, om te voorkomen dat de architectuur te zeer aangetast wordt, zijn de navolgende toezichtcriteria:

- gehele gebied, bij dakopbouwen en uitbouwen entrees worden de al in gang gezette ontwikkelingen in het bouwblok of directe omgeving gevolgd.

3.5.6 Goverwelle, algemeen bij plannen < € 100.000

Het gebied Goverwelle is grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor plannen onder 100.000 euro. Uitzonderingen hierop, om te voorkomen dat de architectuur te zeer aangetast wordt, zijn de navolgende toezichtcriteria:

- Gehele gebied: bij de plaatsing van dakkapellen geldt de hoofdregel dat het dakvlak rondom vrij gehouden dient te worden met twee dakpannen of 50 cm bedekking. Al in gang gezette ontwikkelingen in het bouwblok of directe omgeving worden gevolgd.

3.5.7 Achterwillens oud, algemeen bij plannen < € 100.000

- Het gebied Achterwillens oud is grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor plannen onder 100.000 euro. Uitzonderingen hierop, om te voorkomen dat de architectuur te zeer aangetast wordt, zijn de navolgende toezichtcriteria:
- Gehele gebied: bij de plaatsing van dakkapellen geldt de hoofdregel dat het dakvlak rondom vrij gehouden dient te worden met twee dakpannen of 50 cm

bedekking. Al in gang gezette ontwikkelingen in het bouwblok of directe omgeving worden gevolgd.

3.5.8 Bloemendaalseweg/Ridder van Catsweg Gebiedsbeschrijving

In de wijk Bloemendaal-Plaswijck vormen de Bloemendaalseweg en het zuidelijk deel van de Ridder van Catsweg een van oorsprong middeleeuwse uitvalsweg die van de binnenstad van Gouda richting Reeuwijk Dorp loopt. Het is een wilgenlaan met aan beide zijden een sloot. Terzijde staan veel boerderijen en landhuizen. Ook flats en een bejaardenhuis; de schaal daarvan past niet bij het fragiele weggetje en de daaraan gelegen huizen. Voor dit gebied is vanwege het unieke karakter een beheerplan "Bloemendaalseweg en Ridder van Catsweg" van toepassing.

In dit gebied treffen we veel verschillende stijlen aan:

- 1650-1920, Karakteristieke boerderijen
- 1850-1900, Rijtjeshuizen eind 19e eeuw
- 1890-1920, Herenhuizen rond 1900• 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School. Daarnaast komen er nog andere stijlen/stijlperiodes voor, zoals een witte boerderette en de functionalistische grootschalige flatbebouwing en een zorgcomplex.

Juist de verschillen zijn karakteristiek, waarbij echter wel een onderscheid mag worden gemaakt tussen de hiervoor genoemde stijlen/stijlperiodes die goed bij het karakter van de weg passen.

De overige zaken doen afbreuk aan het landelijk karakter. De witte boerderette niet vanwege de schaal, maar door het ongenueanceerde en opvallende kleurgebruik en de grove detaillering.

Ontwikkelingen zullen zich doorgaans voordoen per kavel. Het landelijke karakter van de Bloemendaalseweg heeft bescherming via het beheerplan. Gewenst is om tot een versterking van de aanwezige kwaliteit te komen. Bij eventuele nieuwe ontwikkelingen dient:

- steun te worden gezocht bij de monumentale boerderij als hoofdvorm - als daarvoor voldoende kavel beschikbaar is en gebouw gerealiseerd gaat worden en op de tweede plaats in de volop aanwezige 30er jaren stijl, ook omdat die thans gereproduceerd wordt.
- te worden voorkomen dat te grote woningen op te kleine kavels het karakter van de laan aantasten. Daartoe zal in het bestemmingsplan een bouwvlak worden aangegeven dat voldoende ruimte naar de burens vrijlaat. In het bestemmingsplan kan ook een aanlegvergunningstelsel met betrekking tot het slopen van opstallen en bruggen worden opgenomen.
- er veel aandacht te zijn voor het veel voorkomende 19e eeuwse rijtjeshuis aan de Ridder van Catsweg. Deze

huizen zijn karakteristiek, maar klein. De fundering zal niet veel toename van het gewicht toelaten. Een oplossing biedt de houtskeletbouw in samenhang met sloop van stenen bouwdelen. Het welstandsbeleid zal in verband daarmee ruimte laten voor dakopbouwen die voldoende terugliggen, en voor achteruitbouwen.

Gebiedskenmerken

De volgende stijlen zijn bepalend voor het karakter van dit gebied:

- De vele 30er jarenhuizen, zowel vrijstaand als in korte series.
- De nogal uiteenlopende rijtjeswoningen uit het eind van de 19e eeuw.
- De vrijstaande herenhuizen uit het eind van de 19e eeuw, begin 20e eeuw.
- De grote afwisseling in de laan.

Voor een beschrijving van relevante stijlen/stijlperiodes: zie deel C, hoofdstuk 7.

Oogmerk van het beleid

Het bijzondere karakter van dit gebied wordt beschermd en waar mogelijk versterkt. Dat gebeurt op drie manieren:

1. Op vrije kavels komen vrije opgaven, waarbij aan het niveau van de architectuur hoge eisen worden gesteld vanwege de prominente ligging. De meetbare aanduiding van dat niveau kan gevonden worden in de frequentie waarmee de ontwerper wordt genoemd in de vak literatuur¹⁶). De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit kan daarnaast in het ontwerp zelf redenen vinden om van een hoge kwaliteit te spreken.
2. Wanneer het gewenste niveau niet wordt bereikt, kan worden teruggevallen op de hoofdvorm van de monumentale boerderij. Indien daarvoor voldoende kavel beschikbaar is en een gebouw gerealiseerd gaat worden; en anders in de volop aanwezige stijlperiode 'Jaren '30 - Haagse School', ook omdat deze thans gereproduceerd wordt.
3. Voor de stijlperiode 'Rijtheshuizen eind 19e eeuw' is er een mogelijkheid tot vergroting met behoud van het uiterlijk, zijnde de voorgevel.

Teneinde een juridisch acceptabele oplossing te kiezen wordt de bovenstaande werkwijze omgekeerd geformuleerd: De stijlperiodes 'Karakteristieke boerderijen' en 'Jaren '30 - Haagse School' worden als norm gehanteerd. Alleen in geval van uitzonderlijke kwaliteit kan daarvan worden afgeweken.

Daarnaast dienen kleine ingrepen geheel aan te sluiten op de aanwezige stijlkenmerken van de gebouwen waaraan ze worden verricht.

3.5.9 Graaf Florisweg/Achterwillenseweg Gebiedsbeschrijving

De Graaf Florisweg-Achterwillenseweg is een van oorsprong middeleeuwse weg in Gouda, waar vroeger boerderijen langs stonden. Het is een laan met een aangenaam profiel en voorzien van laanbeplanting. In de 19e eeuw zijn de boerderijen grotendeels door woonbebouwing vervangen. Aan deze weg staan heel veel verschillende huizen, reeksen, complexen. Ook in verschillende stijlen; eigenlijk komen bijna alle tot nu toe beschreven stijlen/stijlperiodes hier voor.

In de wijk treffen we veel verschillende stijlen aan:

- 1650-1920, Karakteristieke boerderijen
- 1850-1900, Rijtheshuizen eind 19e eeuw
- 1900-1930, Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
- 1910-1940, Expressionisme – Amsterdamse school
- 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School
- 1925-1955, Traditionalisme – Delftse school. Bij eventuele nieuwe ontwikkelingen dient:
 - steun gezocht worden bij de aanwezige Jaren '30-stijl.
 - te worden voorkomen dat te grote woningen op te kleine kavels het karakter van de laan aantasten. Daartoe zal in het bestemmingsplan een bouwvlak worden aangegeven dat voldoende ruimte naar de burens vrijlaat.
 - er veel aandacht te zijn voor de voorkomende
 - 19e eeuwse rijtheshuis. Deze huizen zijn karakteristiek, maar klein. De fundering zal niet veel toename van het gewicht toelaten. Een oplossing biedt de houtskeletbouw in samenhang met sloop van stenen bouwdelen. Het welstandsbeleid laat in verband daarmee ruimte voor dakopbouwen die voldoende terug liggen, en achteruitbouwen.

Gebiedskenmerken

De volgende stijlen zijn bepalend voor het karakter van dit gebied:

- De vele riante 30er jarenhuizen, zowel vrijstaand als in korte series;
- De nogal uiteenlopende rijtjeswoningen uit het eind van de 19e eeuw;
- De grote afwisseling langs de weg.

Voor een beschrijving van relevante stijlen/stijlperiodes: zie deel C.

Oogmerk van het beleid

Het bijzondere karakter van dit gebied wordt beschermd en waar mogelijk versterkt. Dat gebeurt op drie manieren:

1. Op vrije kavels komen vrije opgaven, waarbij aan het niveau van de architectuur hoge eisen worden gesteld vanwege de prominente ligging). De Adviescommissie

Ruimtelijke Kwaliteit zal toetsen aan hoge kwaliteitseisen.

2. Wanneer het gewenste niveau niet wordt bereikt, kan worden teruggevallen op de hier veel voorkomende stijlperiode 'Jaren '30 - Haagse School'.
3. Bij seriematige bouw wordt eenzelfde lijn gevolgd.

Voor de stijlperiode 'Rijtuishuizen eind 19e eeuw' is er een mogelijkheid tot vergroting met behoud van het uiterlijk, zijnde de voorgevel.

Teneinde een juridisch acceptabele oplossing te kiezen wordt de bovenstaande werkwijze omgekeerd geformuleerd: de stijlperiode 'Jaren '30 – Haagse School' wordt als norm gehanteerd. Alleen in geval van uitzonderlijke kwaliteit kan daarvan worden afgeweken. Daarnaast dienen kleine ingrepen geheel aan te sluiten op de aanwezige stijkenmerken van de gebouwen waaraan ze worden verricht.

3.5.10 Karnemelksloot/Voorwillensweg Gebiedsbeschrijving

De Karnemelksloot/Voorwillensweg is een van oorsprong middeleeuwse uitvalsweg langs een sloot of vaart met lage historische bebouwing; meest woonhuizen. Vanwege de slechte bodem en de dikte van het veenpakket (te dik om te heien: wordt beperkt door de lengte van de bomen) gaat het om huizen van een bouwlaag met kap; soms schijnbaar 2 lagen vanwege de doorgetrokken lijstgevels voor de mansardekap. Naast oude bebouwing is er ook recentere bouw van voor de Tweede Wereldoorlog en uit de jaren '70. Toch overheerst de charme van de oude bebouwing aan de sloot. De alleenstaande of in een rij geplaatste woonhuisjes zijn het meest karakteristiek voor de Karnemelksloot/Voorwillensweg. Langs de Karnemelksloot/Voorwillensweg treffen we verschillende stijlen/stijlperiodes aan:

- 1850-1900, Rijtuishuizen eind 19e eeuw
- 1890-1920, Herenhuizen rond 1900
- 1900-1930, Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw

- 1910-1940, Expressionisme - Amsterdamse school
- 1925-1940, Jaren '30 - Haagse School
- 1925-1955, Traditionalisme - Delftse school Naast deze kleinschalige historische bebouwing zijn er latere invullingen;
- een naoorlogse portiekflat; deze staat dwars enigszins bezijden de gracht en heeft alle gebruikelijke kenmerken van een portiek-etageflat met zadeldak;
- de panoramaflat: een bouwwerk dat qua architectuur, schaal, en materiaal niet past in zijn omgeving;
- een rijtje uit de 70er of 80er jaren; de gevel bestaat uit rode baksteen met donkere kozijnen en witte betonbanden; de gevel is geperceleerd en geprononceerde balkons bepalen het beeld.

Gebiedskenmerken

De volgende bebouwing is bepalend voor het karakter van dit gebied:

- kleine woonhuizen:
 - staande ramen
 - vaak een per verdieping in de voorgevel
 - een enigszins decoratieve voordeur
 - de gevel van rode of bruine baksteen of gestuukt en voorzien van schijnvoegen
 - de gevel uitgevoerd als klokgevel of als lijstgevel of een combinatie daarvan (korte lijst onder een wolfseind)
 - sporenkap als dak afgedekt met rode pannen.
 - aanbouwen, dakkapellen en opbouwen komen veel voor, omdat de woningen niet groot zijn.

Kenmerken zijn:

- hoofdvorm:
 - woningen doorgaans samengesteld uit een enkele beuk, en een of twee bouwlagen.
- gevels:
 - metselwerk:
 - toepassing van rood metselwerk
 - smalle geknipte voeg of stucwerk
 - hanenkammen en lateien;
 - sluitstenen en hoekstenen van hardsteen naturel grijs of wit
 - balkankers
- klassieke opbouw:
 - hardstenen plint of gestuukte plint van ca. 60 cm
 - voordeuren samengesteld als bewerkte en geprofileerde deur met dicht onderpaneel en soms een glazen invulling ter plaatse van het bovenpaneel, of een snauwgat
 - verticale geleiding, verticale muuropeningen en staande glasmaten

- verticale schuiframen in middendeel
- beëindiging: met sierende kroonlijst en topgevel
- dak:
 - dakkapel, meestal gedecoreerd, in combinatie met de sierlijst
 - dakgoten: houten zakgoten en bakgoten voorzien van (bewerkte) klossen
 - regenpijp geschilderd en langs de bouwmuur
- kleurgebruik: klassieke tinten (zie bijlage IV, kleuren):
 - kozijnen: gebroken wit of donkergroen
 - bewegende delen: donkergroen
 - voordeuren: donkergroen of donkerblauw
 - dakranden, windveren en boeiboorden: gebroken wit
 - smeedwerk (ankers, hekken, consoles): zwart of donkergroen.

De charme van de Karnemelksloot is vooral te danken aan de kleinschalige historische en individuele bebouwing. Daarnaast zijn het rijtje met de lijstgevel, het huis in Amsterdamse Schoolstijl, en de reeks 30er jarenwoningen, positieve aanvullingen door hun architectonische waarde, en ook de maat en schaal. De overige bebouwing is storend; het rijtje recente geperceleerd woningen laat zien dat percelleren niet altijd helpt in het terugbrengen van de schaal: de reeks wordt als een geheel gelezen, en dus als een grote ingreep.

De kenmerkende bebouwing is weliswaar klein, maar in het beeld zou een afwisseling met individuele stadshuizen van 2 of 3 lagen niet misstaan, mits die op een aantal punten meedoen met de karakteristiek van de gevelindeling.

Oogmerk van het beleid

Het oogmerk van beleid is om de zeer verschillende maar bijzondere en kenmerkende sferen die alle typisch zijn voor Gouda, de charme van de Karnemelksloot te beschermen

en te behoeden voor onzorgvuldige planvorming en de aanwezige waardevolle architectuur te behoeden voor achteruitgang.

In het welstandsbeleid wordt gestuurd op individuele stadshuizen tot 3 lagen, met een aantal klassieke kenmerken.

Voor de op zichzelf waardevolle, maar van het voorgestane beleid afwijkende bebouwing, dienen kleine ingrepen geheel aan te sluiten op de aanwezige stijlkenmerken van de gebouwen waaraan ze worden verricht. Sommige van de ensembles in dit gebied verdienen een beschermde status.

3.5.11 Kort Haarlem en Kadebuurt Gebiedsbeschrijving

Kort Haarlem plus de Kadebuurt omvat een aantal verschillende gebieden uit verschillende perioden. Soms zijn er per straat grote verschillen aanwezig vanwege het feit dat de straat gefaseerd tot ontwikkeling gekomen is. In Kort Haarlem treffen we veel verschillende stijlen aan:

- 1850-1900, Rijtjeshuizen eind 19e eeuw
- 1900-1930, Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
- 1910-1940, Expressionisme – Amsterdamse school
- 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School
- 1925-1955, Traditionalisme – Delftse school

In de Kadebuurt treffen we eveneens veel verschillende stijlen aan:

- 1850-1900, Rijtjeshuizen eind 19e eeuw
- 1900-1930, Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
- 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School
- 1925-1955, Traditionalisme – Delftse school

Sommige delen van de wijk vormen bijzondere ensembles. Het gaat hier om:

- Martenssingel
- Krugerlaan
- Karnemelksloot.

Bijzonder in de wijk Kort Haarlem zijn ook de twee scholen. Een daarvan is de school aan de Burgemeester Martenssingel. Een sobere, statige neorenaissance school, met grote verdiepingshoogten en een rustige waardige ordening van vensterassen.

De Karnemelksloot, speelt in deze wijk een geheel eigen rol, omdat het een van oorsprong middeleeuwse uitvalsweg langs een sloot of vaart met lage, historische bebouwing betreft.

Gebiedskenmerken

Voor een beschrijving van relevante stijlen/stijlperiodes: zie deel C.

Oogmerk van beleid

Het oogmerk van beleid is om de zeer verschillende maar bijzondere en kenmerkende sferen die alle typisch zijn voor Gouda, te beschermen en te behoeden voor onzorgvuldige planvorming.

3.5.12 Korte Akkeren

Algemeen

Voor delen van Korte Akkeren is een herontwikkeling gepland of uitgevoerd. Andere delen worden beschermd, of via het bestemmingsplan dan wel via het Welstandsbeleid.

Gebiedsbeschrijving

Korte Akkeren is een voornamelijk 20e eeuwse wijk ten zuidwesten van de binnenstad. In de noordoostelijke punt

zit nog een randje oudere, gemengde bebouwing, die aansluit op de Turfsingel.

De Turfsingel en de Wachtelstraat rekenen we tot het regiem van de binnenstad.

In de wijk treffen we verschillende stijlen aan, doorgaans in samenhangende complexen:

- 1850-1900, Rijtjeshuizen eind 19e eeuw
- 1900-1930, Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
- 1910-1940, Expressionisme – Amsterdamse school
- 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School
- 1925-1955, Traditionalisme – Delftse school
- Modernisme
- Jaren '70- en '80-architectuur.

Het hart van de wijk bestaat uit haaks op elkaar staande singels. De wijk als geheel is van een bovengemiddelde kwaliteit. Deze singelstructuur kent door middel van het bestemmingsplan een eigen beschermingsregime. Een deel van de wijk vormt een bijzonder ensemble. Het gaat hier om de Wachtelstraat. Dit deel is op de kaart aangeduid als bijzonder gebied: er geldt een beschermend welstandsbeleid. Sommige objecten hebben een plek op de monumentenlijst.

Oogmerk van beleid

Het oogmerk van beleid is om de bijzondere, kenmerkende sfeer te beschermen en te behoeden voor onzorgvuldige planvorming.

3.5.13 Van Bergen IJzendoornpark

Gebiedsbeschrijving

Het Van Bergen IJzendoornpark is een bijzonder stuk van de stad Gouda. Dat heeft een aantal redenen. Ten eerste gaat het om een royaal en romantisch park van rond 1900, met vijver en bruggen, met een schitterende tuinaanleg en een bescheiden keuze van inrichting en meubilair. Verder

is het park omzoomd door “Herenhuizen” van rond de voorlaatste eeuwwisseling, die een monumentaal karakter niet kan worden ontzegd. Het gaat daarbij om zowel huizen in het Van Bergen IJzendoornpark als aan de Van Beverninghlaan.

Dat er daarnaast ook nog qua architectuur heel wat onbeduidender bouwwerken staan, valt toch tegen het geheel in het niet. In het park staan verschillende huizen in verschillende stijlen. De meest bepalende zijn:

- 1890-1920, Herenhuizen rond 1900
- 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School
- 1925-1955, Traditionalisme – Delftse school.

Daarnaast zijn er incidenteel een moderne villa en een “boerderette”. Maar deze drukken niet een belangrijk stempel op het geheel.

Het park is aangewezen als gemeentelijk monument waardoor het karakter van het park beschermd wordt. Naast deze bescherming is het van belang dat de aanwezige kwaliteiten versterkt worden. Daartoe kan op de eerste plaats steun gezocht worden bij de aanwezige vrijstaande en geschakelde herenhuizen. Op de tweede plaats dient te worden voorkomen dat te grote woningen op te kleine kavels het karakter van de laan aantasten. Daartoe zal, voor de vrijstaande woningen, in het bestemmingsplan een bouwvlak worden aangegeven dat voldoende ruimte naar de burens vrijlaat.

Gebiedskenmerken

Dominant in het karakter van het Van Bergen IJzendoornpark zijn de vrijstaande en geschakelde herenhuizen van rond de eeuwwisseling 19e - 20e eeuw. Voor een beschrijving van relevante stijlen/stijlperiodes: zie deel C.

Oogmerk van het beleid

Het bijzondere karakter van dit gebied wordt beschermd en waar mogelijk versterkt. Dat gebeurt op twee manieren: Op vrije kavels komen vrije opgaven, waarbij aan het niveau van de architectuur hoge eisen worden gesteld vanwege de prominente ligging. De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit zal het ontwerp aan een hoge kwaliteitseis toetsen. Wanneer het gewenste niveau niet wordt bereikt, kan worden teruggevallen op de stijl/stijlperiode ‘Herenhuizen rond 1900’, en pas in tweede instantie op de in Gouda veel voorkomende stijlperiode ‘Jaren '30 – Haagse School’.

Bij seriematige bouw wordt eenzelfde lijn gevolgd. Teneinde een juridisch acceptabele oplossing te kiezen wordt de bovenstaande werkwijze omgekeerd geformuleerd. De architectuur van de stijlperiode

‘Herenhuizen rond 1900’ wordt als norm gehanteerd, in tweede instantie die van de ‘Jaren '30 – Haagse School’. Alleen in geval van uitzonderlijke kwaliteit kan daarvan worden afgeweken. Daarnaast dienen kleine ingrepen geheel aan te sluiten op de aanwezige stijlkenmerken van de gebouwen waaraan ze worden verricht.

3.5.14 Bodegraafsestraatweg

Gebiedsbeschrijving

De Bodegraafsestraatweg ligt vanaf de 15e eeuw op de kade tussen de Omloopwetering en de Reeuwijkse Wetering of Breevaart. Het oorspronkelijke pad begon bij de Graaf Florisweg en liep door tot Reeuwijk en het verderop gelegen Bodegraven. De verbinding tussen Gouda en Bodegraven via Reeuwijk Brug bestaat tot aan het begin van de 19e eeuw nog uit een smal pad. Rond 1839 wordt het pad verbreed tot een brede weg. De karakteristiek van de bebouwing langs de Bodegraafsestraatweg is lintbebouwing voornamelijk bestaande uit vrijstaande en twee onder een kap villa's. Het lintbouwprincipe betreft het verkavelingstype dat gekenmerkt wordt door een langgerekte reeks van losstaande gebouwen aan één zijde of beide zijden van een weg en/ of waterloop. Van oudsher ontstond lintbebouwing in het buitengebied en behoort het vaak tot een straat- of streekdorp.

De bebouwing aan de Bodegraafsestraatweg bestaat voornamelijk uit woonhuizen, slechts op een enkele plek is een bedrijf gevestigd. De typologie van de woningen kan worden geduid als ruime en luxe eengezinswoningen. Op sommige plekken staan losstaande villa's, maar er zijn in dit geval ook twee onder een kap villa's en een woningblok van max. 4 aaneengeschaalde woningen.

Bebouwingskenmerken

Kenmerkend zijn:

- De oudste bebouwing (tot nr. 117) volgt de rooilijn van de

Bodegraafsestraatweg en dateert uit het begin van de 20e eeuw. De stijl van deze bebouwing wordt kenmerkend door onder andere het gebruik van gevels in rode baksteen, houten kozijnen en schuine kappen met soms grotere dakoverstekken en erkers.

- In het algemeen sobere architectuur die past in het typisch Goudse landschap dat zich kenmerkt door lintbebouwing, kaden en polders.
- De jongere bebouwing (vanaf nr. 119) ligt verder terug vanaf de weg en is gebouwd vanaf de jaren '30 tot nu.
- Voornamelijk modernere en luxere villa's die zijn gebouwd rond 2000. Deze panden kenmerken zich door een combinatie van classicistische en mediterrane architectuur.
- Typologie alle bebouwing: afwisselend 2-onder-1 kap en vrijstaande woningen. Bouwhoogte steeds 2 lagen met kap, gedekt met keramische dakpannen, soms riet.
- Tuinen aan de voorzijde en gevels gericht op Breevaart en Reeuwijkse Plassen.

Oogmerk van het beleid

Behoud bebouwingskenmerken bij aanpassing bestaande bouw en bij nieuwbouw.

3.5.15 Entree A12

Gebiedsbeschrijving

Het betreffende gebied is voor het merendeel van het gemotoriseerde verkeer de centrale entree van Gouda en wordt vanaf de afrit rijksweg gezien links omzoomd door bomen en bosschages en rechts door het kantorengedoe Goudse Poort. Het gebied Goudse Poort kent een sterk variërende bebouwing en reclame-uitingen.

Oogmerk van het beleid

Door de entreefunctie voor de stad is een kwalitatieve toets van de bouw- en reclameactiviteiten in de bebouwingszone rechts van de weg van belang.

3.5.16 Spoorzone/Westergouwe

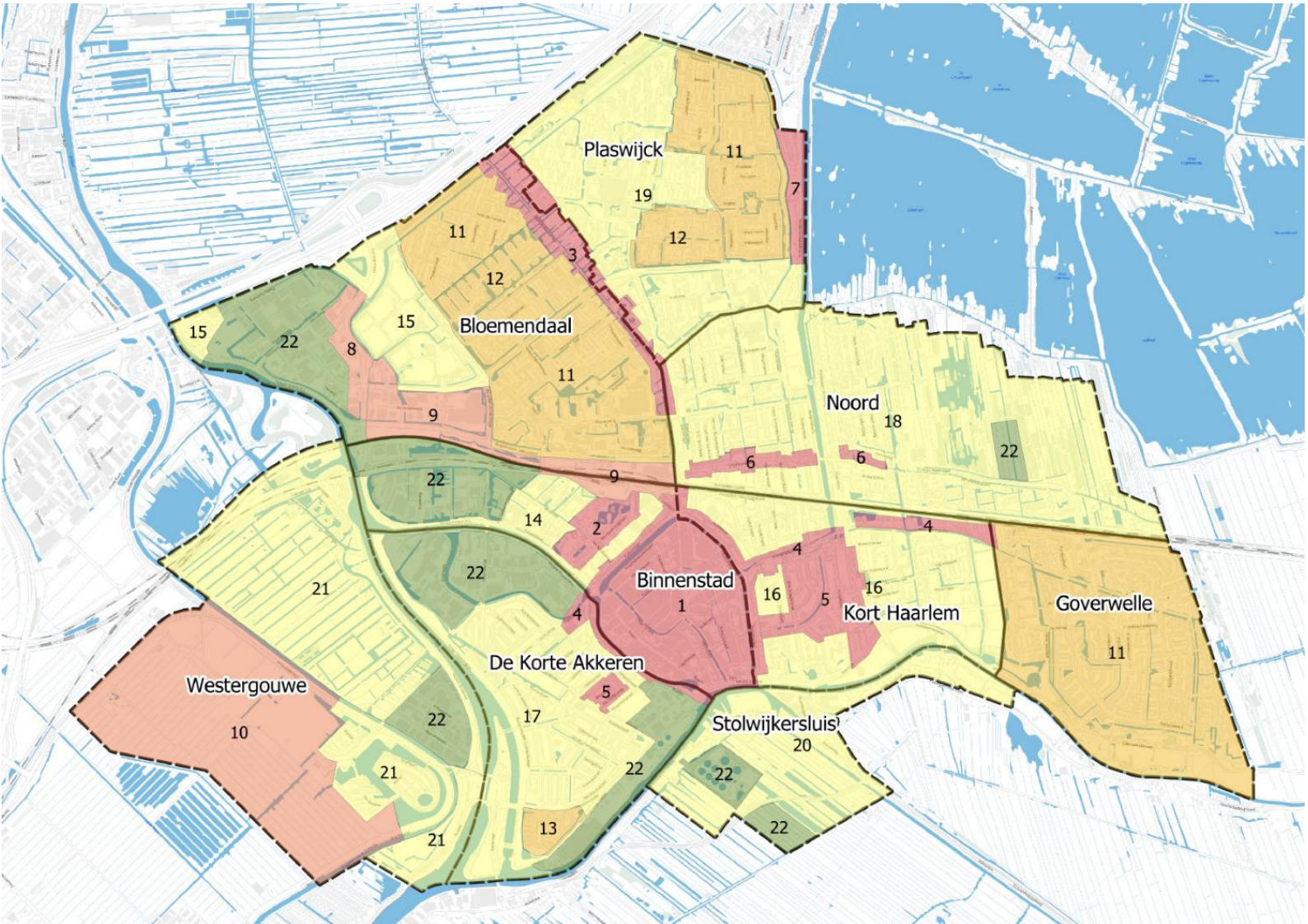
Voor deze gebieden zijn specifieke stedenbouwkundige plannen of beeldkwaliteitsplannen gemaakt waarnaar wordt verwezen. In aanvulling daarop zijn de reguliere welstandcriteria van toepassing.

3.6 Terrassen

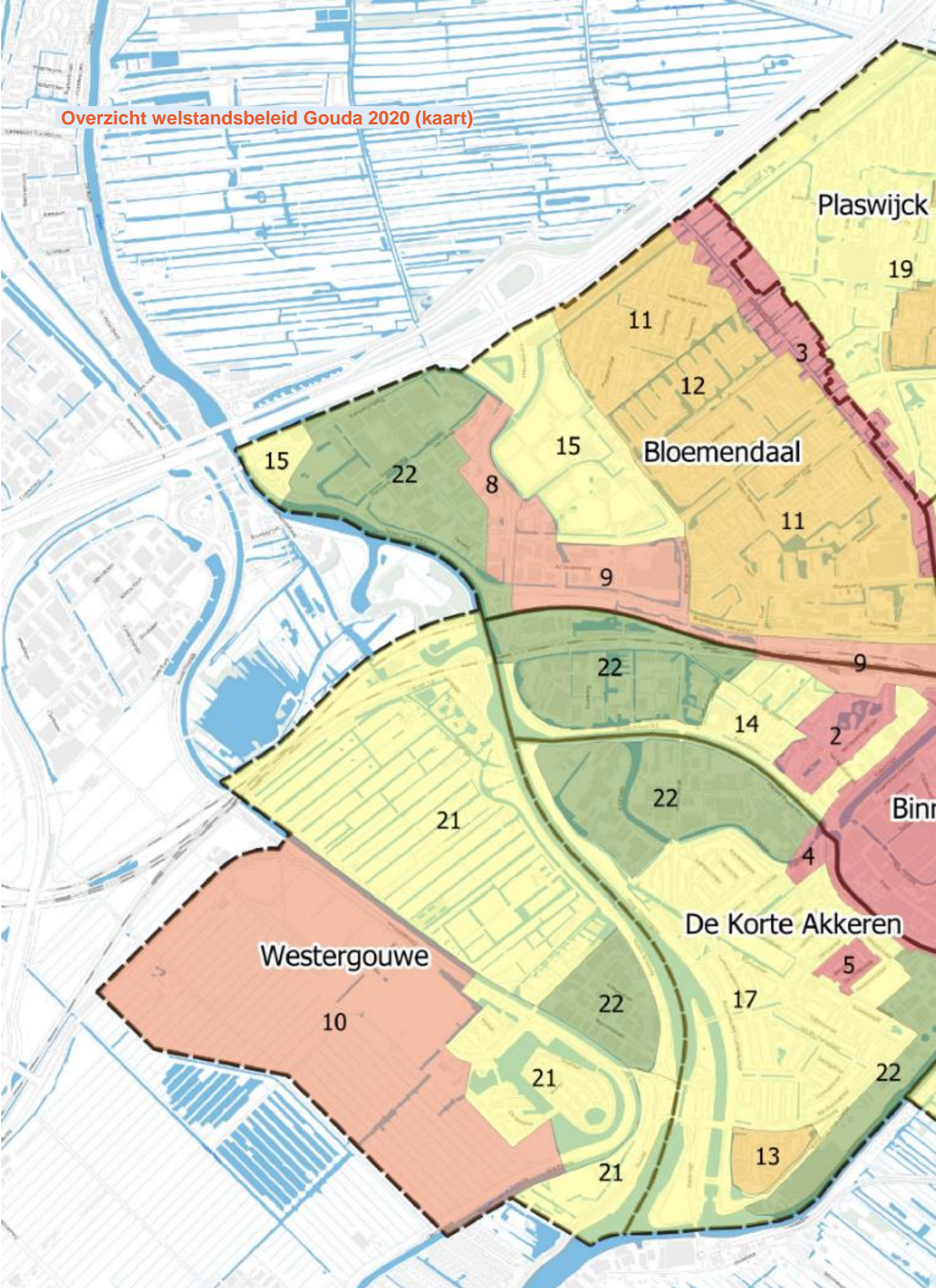
In het kader van de woon- en leefsituatie in de omgeving van een inrichting (van gemakelijkheid) en uit een oogpunt van openbare orde, in het belang van de bruikbaarheid of een doelmatig en veilig gebruik van de weg en het doelmatig beheer en onderhoud daarvan, alsmede de bescherming van het uiterlijk aanzien van de omgeving, is

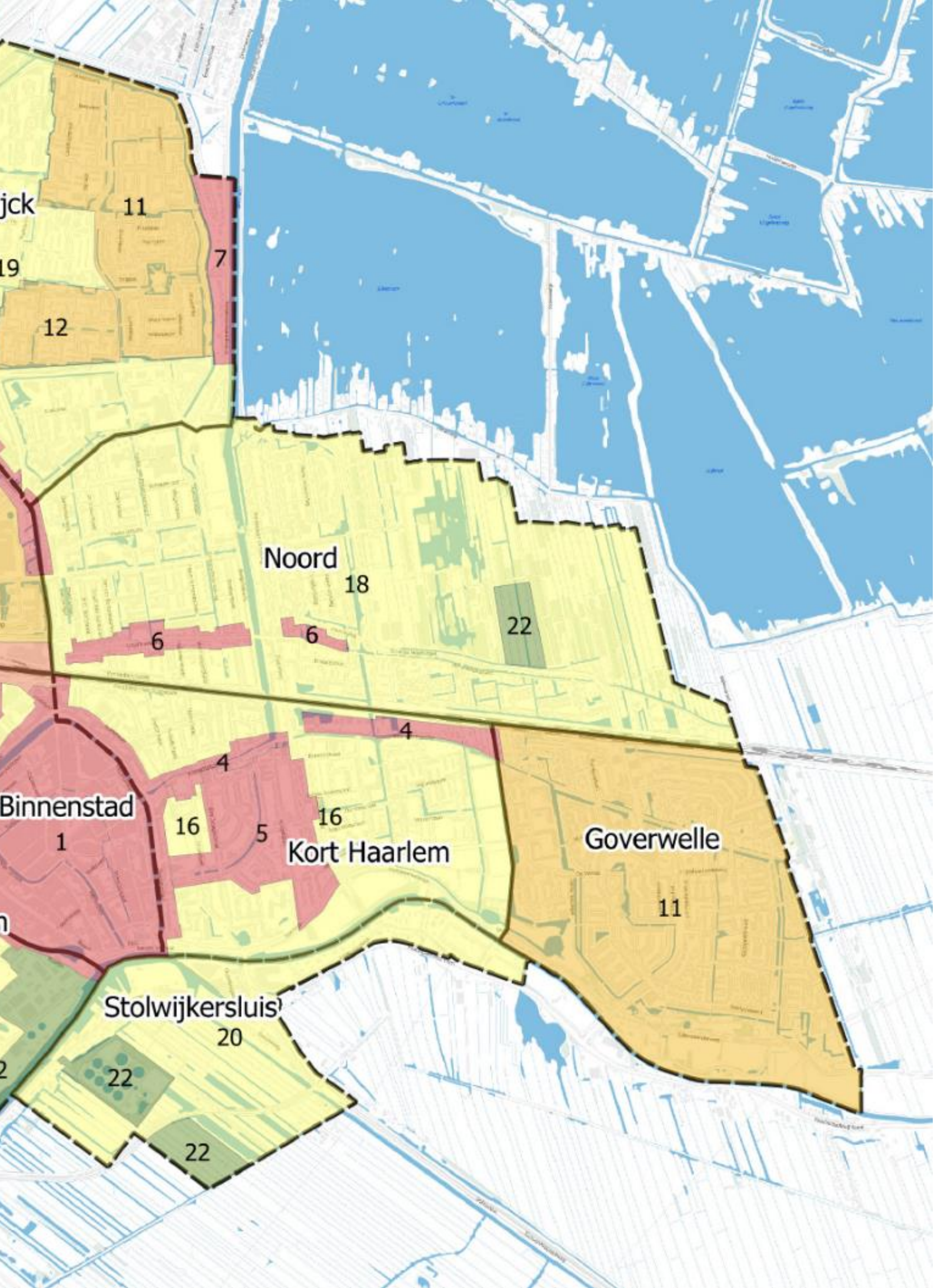
het wenselijk regels te stellen voor het hebben en houden van terrassen voor zover deze zich op de weg bevinden. Begin 2016 zijn met de horecaondernemers uit de Binnenstad nadere afspraken gemaakt over de vormgeving van deze terrassen en vervolgens uitgewerkt in richtlijnen. De richtlijnen zijn in deel C opgenomen.

deel C - concrete welstandscriteria

Overzicht welstandsbeleid Gouda 2020 (kaart)

Overzicht welstandsbeleid Gouda 2020 (tabel)

gebied	type toezicht per wijk	buurt
A. Geen toezicht (m.u.v. reclame)		
22.	Bedrijventerreinen, industrieterreinen, volkstuinten en standplaatsen	
B. Beperkt toezicht – plannen onder € 100.000 (m.u.v. reclame)		
14.	Binnenstad	- Nieuwe Park behalve gebieden 1, 2, 4 en 22
15.	Bloemendaal	- alle buurten behalve gebieden 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12 en 22
16.	Kort Haarlem	- alle buurten behalve gebieden 1, 6 en 7
17.	Korte Akkeren	- alle buurten behalve gebieden 1, 6, 7 en 13
18.	Noord	- alle buurten behalve gebieden 8 en 22
19.	Plaswijck	- alle buurten behalve gebieden 5, 9, 11 en 12
20.	Stolwijkersluis	- alle buurten behalve gebied 22
21.	Westergouwe	- alle buurten behalve gebieden 10 en 22
C. Beperkt toezicht met aanvullende voorschriften – plannen onder € 100.000		
11.	Bloemendaal	- Boerhaave-, Groenhoven- en Windrooskwartier, Heesterbuurt
	Goverwelle	- alle buurten
	Plaswijck	- Grassen/Water, Lusten en Werven
12.	Bloemendaal	- Gaardenbuurt en
	Plaswijck	- Steinenbuurt
13.	Korte Akkeren	- Weidebloemkwartier
D. Regulier toezicht – plannen vanaf € 100.000		
11.	Bloemendaal	- Boerhaave-, Groenhoven- en Windrooskwartier, Heesterbuurt
	Goverwelle	- alle buurten
	Plaswijck	- Grassen/Water, Lusten en Werven
12.	Bloemendaal	- Gaardenbuurt
	Plaswijck	- Steinenbuurt
13.	Korte Akkeren	- Weidebloemkwartier
14.	Binnenstad	- Nieuwe Park behalve gebieden 2, 4 en 22
15.	Bloemendaal	- alle buurten behalve gebieden 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12 en 22
16.	Kort Haarlem	- alle buurten behalve gebieden 1, 6 en 7
17.	Korte Akkeren	- alle buurten behalve gebieden 1, 6, 7 en 13
18.	Noord	- alle buurten behalve gebieden 8 en 22
19.	Plaswijck	- alle buurten behalve gebieden 5, 9, 11 en 12
20.	Stolwijkersluis	- alle buurten behalve gebied 22
21.	Westergouwe	- alle buurten behalve gebieden 10 en 22
E. Regulier toezicht – gebieden met bijzondere aandacht		
8.	Bloemendaal	- Goudse Poort-Entree vanaf A12
9.	Bloemendaal/Binnenstad	- Spoorzone
10.	Westergouwe	- fase 2 e.v.
	gehele stad	- woonboten
F. Volledig toezicht – cultuurhistorisch waardevolle gebieden		
1.	Binnenstad e.o.	- Binnenstad en randen
2.	Binnenstad/Nieuwe Park	- Van Bergen IJzendoornpark – Nieuwe Park
3.	Bloemendaal/Plaswijck	- Ridder van Catsweg – Bloemendaalseweg
4.	Kort Haarlem	- Karnemelksloot – Voorwillenseweg
	Korte Akkeren	- Wachtelstraat
5.	Kort Haarlem	- Martenssingel – Krugerlaan e.o.
	Korte Akkeren	- Woudstraat e.o.
6.	Noord	- Graaf Florisweg – Achterwillenseweg
7.	Plaswijck	- Bodegraafsestraatweg
G. Volledig toezicht – beschermd erfgoed		
	aangewezen monumenten	- alle buurten (gehele stad)

A. Geen toezicht

GEBIED 22

Geen toezicht (m.u.v. reclame)

22. Bedrijventerreinen, industrieterreinen, volkstuinten en standplaatsen

1. Welstandscriteria

Deze gebieden zijn vrijgesteld van welstandstoezicht voor alle plannen met uitzondering van de volgende welstandscriteria:

- a. Specifieke welstandscriteria – reclame..... zie hoofdstuk **F4**

B. Beperkt toezicht – plannen onder € 100.000

GEBIEDEN 14 T/M 21

Beperkt toezicht – plannen onder € 100.000 (m.u.v. reclame)

14. Binnenstad	- Nieuwe Park	behalve gebieden 1, 2, 4 en 22
15. Bloemendaal	- alle buurten	behalve gebieden 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12 en 22
16. Kort Haarlem	- alle buurten	behalve gebieden 1, 6 en 7
17. Korte Akkeren	- alle buurten	behalve gebieden 1, 6, 7 en 13
18. Noord	- alle buurten	behalve gebieden 8 en 22
19. Plaswijck	- alle buurten	behalve gebieden 5, 9, 11 en 12
20. Stolwijkersluis	- alle buurten	behalve gebied 22
21. Westergouwe	- alle buurten	behalve gebieden 10 en 22

1. Welstandscriteria

Deze gebieden zijn vrijgesteld van welstandstoezicht voor alle plannen onder € 100.000. met uitzondering van de volgende welstandscriteria:

- a. Specifieke welstandscriteria – reclamezie hoofdstuk **F4**

C. Beperkt toezicht met aanvullende aspecten – plannen onder € 100.000

GEBIEDEN 11 T/M 13

Beperkt toezicht met aanvullende voorschriften – plannen onder € 100.000

11. Bloemendaal	- Boerhaave-, Groenhoven- en Windrooskwartier, Heesterbuurt
Goverwelle	- alle buurten
Plaswijck	- Grassen/Water, Lusten en Werven
12. Bloemendaal	- Gaardenbuurt en
Plaswijck	- Steinenbuurt
13. Korte Akkeren	- Weidebloemkwartier

1. Welstandscriteria

Deze gebieden zijn grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor alle plannen onder € 100.000 met uitzondering van de volgende welstandscriteria:

- Specifieke welstandscriteria – reclame zie hoofdstuk **F4**
- Specifieke welstandscriteria – gebied zie hoofdstuk **C2**

2. Specifieke welstandscriteria per gebied (C2)

Hier gelden, afhankelijk van het gebied, de hieronder beschreven aanvullende voorschriften op hoofdlijnen.

GEBIED 11 – Boerhave-, Groenhove- en Windrooskwartier, Heester-, Grassen-, Water-, Lusten-, en Wervenbuurt en Goverwelle-geheel

Om te voorkomen dat de architectuur te zeer wordt aangetast geldt voor dit gebied een uitzondering. Hier geldt het volgende aanvullende criterium:

- Voor het gehele gebied geldt bij de plaatsing van dakkapellen de hoofdregel dat het dakvlak rondom vrij gehouden dient te worden met twee dakpannen of 50 cm bedekking. Al in gang gezette ontwikkelingen in hetzelfde bouwblok of directe omgeving worden gevolgd, d.w.z. dat aangesloten wordt op reeds bestaande oplossingen waarvoor vergunning met positief welstandsadvies is verleend.

GEBIED 12 – Gaarden- en Steinenbuurt

Om te voorkomen dat de architectuur te zeer wordt aangetast geldt voor dit gebied een uitzondering. Hier geldt het volgende aanvullende criterium:

- Voor het gehele gebied dienen de aanbouwen aan de zijgevels ruim (min. 50 cm) onder de dakrand van het hoofddak te blijven.

GEBIED 13 – Weidebloemkwartier

Om te voorkomen dat de architectuur te zeer wordt aangetast geldt voor dit gebied een uitzondering. Hier geldt het volgende aanvullende criterium:

- Voor het gehele gebied geldt bij dakopbouwen en uitgebouwde entrees dat al in gang gezette ontwikkelingen (maatvoering, vormgeving, materialisatie, details en kleuren) in hetzelfde bouwblok of directe omgeving worden gevolgd. D.w.z. dat aangesloten wordt op reeds bestaande oplossingen waarvoor vergunning met positief welstandsadvies is verleend.

D. Regulier toezicht – plannen vanaf € 100.000

GEBIEDEN 11 T/M 21

Regulier toezicht – plannen vanaf € 100.000

11. Bloemendaal	- Boerhaave-, Groenhoven- en Windrooskwartier, Heesterbuurt	
Goverwelle	- alle buurten	
Plaswijck	- Grassen/Water, Lusten en Werven	
12. Bloemendaal	- Gaardenbuurt	
Plaswijck	- Steinenbuurt	
13. Korte Akkeren	- Weidebloemkwartier	
14. Binnenstad	- Nieuwe Park	behalve gebieden 2, 4 en 22
15. Bloemendaal	- alle buurten	behalve gebieden 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12 en 22
16. Kort Haarlem	- alle buurten	behalve gebieden 1, 6 en 7
17. Korte Akkeren	- alle buurten	behalve gebieden 1, 6, 7 en 13
18. Noord	- alle buurten	behalve gebieden 8 en 22
19. Plaswijck	- alle buurten	behalve gebieden 5, 9, 11 en 12
20. Stolwijkersluis	- alle buurten	behalve gebied 22
21. Westergouwe	- alle buurten	behalve gebieden 10 en 22

1. Welstandscriteria

Voor deze gebieden gelden voor alle plannen vanaf € 100.000 de volgende welstandscriteria:

- Algemene welstandscriteriazie hoofdstuk **F2**
- Specifieke welstandscriteria – reclamezie hoofdstuk **F4**

E. Regulier toezicht (gebieden met bijzondere aandacht)

GEBIEDEN 8 T/M 10; woonboten

Regulier toezicht – gebieden met bijzondere aandacht

8. Bloemendaal	- Goudse Poort-Entree vanaf A12
9. Bloemendaal/Binnenstad	- Spoorzone
10. Westergouwe	- fase 2 e.v.
gehele stad	- woonboten

1. Welstandscriteria

Voor deze gebieden gelden voor alle plannen de volgende welstandscriteria:

- Algemene welstandscriteria..... zie hoofdstuk **F2**
- Specifieke welstandscriteria – reclames..... zie hoofdstuk **F4**
- Specifieke welstandscriteria – gebied zie hoofdstuk **E2**

2. Specifieke welstandscriteria per gebied (E2)

Hier gelden, afhankelijk van het gebied, de hieronder beschreven aanvullende voorschriften.

GEBIED 8 – Goudse Poort-Entree vanaf A12

→ algemeen

Het gebied moet door zijn samenhang, goede architectuur en eensluidend en verantwoord kleuren materiaalgebruik een fraaie aanblik geven. De ontwerpen moeten van een hoog niveau zijn. Een beperkt scala aan kleur en materiaal kan de samenhang bevorderen. De opslag en goederen moeten aan het zicht worden onttrokken.

Ontwerpen die daaraan niet voldoen, moeten niet op de zichtlocatie worden gesitueerd: de adviescommissie geeft over die plaatsing een advies.

→ hallen gevels

- geprofileerd metaal bij voorkeur met een klein en liggend profiel, licht kleur
- bij uitzondering staand profiel: klein profiel (max. 12 cm golf); aluminium of geprofileerd metalen gevel staand profiel, grof (min. 12 cm golf) en in dat geval donkere kleur
- geen onderbrekingen van het profiel; geen passtukken
- slank hoekdetail en smalle daktrim: max. 5 cm; of geen hoekstuk of trim
- gevelopeningen met een diepe metalen negge (min. 20 cm) en kozijn achter de gevel; binnenbeglazing, of gevelopeningen met voorkant gelijk of vóór de gevel. Van hetzelfde materiaal of dezelfde kleur
- garagedeuren en loopdeuren geheel gesloten en in dezelfde kleur als de gevel, of min. 80% doorzichtig / doorschijnend
- bij kozijnen: slanke profielen toepassen
- ook doorschijnende gevels kunnen toegepast worden (Reglit of Profilit, polycarbonaat, matglas, helder kleurloos glas)

- bij doorschijnende gevels de kleur afstemmen op het soort gevelmateriaal: dus van hetzelfde materiaal of de kleur nagenoeg hetzelfde.

daken

- geen regenpijpen in het zicht; spuwers toepassen: diameter max. 30 mm.

→ **dock shelters**

- dock shelters vergen een andere verkaveling: een ruim voorterrein is nodig
- dock shelters vergen ook een goed ontwerp, waarbij de contrasterende portaalvorm (zwarte opening met rubbers in lichte gevel) wordt vermeden of opgenomen in een doorlopend zwart vlak, en afgezoomd met een luifel
- dock shelters die minder fraai ogen komen niet op de zichtlocatie.

→ **kantoorgebouwen**

gevels

- plaatmateriaal, of:
- rode baksteen, of:
- rode keramische gevels (Archeton), of:
- doorschijnende gevels (Reglit of Profilit, polycarbonaat, matglas, helder kleurloos glas).

kozijnen

- in de stenen gevels of keramische gevels worden diepe neggen toegepast (min. 20 cm); kozijn achter de gevel; binnenbeglazing); kozijnen, deuren, ramen panelen donkergroen of antraciet
- in andere gevels: zie onder "hallen".

onderzijde gevel

- een trasraam toepassen van donkere steen
- een grindkoffer van 20 cm diep en 60 cm breed, kleur gelijk aan de gevel (grind bij lichte plaat, keramisch materiaal of geëxpandeerde klei bij baksteen).

banden

- In de stenen gevels kunnen beige stenen banden of natuursteenbanden (travertin) worden toegepast in de plint (tot 3 m hoogte) en in de beëindiging.

→ **combinatiegebouwen**

Wanneer sprake is van een gebouw bestaande uit een hal plus kantoor, dan dient het geheel als een volume te worden uitgevoerd: dus geen sprong in de gevel en in de daklijn, waarbij het kantoorgedeelte in een ander gevelmateriaal mag worden uitgevoerd (rode steen of keramiek; zie onder 'gevels'). In zo'n combinatie geen afwijkende steen (beige, travertin) toepassen. Indien de metalen gevel een stenen of betonnen voet heeft, dan moet deze worden doorgezet in de stenen gevel door een donker trasraam van gelijke hoogte.

Bij zeer grote gebouwen (vanaf 80 m breedte ten opzichte van de rand van de zichtlocatie) is een grotere vrijheid voor materiaalgebruik en architectuur mogelijk. Hier wordt uitsluitend getoetst op niveau in verband met de locatie.

→ **kleine bouwwerken**

hekken

Voor de gebouwen (voor de rooilijn): geen hekken maar heggen. Alle hekken vanaf 2 m achter de rooilijn. Om het doorzicht naar opslag en naar achtergelegen, soms onordelijke bedrijven te beperken en de samenhang te bevorderen, worden overal dezelfde hekken toegepast: eenvoudig verzinkt gaashek met een hoogte van 4 m, geheel begroeid met Hedera.

nutsvoorzieningen en nutsgebouwtjes

Deze worden geheel opgenomen in de bedrijfsgebouwen.

zonnepanelen (collectoren en PV-cellen)

Uitsluitend op het dak aanbrengen en minimaal op enige afstand van de rand van de dakrand (2x de hoogte van het paneel), of volkomen integreren in het gevelontwerp.

zonwering

Alleen screens in de kleur van de gevel toepassen.

Uitzondering: Wanneer zich een voortreffelijk ontwerp aandient dat niet voldoet aan bovenstaande kenmerken, zal het getoetst worden aan de algemene welstandscriteria.

installaties

Alle installaties opnemen in het bouwvolume, of ver van de dakrand (min. 30% van de diepte van het gebouw t.p.v. de installatie) verborgen in een cache misère van een passende onopvallende kleur.

antennes

Alleen op het achterterrein, of op het dak bij de achter- gevel.

bijgebouwen, aanbouwen

Uitsluitend op het achterterrein en niet-zichtbaar vanaf publiek domein.

latere wijzigingen, opbouwen, enz.

Bij verbouwplannen moet het gebouw ook na wijziging veer geheel voldoen aan het vastgestelde beleid.

boomsingels en houtwallen

Naar het open landschap wordt het bedrijventerrein afgezoomd met een forse houtwal en een dubbele rij bomen.

→ **kleurgebruik**

Voor gebouwen en bouwwerken worden, tenzij anders aangegeven, de volgende kleuren toegepast:

- Bij aan de buitenzijde toegepaste materialen moeten in de natuurlijke kleur van het materiaal (naturel) uitgevoerd worden of in een van de volgende kleuren:
 - donkergroen, zoals mosgroen, flessengroen, dennengroen, grachtengroen of vergelijkbare kleur
 - donkerrood, zoals robijnrood, bordeauxrood
 - donkerblauw, Pruisisch blauw of vergelijkbare kleur
 - beige, zoals saffraangeel, pastelgeel of vergelijkbare kleur
 - gebroken wit, zoals paarlemoer, grijs-gebroken wit, crème of vergelijkbare kleur (geen wit).
- Bij moderne architectuur bovendien ook:
 - zwart of aluminium
 - bij smeedwerk: zwart, ijzerglimmer
- Bij stucwerk:
 - lichtgrijs, lichtgrijs warm, grijs crème, grijs-gebroken wit, grijs of vergelijkbare kleur
 - gebroken wit, of vergelijkbare kleur (geen wit).

GEBIED 9 – Spoorzone

1. Het gebied moet door zijn samenhang, goede architectuur en eensluidend en verantwoord kleuren materiaalgebruik een fraaie aanblik geven. De ontwerpen moeten van een hoog niveau zijn. Een beperkt scala aan kleur en materiaal kan de samenhang bevorderen. De opslag en goederen moeten aan het zicht worden onttrokken.
2. Ontwerpen die daaraan niet voldoen, moeten niet op de zichtlocatie worden gesitueerd: de adviescommissie geeft over die plaatsing een advies.

In dit gebied gelden tevens de welstandscriteria, zoals opgenomen in het Beeldkwaliteitskader Spoorzone en omgeving.

GEBIED 10 – Westergouwe

In deze gebieden gelden tevens de volgende welstandscriteria:

1. De Kwaliteitsrichtlijnen Westergouwe:
 - Fase 2: “Beeldkwaliteitsplan Westergouwe fase 2”
2. Specifieke welstandscriteria – historische bouwstijlen en stijlperiodes.....zie hoofdstuk **F6** indien sprake is van één of meer van de volgende historische stijlen/stijlperiodes:
 - a) 1650-1920 Karakteristieke boerderijen

F. Volledig toezicht (cultuurhistorisch waardevolle gebieden)

GEBIEDEN 1 T/M 7

Volledig toezicht – cultuurhistorisch waardevolle gebieden

1. Binnenstad e.o.	- Binnenstad en randen
2. Binnenstad/Nieuwe Park	- Van Bergen IJzendoornpark – Nieuwe Park
3. Bloemendaal/Plaswijck	- Ridder van Catsweg – Bloemendaalseweg
4. Kort Haarlem
Korte Akkeren	- Karnemelksloot – Voorwillenseweg
- Wachtelstraat
5. Kort Haarlem
Korte Akkeren	- Martenssingel – Krugerlaan e.o.
- Woudstraat e.o.
6. Noord	- Graaf Florisweg – Achterwillenseweg
7. Plaswijck	- Bodegraafsestraatweg

1. Welstandscriteria (F1)

Voor deze gebieden gelden voor alle plannen de volgende welstandscriteria:

- a. Algemene welstandscriteria..... zie hoofdstuk **F2**
- b. Specifieke welstandscriteria – regulier zie hoofdstuk **F3**
- c. Specifieke welstandscriteria – reclames..... zie hoofdstuk **F4**
- d. Specifieke welstandscriteria – per gebied zie hoofdstuk **F5**
- e. Specifieke welstandscriteria – historische bouwstijlen en stijlperiodes zie hoofdstuk **F6**
indien sprake is van één of meer van de volgende historische stijlen/stijlperiodes:
 - I. 1650-1920 Karakteristieke boerderijen
 - II. 1850-1900 Rijtjeshuizen eind 19e eeuw
 - III. 1890-1920 Herenhuizen rond 1900
 - IV. 1900-1930 Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
 - V. 1910-1940 Expressionisme – Amsterdamse school
 - VI. 1925-1940 Jaren '30 – Haagse School
 - VII. 1925-1955 Traditionalisme – Delftse school

2. Algemene welstandscriteria (F2)

Het beoordelen van de welstandskwaliteit van een bouwplan is in vakliteratuur op de volgende wijze beschreven:

1. De relatie van het gebouw als object met de context van zijn omgeving, de bijdrage die geleverd wordt aan de kwaliteit van de openbare ruimte die er mede door gevormd wordt, de wijze waarop de ruimten en elementen van het gebouw als object functioneren in de compositorische context van het geheel.
2. In samenhang daarmee en als gevolg daarvan: de helderheid en afleesbaarheid van het architectonisch concept en de wijze waarop complexiteit is gebezigd als middel om daarmee, zonder aan de helderheid wezenlijk afbreuk te doen, aan te sluiten op de verschillende thematieken die te onderkennen zijn in programma en situatie, om mede daardoor de compositie intrigerend te maken en daarmee de architectonische werking te versterken.
3. De wijze waarop in het concept wordt omgegaan met de betekeniswaarden van architectuur zoals die leven in de sociaal-culturele context, ofwel: de wijze waarop associatieve betekenissen en actuele opvattingen over architectuur in het concept worden gehanteerd.
4. De wijze waarop met maten, volumina en vlakverdelingen wordt omgegaan, de wijze waarop het gebruik van materiaal, textuur, kleur en licht bijdraagt aan en volgt uit het architectonisch concept en de mate waarin de ontwerper er in slaagt het door hem gewenste resultaat te bereiken met de hem daarbij ten dienste staande middelen.

Gouda hanteert op basis van deze beschrijving de volgende criteria:

- Het past goed in zijn omgeving (esthetisch), het draagt bij aan de kwaliteit ervan en het doet daaraan geen afbreuk.
- Het plan is helder en begrijpelijk en niet nodeloos ingewikkeld. Het sluit in dat opzicht aan op thema's of kenmerken van de omgeving of van de opgave zelf.
- Het bouwplan lijkt op dat wat men er - gelet op de functie - normaal gesproken van mag verwachten.
- Het is - gelet op de opgave die de ontwerper zich gesteld ziet - een geslaagd ontwerp qua:
 - materiaalgebruik, textuur en kleur
 - licht- en vlakverdeling
 - compositie van massa's en volumes
- De ontwerper heeft bereikt wat hij wilde of wat hier nodig was.

Als aan deze criteria is voldaan, voldoet het bouwplan aan redelijke eisen van welstand.

3. Specifieke welstandscriteria – regulier (F3)

→ algemeen

Deze reguliere criteria gelden voor de gebieden 1 t/m 7. Indien een 'Specifieke welstandscriteria – regulier' in strijd is met een criterium genoemd onder 'Specifieke welstandscriteria – per gebied', dan prevaleert het criterium genoemd 'Specifieke welstandscriteria – per gebied'.

→ gevel

vorm, materiaal en kleurgebruik

Gevelmateriaal

Het gevelmateriaal moet passen bij het gebouw en in de omgeving.

gevelopeningen

Vorm, materiaal en kleurgebruik

- De plaatsing en vormgeving van gevelopeningen en het kleurgebruik bij kozijnen moet in overeenstemming blijven met de architectuur / tijdsbeeld van het gebouw en dient aan te sluiten bij de omgeving. Het gaat daarbij om plaatsing al of niet in assen, wel of geen negge, en de soort opening (bijvoorbeeld staand of liggend).
- Voor kozijnen is hout het beste materiaal. Kunststof en aluminium zijn onder bepaalde voorwaarden aanvaardbaar.

Houten kozijnen

- Hout dient normaal gesproken behandeld te worden om lelijke verkleuring en vergrijzing tegen te gaan.

Stalen kozijnen

- Bij vervanging van slanke stalen kozijnen (stoeltjesprofiel) dient een slank profiel (voorvlak max. 17 mm breedte) te worden toegepast en dient dezelfde kozijnindeling te worden aangehouden.
- Stalen kozijnen en ramen in principe vervangen door aluminium kozijnen en ramen vanwege de gewenste dimensionering: negge min. 3 cm in het kozijn. Kunststof kozijnen en ramen zijn in visueel opzicht overwegend te zwaar uitgevoerd.

Kunststof kozijnen

- In principe geen kunststof bij vervanging van houten kozijnen toepassen. Worden toch kunststof kozijnen toegepast dan dienen deze verdiept of conform het oorspronkelijke profiel van het houten kozijn worden uitgevoerd: negge min. 3 cm in het kozijn.

Ramen

- Suskasten en ventilatieroosters moeten esthetisch gezien passen in de kozijnindeling.

Glas

- Geen spiegeland glas of sterk getint glas.
- Geen dubbel glas tussen imitatieroeden van kunststof in naar publiek domein gerichte gevels

Deuren

- Zie voor vorm, materiaal en kleur het betreffende onderdeel: kozijnen.

garagedeuren

Bedrijfsdeuren en garagedeuren moeten zich in materiaalgebruik en detaillering voegen naar de bestaande architectuur. Dat betekent dat in oude gebouwen industriële roldeuren en plaatstalen garagedeuren niet passend zijn. De vormgeving moet uitdrukking geven aan het utilitaire gebruik van de achterliggende ruimte.

Het gebruik van helder vensterglas bij garages, werkplaatsen of opslagplaatsen beïnvloedt het gevelbeeld negatief.

rolluiken en andere inbraakvoorzieningen in woongebieden

Rolluiken beschermen tegen inbraak, maar beïnvloeden het stadsbeeld negatief. Rolluiken mogen het gevelbeeld niet verstoren.

- Rolluiken zijn niet toegestaan voor de pui, binnen de zone van 1 m achter de pui en als afsluiting van een winkelportiek.
- Voor rolluiken die voor 80% open zijn, is in een verantwoord ontwerp op bovenstaande regeling vrijstelling mogelijk, mits achter de pui geplaatst. De rolkast moet altijd binnen de gevel geplaatst zijn.
- Voor verticale zonweringrolluiken of veiligheidsrolluiken en schuifhekken is deze regeling ook van toepassing.
- Kleur: zwart, antraciet, donkergroen of aluminium.

→ dak

vorm, materiaal en kleurgebruik

Passend bij het geheel en de omgeving.

dakvoet en dakgoot

Passend bij het geheel en de omgeving.

dakkapellen

Dakkapellen leveren een vergroting van de ruimte en zijn aanvaardbaar als ze de aanblik van het gebouw niet wezenlijk aantasten. Dakkapellen horen bij het gebouw en moeten in het straatbeeld passen en dienen een ondergeschikte toevoeging aan het dak te zijn. Ze mogen geen storende ingreep zijn.

dakoptrekkingen

Hoogte max. 1 m (verticaal gemeten) boven de bestaande nok is toegestaan.

Dakbedekkingmateriaal gelijk aan bestaand; overig materiaal en kleurgebruik (zie onder onderdeel *gevel*).

dakopbouwen / geveloptrekkingen / penthouses

Dakopbouwen, geveloptrekkingen en penthouses leveren een fikse vergroting van de ruimte en zijn aanvaardbaar als ze de kwaliteit van het stadsbeeld niet wezenlijk aantasten.

Dakopbouwen, geveloptrekkingen en penthouses dienen geen storende toevoeging te zijn.

• **Indien het gebouw een schuin dak heeft:**

- Aan de achterzijde met het voordakschild opgetrokken (zie onder dakoptrekkingen). Voor materiaal en kleurgebruik: zie onder onderdeel *gevel*.
- Of: een kopie van een dakopbouw op eenzelfde woning of gebouw in een vergelijkbare situatie die recent is goedgekeurd door de ARK.

• **Indien het gebouw een plat dak heeft:**

- In de voorgevelrooilijn, opgetrokken van dezelfde materialen en met dezelfde gevelindeling en kozijnen als de verdieping er onder, dezelfde beëindiging (dakrand) als het oorspronkelijke dak.
- of: 1,5 m achter de rooilijn:
 - o van een geheel afwijkende indeling en ander materiaal en kleur dan de onderliggende gevel.
 - o bescheiden en verantwoord kleur- en materiaalgebruik: Materialen: hout, steen, stuc; geen plaatmateriaal met zichtbare bevestiging of contrasterende plaatnaden. Kleuren: gebroken wit, beige of lichtgrijs. De kozijnen en ramen gebroken wit, beige, lichtgrijs, donkergroen, antraciet, zwart, bordeaux rood, Pruisisch blauw of naturel gebeitst hout.
- of: een kopie van een dakopbouw, geveloptrekking en penthouse op eenzelfde woning of gebouw in een vergelijkbare situatie die recent is goedgekeurd door de ARK.

schoorstenen , lucht- en rookgasafvoeren

De worden uitgevoerd in metselwerk, gelijk aan het gebouw of bescheiden verzamelkappen grijs, antraciet of grijsrood in de kleur van de pannen.

dakterrassen

De borstwering bij dakterrassen moet, indien zichtbaar vanaf het publieke domein, integraal onderdeel uitmaken van het ontwerp van de gevel waarboven het dakterras zich bevindt.

→ **kleine bouwwerken**

aanbouwen en uitbouwen

Aan- en uitbouwen dienen, indien zichtbaar vanaf publiek domein, als volgt te worden uitgevoerd:

- Vorm, materiaal en kleurgebruik in overeenstemming met het hoofdgebouw.
- Als er in een vlak wordt aangebouwd, kan ter voorkoming van lelijke aansluitingen, een ander materiaal worden gekozen (bijvoorbeeld hout of zink in plaats van baksteen).
- Indien bij een eindwoning als afsluiting van het bouwblok: metselwerk of donker geschilderde horizontale houten delen, afgedekt door plat dak met uitkragend boeiboord (gebroken wit of donkergroen) en gootklossen.

bijgebouwen

Bijgebouwen die zichtbaar zijn vanaf publiek domein dienen uitgevoerd te worden in metselwerk.

erfafscheidingen

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Erfafscheidingen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien:

- *maximale hoogte van 2 m en*
- *uitgevoerd:*
 - *in (gesloten) metselwerk voorzien van penanten en ezelsrug,*
 - *van houten delen (gepotdekseld of met messing en groef), in klassieke tinten (donkergroen, gebroken wit, antraciet)*
 - *als geheel met blijvend groen begroeid gazen hekwerk (begroeiing bijvoorbeeld Hedera).*
 - *smeedijzeren en gedecoreerd zwart hekwerk.*

kleine ingrepen en reparaties

- Uitvoeren geheel overeenkomstig met de aanwezige kenmerken.
- Vooral zeer voorzichtig omgaan met reparaties en reinigen: eerst een proefstuk opzetten.
- Geen andere kozijnindeling en profilering; glas-in-lood handhaven en raamroedes waar mogelijk handhaven.

schotelantennes

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf het publiek domein.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Schotelantennes voldoen aan redelijke eisen van welstand indien:

- *ze of zijn uitgevoerd in de kleur van de achterliggende gevel, of gebroken wit of licht grijs*
- *diameter niet groter dan 60 cm, of diameter niet groter dan 100 cm en voor min. 50% transparant*

zonnepanelen (collectoren en PV-cellen)

Er zijn ruime mogelijkheden om zonnepanelen zonder bouwvergunning te plaatsen. Indien de zonnepanelen niet binnen de marges van vergunningvrij vallen zijn ze niet toegestaan.

gevelverlichting

- Gevelverlichting en gevelversiering worden aangebracht met het oogmerk het visuele beeld te beïnvloeden. Het heeft direct gevolgen voor de ruimtelijke kwaliteit en daarom moet er terughoudend mee omgegaan worden. Het aanlichten van gevels kan een onwerkelijk beeld geven.
- Gevelverlichting is niet in overeenstemming met de vormgeving en de architectuur. Het kan de ruimtelijke kwaliteit gemakkelijk verstoren. Voor enkele prominente gebouwen (de iconen van de

stad, zoals het stadhuis, de Waag en de Sint Janskerk) kan aanlichten gewenst zijn. De kleur van het licht speelt daarin een belangrijke rol; zij dient geen afbreuk te doen aan de karakteristiek van het gebouw en zijn omgeving, maar deze juist nadrukkelijk te ondersteunen.

- Permanente gevelversiering moet onderdeel van het totale gevelontwerp worden en met de daarvoor geldende criteria beoordeeld worden.
- Tijdelijke gevelverlichting en versiering moeten ondergeschikt zijn aan het bestaande gevelbeeld. Deze mogen niet hoger dan de onderzijde van de ramen van de eerste verdieping aangebracht worden. De technische voorzieningen (bevestigingsmiddelen en elektriciteitsvoorzieningen) moeten na het verwijderen van de verlichting of versiering zo onzichtbaar mogelijk zijn.
- Gevelversiering moet altijd voldoen aan de kaders van de Richtlijn Lichthinder van de NSVV. Zie Bijlage IV.

→ **kleurgebruik**

kleuren en vergunningplicht

- Alvorens een besluit tot kleurwijziging van een historisch waardevol pand (beschermd of niet-beschermd) te nemen is het dringend gewenst contact op te nemen met Bouw- en Woningtoezicht.
- Monumenten (beschermd): Het wijzigen van kleuren is een wezenlijke wijziging. Daarom is een omgevingsvergunning ('activiteit monument') noodzakelijk.
- Nieuwbouw en verbouw van niet-beschermd panden: Het kleurgebruik is onderdeel van de omgevingsvergunning ('activiteit bouwen').
- Overige bestaande bebouwing: Het wijzigen van kleuren is bij overige bestaande bebouwing vergunningsvrij. Maar als er sprake is van ontsiering, kan de gemeente achteraf besluiten dat de kleur moet worden veranderd. Het gemeentebestuur neemt dat besluit na advies van de welstandscommissie.
- Beschilderen van de beglazing: Het geheel of gedeeltelijk beschilderen van beglazing in de gevels of het beplakken daarvan met folie of iets dergelijks aan de binnen- danwel buitenzijde, wordt als kleurwijziging opgevat en als zodanig beoordeeld.

richtlijnen voor kleurgebruik

- Kleuronderzoek: Bij monumenten (beschermd) waarvan de gevels (en in het geval van winkelpanden de puien) in belangrijke mate een tijdsbeeld vertegenwoordigen moet een kleuronderzoek plaatsvinden. Op grond van dat onderzoek moet op de aangetroffen oude kleur worden aangesloten. Bij monumenten (beschermd) waarbij dit niet het geval is, kan door de gemeente kleuronderzoek worden verlangd, alvorens de kleuren vast te stellen. In dat geval moet bij de aangetroffen oude kleuren worden aangesloten. Waar geen onderzoek nodig is, kunnen kleuren worden aangebracht.
- Kleurcollectie: Voor alle overige bestaande bebouwing bestaat een voorkeur voor de genoemde kleurcollectie. Andere kleuren zijn mogelijk, maar te sterke contrasten met (de karakteristiek van) de omgeving worden afgewezen.
- Relatie met de omgeving: Bij nieuwbouw dienen de kleuren te zijn afgestemd op de (historisch waardevolle) omgeving.

→ **winkels**

uitstallingen

- Uitstallingen voor winkels bepalen het aanzicht tijdens de winkelopeningstijden.
- De uitstallingen moeten de visuele en ruimtelijke kwaliteit van het gebied verbeteren. Het moet een sfeervolle, positieve uitstraling op het straatbeeld hebben, een kwaliteitsverbetering voor het centrum zijn en de binnenstad aantrekkelijker maken. Het kan de winkel verfraaien en markeren.
- De uitstalling moet een mooie, elegante presentatie van handelswaar zijn. Aanvullende reclameteksten horen daar niet op. Opstapeling van goederen en bakken met ongesorteerde goederen zijn ongewenst.

- De uitstalling mag niet gepositioneerd worden voor de bestaande reclame, niet hoger dan de winkelpui.
- De uitstalling moet bij de winkelsluiting geheel verwijderd worden.

winkelpuien

- In de winkelpuien moet de percelering van de panden tot uiting komen.
- Het doortrekken van een pui, luifel, zonwering, reclame of gevel over twee panden is evenals het doortrekken van een pui over twee verdiepingen in strijd met het karakter van de cultuurhistorisch waardevolle gebieden.
- De winkelpui wordt in de rooilijn geplaatst.
- De deuropening van de winkelpui mag niet breder zijn dan 2 m.
- In de winkelpuien wordt helder glas toegepast.
- Bij het nieuw ontwerpen van een winkelpui moeten de reclame-uitingen integraal onderdeel van het ontwerp zijn, waarbij de criteria voor reclame toegepast worden.
- Materiaalgebruik en detaillering moet afgestemd zijn op de architectuur en bouwhistorie van het gebouw.
- Bij een klassiek vormgegeven winkelpui hoort een borstwering.
- Puien dienen deel uit te maken van de gevel als geheel. Dat kan door het metselwerk of stucwerk van de verdiepingen aan de zijkant door te laten lopen tot de grond of door een passende lijst om de winkelpui te ontwerpen. De lijst kan gemaakt worden van hout,
- natuursteen, grijze hardsteen, gietijzer of staal; het hout bewerkt en transparant gebeitst of geschilderd (zoals het overige houtwerk); het steen zoals elders omschreven, en gietijzer of staal in donkere kleuren (donkergroen, donkerblauw, donkerrood of antraciet).
- Symmetrie ligt voor de hand als klassiek ontwerp middel, tenzij er aan de zijkant van de gevel een toegang tot de bovenwoning is gesitueerd.

4. Specifieke welstandscriteria – reclames (F4)

algemeen

- De reclame mag niet in strijd zijn met de Nederlandse reclamecode.
- Een beroep op reeds bestaande reclame die niet aan de richtlijnen voldoet zal niet worden aanvaard.
- Bij wijziging en verwijdering van de reclame vervalt de oude vergunning en dient een nieuwe vergunning te worden aangevraagd.
- Reclame is, op enkele uitzonderingen na als geregeld in de APV, vergunningplichtig.
- Onder reclame wordt verstaan: iedere openbare aanprijzing van goederen en diensten met behulp van een opschrift, aankondiging of afbeelding in welke vorm dan ook, waarmee kennelijk wordt beoogd een commercieel belang te dienen. Reclame kan een ontsierende werking hebben, dit geldt in Gouda met name voor haar vele historisch waardevolle panden en het beschermd stadsgezicht. De schoonheid van de gevels wordt aan het zicht onttrokken en het straatbeeld en de karakteristiek van het stadsgezicht worden verstoord.

reclames en naamsaanduidingen los van een gebouw

- De vrijstaande reclame moet voldoen aan het gebiedsgerichte beoordelingskader van het gebied waar deze geplaatst wordt.
- Voor deze reclames geldt: overdaad schaadt.
- In een kleinschalige omgeving, zoals buurtwinkelcentra, mag het oppervlak van de reclame-uiting alzijdig gemeten max. 2 m² bedragen.
- De reclame mag de waarden van beschermde monumenten of het beschermde stadsgezicht niet aan tasten.
- Reclame moet een directe relatie hebben met het gebruik van/de activiteiten op het perceel waar deze geplaatst wordt.

lichtreclames

- LED-reclames zijn toegestaan op basis van een verlichtingsplan dat voldoet aan de kaders van de Richtlijn Lichthinder van de NSVV (zie bijlage IV).
- Knipperende lichtreclames zijn niet toegestaan.
- De plaats en (hoogte-)maatvoering wordt door middel van stedenbouwkundige voorschriften begrensd. De verkeersveiligheid en de vrije hoogte boven de openbare weg behoren bij het afwegingskader van de APV.

reclames en naamsaanduidingen op/aan een gebouw

- Reclame moet bij nieuwbouw en verbouw een geïntegreerd onderdeel uitmaken van het ontwerp.
- Binnenreclames kunnen zonder vergunning worden aangebracht. Hierbij geldt echter dat deze reclames slechts zijn toegestaan wanneer de afmeting, hoeveelheid, vorm en kleur zodanig zijn dat er geen sprake is van ontsiering.
- Het beplakken van ramen kan worden gezien als reclame, waarbij het beplakken van ramen op verdiepingsniveau niet is toegestaan.
- Voor reclameobjecten op monumenten prevaleren de monumentenvoorschriften.
- Tijdelijke reclame, in welke vorm dan ook, is slechts toegestaan wanneer de afmetingen, hoeveelheid, vorm en kleur zodanig zijn dat er geen sprake is van ontsiering.
- Standaardreclame van winkelketens wordt niet zondermeer geaccepteerd. Deze reclame dient in afmeting, vorm en kleur te worden aangepast aan de architectuur van het pand en de (historische) omgeving.
- Per pand gelden de volgende afmetingen;
 - Buiten de gevel uitstekende reclame max. 0,5 m².
 - Tegen de gevel aangebrachte elementen als schilden, bakken en borden max. 0,75 m² met een max. lengte van 2,5 m.

- Losse letters genieten de voorkeur, waarbij de uitvoering wel in juiste verhouding moet zijn met de gevel waarop zij worden aangebracht. Het oppervlak van de rechthoekige begrenzing van de letters mag max. 1 m² zijn, de lengte max. 2,5 m en de hoogte max. 0,5 m.
- Met de toepassing van kleur bij reclame in de binnenstad en haar randen moet zorgvuldig worden omgegaan.
- De bovenzijde van de reclame, in welke vorm dan ook niet hoger dan 5 m boven de straat en niet hoger dan de onderzijde van de kozijnen op de eerste verdieping.
- De dikte van reclame-elementen max. 0,2 m.
- Reclame-elementen mogen niet meer dan 0,7 m uit de gevel steken.
- Reclame dient een relatie te hebben met de activiteiten in het pand.
- Het herhalen van een reclameaanduiding (tekst of afbeelding) aan een gevel is niet toegestaan.
- Reclamevlaggen en/of banieren worden beschouwd en beoordeeld als onderdeel van de totale hoeveelheid toegestane uit de gevel stekende reclame.
- Op de Markt en de Wijdstraat zijn lichtbakken niet toegestaan. In plaats daarvan kunnen losse letters (verlicht of onverlicht) of uithangborden worden toegepast.

5. Specifieke welstandscriteria – per gebied (F5)

Hier gelden, afhankelijk van het gebied, de hieronder beschreven aanvullende voorschriften.

GEBIED 1 – historische binnenstad

Binnenstad en haar randen

→ algemeen

1. Bij het vernieuwen, herstellen en het aanbrengen van kleine wijzigingen van gebouwen moet voor wat betreft de materiaalkeuze en de detaillering zoveel mogelijk worden aangesloten bij de architectuur en bouwhistorie van het pand. Er moeten bij oudere gebouwen traditionele materialen in traditionele detaillering toegepast worden. Voor zover het in de onderstaande onderdelen niet uitgewerkt is, zijn de algemene welstandscriteria van toepassing.
2. De nadruk wordt gelegd op alles wat zichtbaar is vanuit het publieke domein.

→ gevel

vorm, materiaal en kleurgebruik

Gevelmateriaal

- Gevels zijn vaak uitgevoerd in schoon metselwerk. Meestal geeft een rode, roze of bruine baksteen op termijn een mooi beeld. Witte stenen worden vaak lelijk, blonde zandkleurige stenen meestal niet. Bij gele steen hangt het van de soort steen af.
- Stucwerk is doorgaans het beste uit te voeren in gebroken wit of heel lichtgrijs. Vergrijzend hout wordt in ons land vaak lelijk door mos en erg donkere, streperige vergrijzing. Melamine gebonden papierplaat (zoals Trespa) kan goede resultaten geven, maar dit hangt sterk af van de detaillering: bevestiging met noppen leidt tot een armoedig en lelijk resultaat, evenals contrasterende rugvulling in de plaatnaden, met name als een dunne plaat wordt toegepast (wisselen en golven van de naad). Dit materiaal is toegestaan mits uitgevoerd zonder zichtbare bevestigingsmiddelen.

gevelvlak

Plint (begane grondverdieping)

- Duidelijke afstemming op verdiepingen, meestal grotere openingen, soms ander materiaal. Indien de schaalgrootte van het gebouw het toelaat moet de vrije hoogte in deze plint min. 3,5 m zijn.
- Geen of heel kleine gevelsprongen; bouwen in de rooilijn met vaak kleine hoekverdraaiingen.
- Een hardstenen strook of stucwerk strook (smetplint) onderaan de gevel van circa 60 cm is gebruikelijk.

Winkels en winkelpuien

- Het doortrekken van een pui of gevel over twee panden of twee verdiepingen is in strijd met het karakter van de stad. Puien dienen deel uit te maken van de gevel als geheel. Dat kan door het metselwerk of stucwerk van de verdiepingen aan de zijkant door te laten lopen tot de grond of door een passende lijst om de winkelpui te ontwerpen. Deze moeten van hout of grijze hardsteen zijn, gebruikmakend van klassieke elementen, passend in de vensterassen van de bovenliggende gevel.
- Symmetrie ligt voor de hand als klassiek ontwerpmiddel, tenzij er aan de zijkant van de gevel een toegang tot de bovenwoning is gesitueerd. Daarbij geldt dat:
 - de pui in de rooilijn ligt
 - de entree hooguit 2 m breed is
 - de puien van helder glas zijn:
 - o met een lijst van hout, natuursteen, grijze hardsteen, gietijzer of staal; het hout bewerkt en transparant gebeitst of geschilderd, zoals het overige houtwerk; het steen zoals elders omschreven, en gietijzer of staal donkergroen, donkerblauw, donkerrood of antraciet of
 - o met een slank kozijn van hout (max. 65 mm), transparant gebeitst of geschilderd zoals het overige houtwerk of metaal (max. 45 mm).

Gevelvlak middendeel (schacht)

- Metselwerk: bakstenen in waalformaat of kleiner; geen betonsteen; rood of bruin metselwerk met gesneden voeg; soms zijn ze gepleisterd en voorzien van schijnvoegen; geschilderd in gebroken wit, lichtgrijs of beige.
- Stucwerk: fijne structuur; kleur: wit, lichtgrijs.

gevelopeningen

Vorm

- Staande gevelopeningen

Kozijnen

- Hout, staal, ijzer en natuursteen.
- Bij gebruik van houten kozijnen geldt het volgende:
 - 17e en 18e eeuwse omgeving:**
 - zwaar kozijnhout (min. 10 cm breed)
 - voorkant gelijk in de gevel
 - diepe negge in kozijn: onderraam min. 10 cm achter voorzijde kozijn, bovenraam min. 6 cm achter voorzijde kozijn
 - staande glasmaten
 - half op tweederde tot driekwart van de hoogte
 - 19e en 20e eeuwse omgeving:**
 - lichter kozijnhout (hoogstens 6 cm breed)
 - negge min. 5 cm in de gevel
 - diepe negge in kozijn: onderraam min. 8 cm achter voorzijde kozijn, bovenraam min. 4 cm achter voorzijde kozijn
 - staande glasmaten
 - half op tweederde tot driekwart van de hoogte
 - kleur kozijnen: gebroken wit, lichtgrijs of beige,
 - indien van metaal: slank (voorvlak max. 45 mm); kleur: antraciet

Ramen

Hout, veelal geschilderd in donkergroen, donkerblauw of donkerrood.

Glas

Geen spiegeland glas of getint glas. Glasmaten: staande glasmaten, verhouding min. 1 staat tot wortel 2 (dit is 1:1,41 of groter)

Bovenlichten, zijlichten en snauwgaten, soms glas-in-lood.

Deuren

Geen vlakke plaat-deur, maar hout, geprofileerd en voorzien van een venster of snauwgat.
Kleur: naturel gebeitst of geschilderd.

erkers

De erkers net als de kozijnen slank en hoog en passend bij de bestaande architectuur.

balkons

Alleen als bescheiden Frans balkon van sierlijk smeedijzer.

regenpijpen

Regenpijpen: Aan de achtergevel of indien aan de voorgevel: op het hart van de bouwmuur of in een gevelsprong; Materiaal: zink of koper, het ondereind wordt van verzinkt staal gemaakt.

ornamentiek

Een bij de bestemming en het pand passende ornamentiek ondersteunt de schoonheid en belevingswaarde.

ijzerwerk

Donkergroen, antraciet, bordeaux of Pruisisch blauw. Muurankers: zwart.

→ dak

vorm, materiaal en kleurgebruik

Dakvorm en -richting in overeenstemming met het bestemmingsplan.

Materiaal: dakpannen met rode, grijze/zwarte ongeglazuurde keramische pannen, incidenteel natuursteen leien.

dakvoet

Sierende kroonlijst; doorgaans gebroken wit (soms lichtgrijs of beige).

dakkapellen

Deze dienen zo te worden ontworpen dat ze samen met het hoofdgebouw een geheel vormen. Ze dienen aan te sluiten op de maatvoering, materiaalgebruik en detaillering van andere geveldelen.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Dakkapellen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien sprake is van:

- plaatsing en hoogte gelijk ten opzichte van andere dakkapellen op het betreffende dak
- bij schuine daken met dakpannen:
- plaatsing rondom in de dakpannen
- onder de nok minimaal twee dakpannen in het zicht
- voorvlak van de dakkapel:
 - hoogte: max. 150 cm
 - breedte: max. 120 cm
- afstanden:
- tot de bouwmuur min. 70 cm (of 3 dakpannen)
- tot de eindgevel min. 120 cm (of 6 dakpannen)
- tot elke hoekkeper min. 30 cm (of 2 dakpannen)
- tot een andere dakkapel op hetzelfde pand min. 100 cm (of 5 dakpannen)
- onder de nok minimaal twee dakpannen in het zicht min. 60 cm (of 2 dakpannen + nokvorst)
- staande glasmaten: min. 1 staat tot wortel twee
- breedte kozijnhout: max. 67 cm
- voorzien van negge: min. 3 cm
- aftimmerlatten slank: niet breder dan 12 cm en vanaf 6 cm geprofileerd
- materiaal zijwangen: zink of donkergrijs plaatmateriaal, uitgevoerd zonder zichtbare bevestigingsmiddelen
- kleur zijwangen: donker en aansluitend bij de bestaande kleuren van kozijnen of gevelpanelen: zinkkleur, donkerrood, donkergroen, donkerbruin, antraciet
- plat dakje of bij mansardekap aangekapt vanaf de knik
- hoogte boeiboord: max. 25 cm
- boeiboord voorzien van een lijstprofilering, afgezoomd met een zinken kraal.
- kleur dakkapellen: gebroken wit, beige of lichtgrijs
- kleur draaiende delen: gebroken wit, beige, lichtgrijs, donkergroen, antraciet, zwart, bordeaux of Pruisisch blauw.
- bij dakkapellen verholten goten toepassen.

dakoptrekkingen

Alleen indien in overeenstemming met de kapvorm.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Deze moeten passen bij de kenmerken van de gevelbeëindigingen en de karakteristiek van het beschermd stadsgezicht ter plaatse::

- bescheiden ornamentiek
- klassieke vormtaal
- kroonlijst

Voor een sterk terug liggende dakopbouw (“set back”) die niet of nauwelijks vanaf publiek domein wordt ervaren (let op zichtlijnen), wordt een terughoudende vormgeving en kleurstelling geëist.

goten

Tussen de panden een zakgoot, op de kopgevels een kleine houten bakgoot.

schoorstenen en afvoeren

Schoorstenen van metselwerk conform de gevel, geen losse afvoeren zichtbaar vanaf het openbaar gebied. Afvoeren bundelen in een verzamelkap; kleur: antraciet.

loggia's

- Loggia's die worden gerealiseerd door een uitsnede uit de kap, verstoren de karakteristiek van de historische bebouwing in het Beschermd Stadsgezicht met name t.a.v. de afdekking met een met keramische pannen gedekte kap. Loggia's kunnen bovendien dat beeld verstoren en het silhouet van een pand zelf aantasten. Ook vanuit bouwtechnisch oogpunt bezien, brengen loggia's de gebouwen in gevaar. De loggia's doorbreken immers de regenwater afvoerende constructie en maken een goede regenwaterafvoer kwetsbaar.
- Loggia mogen niet zichtbaar zijn vanaf het publiek domein.
- De loggia moet in één dakvlak geplaatst zijn.
- De nok en hoekkepers moeten worden gehandhaafd en blijven met pannen gedekt.
- De loggia moet vanuit visueel oogpunt ondergeschikt zijn aan het dakvlak, doordat de loggia:
 - aan de zijkanten en aan de bovenkant door min. 2 rijen met pannen begrensd wordt en
 - max. 50% van de breedte van het dakvlak beslaat.

→ **kleine bouwwerken**

aanbouwen en uitbouwen

In afwijking van het bepaalde in de welstandscriteria – regulier, dienen in dit gebied aan- en uitbouwen in alle gevallen, qua vorm, materiaal en kleurgebruik in overeenstemming te worden uitgevoerd met het hoofdgebouw.

bijgebouwen

In afwijking van het bepaalde in de welstandscriteria – regulier, kunnen in dit gebied bijgebouwen die zichtbaar zijn vanaf publiek domein eveneens uitgevoerd worden in donker geschilderde horizontale houten delen.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Bijgebouwen die zichtbaar zijn vanaf publiek domein voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien uitgevoerd:

- *in metselwerk of*
- *in donker geschilderde horizontale houten delen.*

kleine ingrepen en reparaties

- Kleine ingrepen, zoals het aanbrengen van vensters en deuren, of het aanhelen en herstellen zal zodanig moeten gebeuren dat het geen storend beeld oplevert.
- Voeg- en metselwerk conform bestaand, met daarbij gevelreiniging om kleurverschillen te vermijden.

- Gevelreiniging mag de textuur, oppervlakte of aanblik van het metselwerk echter niet wijzigen: schoonmaken en stoom-cleanen mag, gritstralen niet en hydrofoberen evenmin.

zonnepanelen (collectoren en PV-cellen)

In afwijking van het bepaalde in de welstandscriteria – regulier, zijn zonnepanelen in dit gebied niet toegestaan indien zichtbaar vanaf het publiek domein, omdat zonnepanelen een hinderlijke inbreuk kunnen vormen op het waardevolle karakter van de binnenstad door hun uiterlijk en plaatsing. Zij dienen daarom niet zichtbaar te zijn vanuit de publieke ruimte.

zonwering

- Zonwering kan het verblijf in de binnenstad veraangenamen. Het moet daarbij geen vormen aannemen die het stadsbeeld verstoren of teveel publieke ruimte bezetten.
- Zonweringen moeten ophaalbaar zijn en in de gevelopeningen worden geplaatst; echter markiezen moeten buiten de gevelopeningen geplaatst worden.
- De winkelnaam of het bedrijfslogo wordt slechts toegestaan op de volant.
- Voor reclame op de volant van de zonwering gelden dezelfde criteria als voor reclame in het algemeen (zie aldaar) en het wordt beschouwd en beoordeeld als onderdeel van de totale hoeveelheid reclame.
- Voor de kleur van zonwering; zie ook de papagraaf hierna over 'kleurgebruik'.
- Zonweringen op verschillende verdiepingen moeten een eenheid vormen.
- In dit kader wordt als aandachtspunt vermeld dat er minimale vrije hoogtes gelden onderaan te brengen zonneschermen. Hiervoor waard verwezen naar de APV hieromtrent.

tijdelijke bouwwerken

Tijdelijke units zijn niet met zorg voor het uiterlijk ontworpen. Voor dit gebied zullen ze snel in ernstige mate in strijd met redelijke eisen van welstand. Om gevoelige gebieden zoals de binnenstad te vrijwaren van dergelijke tijdelijke bouwsels, geven BenW in beginsel geen medewerking aan art. 2.1 lid 1 van de Wabo en, indien het bouwsel past binnen het bestemmingsplan, wordt de termijn waarna het bouwsel dient te verdwijnen (genoemd in artikel 45 lid 1 Woningwet) gesteld op max. 1 jaar en dan alleen nog als de noodzaak, urgentie, en maatschappelijke relevantie overtuigend is aangetoond naar het oordeel van BenW.

→ kleurgebruik

- Kleur is voor de historische binnenstad van groot belang. Zowel de karakteristiek van het beschermde stadsgezicht als de verschijningsvorm van monumenten en andere bouwwerken kan door de kleur van schilderwerk worden verbeterd, maar ook worden aangetast. Bij zorgvuldig omgaan met de historische stad hoort ook een zorgvuldig gebruik van kleur. Door de technische ontwikkelingen zijn synthetische pigmenten beschikbaar gekomen waarmee nieuwe en zeer felle kleuren kunnen worden vervaardigd. Deze contrasteren sterk met de traditionele kleuren van de historische stad.
- Doel van het kleurenbeleid is te sterke contrasten te voorkomen en voor monumenten de verdwenen kleuren weer naar voren te halen of te herstellen.
- Het kleurenbeleid geldt tevens voor alle vaste en losse onderdelen van en aan de gevel. Hieronder wordt verstaan zonweringen, reclame, verlichtingsornamenten, vlaggen en dergelijke. Daarnaast is het van toepassing op alle onderdelen van terrassen en straatmeubilair.

→ terrassen en reclame

In afwijking van het bepaalde in hoofdstuk **F4** (reclames) gelden hier voor terrassen en reclame de "Beleidsregels Terrassen 2016". In deze beleidsregels zijn tevens de hier geldende welstandscriteria opgenomen.

→ **algemeen**

1. Bij het vernieuwen, herstellen en het aanbrengen van kleine wijzigingen van gebouwen moet voor wat betreft de materiaalkeuze en de detaillering zoveel mogelijk worden aangesloten bij de architectuur en bouwhistorie van het pand. Er moeten bij oudere gebouwen traditionele materialen in traditionele detaillering toegepast worden. Voor zover het in de onderstaande onderdelen niet uitgewerkt is zijn de algemene welstandscriteria van toepassing.
2. De nadruk wordt gelegd op alles wat zichtbaar is vanuit het publieke domein.

→ **gevel
ornamentiek**

Een bij de bestemming en het pand passende ornamentiek ondersteunt de schoonheid en belevingswaarde.

→ **dak
loggia's**

De loggia's worden beoordeeld aan de hand van de algemene welstandscriteria en, indien van toepassing, de Specifieke welstandscriteria – historische bouwstijlen en stijlperiodes.

dakkapellen

Dakkapellen dienen zo te worden ontworpen dat ze samen met het hoofdgebouw een geheel vormen. Ze dienen aan te sluiten op de maatvoering, materiaalgebruik en detaillering van andere geveldelen. In geval van twijfel of strijdigheid met de criteria elders in deze nota adviseert de ARK.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling - dakkapellen

Dakkapellen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien sprake is van:

- *plaatsing en hoogte gelijk ten opzichte van andere dakkapellen op het betreffende dak bij schuine daken met dakpannen:*
 - *plaatsing rondom in de dakpannen*
- *plaatsing en hoogte gelijk ten opzichte van andere dakkapellen op het betreffende dak*
 - *hoogte max. 150 cm*
 - *breedte max. 150 cm*
- *gedecoreerd, staande glasmaten.*
- *slanke profileringen van kozijn en raamhout*
 - *breedte kozijnhout max. 67 mm*
 - *breedte max. 67 mm*
- *zijwangen: zink of donkergrijs plaatmateriaal zonder noppen of helder glas.*
- *afstanden*
 - *tot de bouwmuur min. 70 cm (of 3 dakpannen)*
 - *tot de eindgevel min. 120 cm (of 6 dakpannen)*
 - *tot elke hoekkeper min. 30 cm (of 2 dakpannen)*
 - *tot een andere dakkapel op hetzelfde pand min. 100 cm (of 5 dakpannen)*
 - *onder de nok minimaal twee dakpannen in het zicht min. 60 cm (of 2 dakpannen + nokvorst)*

of: een kopie van een dakkapel op eenzelfde woning of gebouw in een vergelijkbare situatie, die recent is goedgekeurd door de ARK.

dakoptrekkingen

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

Indien niet-zichtbaar vanaf publiek domein: toegestaan onder voorwaarde dat:

- de dakoptrekking past bij de kenmerken van de gevelbeëindigingen en de *Specifieke welstandscriteria – historische bouwstijlen en Stijlperiodes*, zoals genoemd onder hoofdstuk **F6**
- bescheiden ornamentiek
- klassieke vormtaal
- kroonlijst.

dakopbouwen / geveloptrekkingen aan de voorzijde

1. Voor dakopbouwen/geveloptrekkingen aan de voorzijde zijn er 2 mogelijkheden indien zichtbaar vanaf het publieke domein:
 - a. Het verhogen van de gevel met een extra verdieping in dezelfde stijl als de verdiepingen eronder; de ramen in dezelfde vensterassen, dezelfde afwerking rondom.
 - b. Alleen bij een lijstgevel: Het bouwen van een set back (terugliggende bovenverdieping) die min. 1,5 m terug ligt vanaf de voorgevel. Aan de set back worden geen bijzondere eisen gesteld behalve aan het kleur- en materiaalgebruik.
2. Dakopbouwen/geveloptrekkingen aan de voorzijde, als het gebouw een plat dak heeft:
 - a. in de voorgevelrooilijn:
 - opgetrokken van dezelfde materialen en
 - met dezelfde gevelindeling en kozijnen als de verdieping eronder, dezelfde beëindiging (dakrand) als het oorspronkelijke dak.
 - b. of: 1,5 m achter de rooilijn (set back) van een geheel afwijkende indeling en ander materiaal en kleur dan de onderliggende gevel:
 - bescheiden en verantwoord kleur- en materiaalgebruik.
 - materialen: hout, steen, stuc; geen plaatmateriaal met zichtbare bevestiging of contrasterende plaatnaden.
 - kleuren: gebroken wit, beige of lichtgrijs.
 - kozijnen en ramen gebroken wit, beige, lichtgrijs, donkergroen, antraciet, zwart, bordeaux rood, Pruisisch blauw of naturel gebeitst hout.
 - c. of: een kopie van een dakopbouwen/geveloptrekkingen op eenzelfde woning of gebouw in een vergelijkbare situatie die recent is goedgekeurd door de ARK.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

De set back voldoet in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien kleur- en materiaalgebruik bescheiden en verantwoord zijn:

- *materialen: hout, steen, stuc; geen plaatmateriaal met zichtbare bevestiging of contrasterende plaatnaden;*
- *kleuren: gebroken wit, beige of lichtgrijs; Kozijnen en ramen gebroken wit, beige, lichtgrijs, donkergroen, antraciet, zwart, bordeaux rood, Pruisisch blauw of naturel gebeitst hout.*

dakopbouwen / geveloptrekkingen aan de achterzijde

Dakopbouwen/geveloptrekkingen aan de achterzijde: als het gebouw een schuin dak heeft. Aan de achterzijde met het voordakschild opgetrokken: zie onder 'dakoptrekking'. Voor materiaal en kleurgebruik: zie onder 'gevel'.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Dakopbouwen aan de achterzijde voldoen aan redelijke eisen van welstand indien:

- *het een kopie betreft van een dakopbouw op eenzelfde woning of gebouw in een vergelijkbare situatie die recent is goedgekeurd door de ARK.*

→ kleine bouwwerken aanbouwen en uitbouwen

In afwijking van het bepaalde in de welstandscriteria – regulier, dienen in dit gebied aan- en uitbouwen in alle gevallen, qua vorm, materiaal en kleurgebruik in overeenstemming te worden uitgevoerd met het hoofdgebouw.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Aan- en uitbouwen die zichtbaar zijn vanaf publiek domein voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien:

- *uitgevoerd in hetzelfde materiaal als het hoofdgebouw, of in metselwerk of donker geschilderde horizontale houten delen en*
- *afgedekt door plat dak met een uitkragende dakrand met gootklossen (boeiboord in gebroken wit of donkergroen met daktrim of kraal).*

bijgebouwen

In afwijking van het bepaalde in de welstandscriteria – regulier, kunnen in dit gebied bijgebouwen die zichtbaar zijn vanaf publiek domein eveneens uitgevoerd worden in donker geschilderde horizontale houten delen.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Bijgebouwen die zichtbaar zijn vanaf publiek domein voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien uitgevoerd:

- *in metselwerk of*
- *in donker geschilderde horizontale houten delen.*

kleine ingrepen en reparaties

Uitvoeren geheel overeenkomstig met de aanwezige kenmerken. Vooral zeer voorzichtig omgaan met reparaties en reinigen: eerst een proefstuk opzetten. Geen andere kozijnindeling en profilering; glas-in-lood handhaven, raamroedes waar mogelijk handhaven.

→ **algemeen**

1. Bij het vernieuwen, herstellen en het aanbrengen van kleine wijzigingen van gebouwen moet voor wat betreft de materiaalkeuze en de detaillering zoveel mogelijk worden aangesloten bij de architectuur en bouwhistorie van het pand. Er moeten bij oudere gebouwen traditionele materialen in traditionele detaillering toegepast worden. Voor zover het in de onderstaande onderdelen niet uitgewerkt is zijn de algemene welstandscriteria van toepassing.
2. De nadruk wordt gelegd op alles wat zichtbaar is vanuit het publieke domein.

→ **gevel
ornamentiek**

Een bij de bestemming en het pand passende ornamentiek ondersteunt de schoonheid en belevingswaarde:

- bijzondere togen en rollagen;
- banden, sluitstenen, hoekstenen wit
- muurankers.

→ **dak
loggia's**

De loggia's worden beoordeeld aan de hand van de algemene welstandscriteria en, indien van toepassing, de Specifieke welstandscriteria – historische bouwstijlen en stijlperiodes.

dakkapellen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakkapellen. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

dakoptrekkingen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakoptrekkingen. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakopbouwen en geveloptrekkingen dezelfde criteria. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

→ **kleine bouwwerken****aanbouwen en uitbouwen**

In afwijking van het bepaalde in de welstandscriteria – regulier, dienen in dit gebied aan- en uitbouwen in alle gevallen, qua vorm, materiaal en kleurgebruik in overeenstemming te worden uitgevoerd met het hoofdgebouw.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Aan- en uitbouwen die zichtbaar zijn vanaf publiek domein voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien:

- *uitgevoerd in hetzelfde materiaal als het hoofdgebouw, of in metselwerk of donker geschilderde horizontale houten delen en*
- *afgedekt door plat dak met een uitkragende dakrand met gootklossen (boeiboord in gebroken wit of donkergroen met daktrim of kraal).*

→ **algemeen**

- Bij het vernieuwen, herstellen en het aanbrengen van kleine wijzigingen van gebouwen moet voor wat betreft de materiaalkeuze en de detaillering zoveel mogelijk worden aangesloten bij de architectuur en bouwhistorie van het pand. Er moeten bij oudere gebouwen traditionele materialen in traditionele detaillering toegepast worden. Voor zover het in de onderstaande onderdelen niet uitgewerkt is zijn de algemene welstandscriteria van toepassing.
- De nadruk wordt gelegd op alles wat zichtbaar is vanuit het publieke domein.

→ **dak**

loggia's

De loggia's worden beoordeeld aan de hand van de algemene welstandscriteria en, indien van toepassing, de Specifieke welstandscriteria – historische bouwstijlen en stijlperiodes.

dakkapellen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakkapellen. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

dakoptrekkingen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakoptrekkingen. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakopbouwen en geveloptrekkingen dezelfde criteria. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

→ **kleine bouwwerken**

aanbouwen en uitbouwen

In afwijking van het bepaalde in de welstandscriteria – regulier, dienen in dit gebied aan- en uitbouwen in alle gevallen, qua vorm, materiaal en kleurgebruik in overeenstemming te worden uitgevoerd met het hoofdgebouw.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Aan- en uitbouwen die zichtbaar zijn vanaf publiek domein voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien:

- *uitgevoerd in hetzelfde materiaal als het hoofdgebouw, of in metselwerk of donker geschilderde horizontale houten delen en*
- *afgedekt door plat dak met een uitkragende dakrand met gootklossen (boeiboord in gebroken wit of donkergroen met daktrim of kraal).*

bijgebouwen en erfafscheidingen

Bijgebouwen, indien zichtbaar vanaf publiek domein, dienen om te voldoen aan redelijke eisen van welstand, uitgevoerd te worden in metselwerk.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Bijgebouwen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien zichtbaar vanaf publiek domein, uitgevoerd te worden in metselwerk.

→ **algemeen**

1. Bij het vernieuwen, herstellen en het aanbrengen van kleine wijzigingen van gebouwen moet voor wat betreft de materiaalkeuze en de detaillering zoveel mogelijk worden aangesloten bij de architectuur en bouwhistorie van het pand. Er moeten bij oudere gebouwen traditionele materialen in traditionele detaillering toegepast worden. Voor zover het in de onderstaande onderdelen niet uitgewerkt is zijn de algemene welstandscriteria van toepassing.
2. De nadruk wordt gelegd op alles wat zichtbaar is vanuit het publieke domein.

→ **dak
loggia's**

De loggia's worden beoordeeld aan de hand van de algemene welstandscriteria en, indien van toepassing, de Specifieke welstandscriteria – historische bouwstijlen en stijlperiodes.

dakkapellen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakkapellen. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

dakoptrekkingen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakoptrekkingen. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakopbouwen en geveloptrekkingen dezelfde criteria. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

→ **kleine bouwwerken****aanbouwen en uitbouwen**

In afwijking van het bepaalde in de welstandscriteria – regulier, dienen in dit gebied aan- en uitbouwen in alle gevallen, qua vorm, materiaal en kleurgebruik in overeenstemming te worden uitgevoerd met het hoofdgebouw.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Aan- en uitbouwen die zichtbaar zijn vanaf publiek domein voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien:

- *uitgevoerd in hetzelfde materiaal als het hoofdgebouw, of in metselwerk of donker geschilderde horizontale houten delen en*
- *afgedekt door plat dak met een uitkragende dakrand met gootklossen (boeiboord in gebroken wit of donkergroen met daktrim of kraal).*

bijgebouwen en erfafscheidingen

Bijgebouwen, indien zichtbaar vanaf publiek domein, dienen om te voldoen aan redelijke eisen van welstand, uitgevoerd te worden in metselwerk.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Bijgebouwen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand, dienen, indien zichtbaar vanaf publiek domein, uitgevoerd te worden in metselwerk.

kleine ingrepen en reparaties

Uitvoeren geheel overeenkomstig met de aanwezige kenmerken. Vooral zeer voorzichtig omgaan met reparaties en reinigen: eerst een proefstuk opzetten. Geen andere kozijnindeling en profilering; glas-in-lood handhaven, raamroedes waar mogelijk handhaven.

→ **algemeen**

1. Bij het vernieuwen, herstellen en het aanbrengen van kleine wijzigingen van gebouwen moet voor wat betreft de materiaalkeuze en de detaillering zoveel mogelijk worden aangesloten bij de architectuur en bouwhistorie van het pand. Er moeten bij oudere gebouwen traditionele materialen in traditionele detaillering toegepast worden. Voor zover het in de onderstaande onderdelen niet uitgewerkt is zijn de algemene welstandscriteria van toepassing.
2. De nadruk wordt gelegd op alles wat zichtbaar is vanuit het publieke domein.

→ **gevel****Vorm, materiaal, kleurgebruik****Metselwerk**

- klein formaat donkere baksteen
- smalle gesneden voeg
- bijzondere togen en rollagen
- banden, sluitstenen, hoekstenen wit

Kozijnen

- kleur: gebroken wit

Ramen

- hout: gebroken wit of donkergroen

Deuren

- kleur: donkergroen.

gevelopeningen**Vorm**

- negge min. 3 cm
- staande ramen
- houten vensterbanken

Kozijnen

- hout (evt. kunststof van een passend profiel, of aluminium)
- slank (voorvlak max. 65 mm)
- negge min. 5 cm

Ramen

- schuiframen, of raam met bovenlicht, conform de bestaande hoogte
- raamroedes gevel de ramen een nadere onderverdeling

Glas

- glasmaten: staande glasmaten m.u.v. de bovenlichten.

Deuren

- voordeuren samengesteld als bewerkte en geprofileerde met dicht onderpaneel en een bovenpaneel, afgedekt met gedecoreerd gietijzeren rooster.

erkers

Niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

balkons

Balkons zijn niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

regenpijpen

Niet toegestaan: alle water via een molgoot afvoeren.

ornamentiek

In de gevel: sluitstenen en banden; boog boven de vensters uitgevuld met een bakstenen vlechtwerk in kleur.

Aan het dak: een windveer en een spitse makelaar in de top van de gevel.

→ **dak**

vorm, materiaal, kleurgebruik

Eenvoudige dakvorm zadeldak onder ruim 40°.

Toegepast kunnen worden: riet, pannen, maar ook fijn golfplaat of houten latten, waarbij aandacht moet worden geschonken aan een verantwoord kleurgebruik: donker.

De dakrand kan zeer slank zijn bij een moderne dakbedekking. Wanneer er een grote hoogte van de dakrand nodig is (pannen, riet) is een sierlijke windveer nodig om deze maat te breken.

dakvoet en dakgoot.

Uitkraging min. 50 cm. Goten zijn niet aanwezig.

dakkapellen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakkapellen. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

dakoptrekkingen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakoptrekkingen. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Voor de GEBIEDEN 2 t/m 7 gelden dezelfde criteria voor dakopbouwen en geveloptrekkingen dezelfde criteria. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

schoorstenen en afvoeren

Voor zover zichtbaar vanaf publiek domein: onopvallend.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling:

Schoorstenen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien sprake is van:

De worden uitgevoerd in metselwerk, gelijk aan het gebouw of bescheiden verzamelingen grijs of antraciet.

loggia's

De loggia's worden beoordeeld aan de hand van de algemene welstandscriteria en, indien van toepassing, de Specifieke welstandscriteria – historische bouwstijlen en stijlperiodes.

→ **kleine bouwwerken**

In afwijking van het bepaalde in de welstandscriteria – regulier, dienen in dit gebied aan- en uitbouwen in alle gevallen, qua vorm, materiaal en kleurgebruik in overeenstemming te worden uitgevoerd met het hoofdgebouw.

aanbouwen en uitbouwen

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Aan- en uitbouwen die zichtbaar zijn vanaf publiek domein voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien:

- *uitgevoerd in hetzelfde materiaal als het hoofdgebouw, of in metselwerk of donker geschilderde horizontale houten delen en*
- *afgedekt door plat dak met een uitkragende dakrand met gootklossen (boeiboord in gebroken wit of donkergroen met daktrim of kraal).*

6. Specifieke welstandscriteria – historische bouwstijlen en stijlperiodes (F6)

→ algemeen

1. In de **deelgebieden 1 t/m 7** bevinden zich één of meer van de volgende historische bouwstijlen of stijlperiodes. Wanneer deze reproduceerbaar en/of duidelijk herkenbaar zijn, dan gelden tevens onderstaande Specifieke welstandscriteria: historische bouwstijlen en stijlperiodes.
2. Het betreft de volgende historische bouwstijlen en stijlperiodes:
 - 1650-1920 Karakteristieke boerderijen
 - 1850-1900 Rijtjeshuizen eind 19e eeuw
 - 1890-1920 Herenhuizen rond 1900
 - 1900-1930 Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
 - 1910-1940 Expressionisme – Amsterdamse school
 - 1925-1940 Jaren '30 – Haagse School
3. Genoemde stijlen komen in Gouda zelden in hun zuivere vorm voor. Meestal is er sprake van een mengvorm. Bij de toepassing van de welstandscriteria uit dit hoofdstuk (**F6**) is het van belang deze alleen toe te passen op de relevante gebouwonderdelen, waar deze stijl van toepassing is.

1650-1920 Karakteristieke boerderijen

→ gevel

vorm, materiaal, kleurgebruik

Metselwerk

klein formaat donkere baksteen,

- malle gesneden voeg,
- bijzondere togen en rollagen,
- banden, sluitstenen, hoekstenen wit

Kozijnen

- kleur: gebroken wit

Ramen

- hout: gebroken wit of donkergroen

Deuren

- kleur: donkergroen.

gevelopeningen

Vorm

- negge min. 3 cm
- houten vensterbanken
- staande ramen

Kozijnen

- hout (evt. kunststof van een passend profiel, of aluminium)
- negge min. 5 cm
- slank (voorvlak max. 65 mm)

Ramen

- schuiframen, of raam met bovenlicht, conform de bestaande hoogte
- raamroedes gevel de ramen een nadere onderverdeling

Glas

- glasmaten geen spiegeland glas of sterk getint glas.: staande glasmaten m.u.v. de bovenlichten.

Deuren

- voordeuren samengesteld als bewerkte en geprofileerde met dicht onderpaneel en een bovenpaneel, afgedekt met gedecoreerd gietijzeren rooster.

erkers

Niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

balkons

Niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

regenpijpen

Niet toegestaan: alle water via een molgoot afvoeren.

ornamentiek

- In de gevel: sluitstenen en banden; boog boven de vensters uitgevuld met een bakstenen vlechtwerk in kleur.
- Aan het dak: een windveer en een spitse makelaar in de top van de gevel.

→ **dak**

vorm, materiaal, kleurgebruik

- Eenvoudige dakvorm zadeldak onder ruim 40°.
- Toegepast kunnen worden: riet, pannen, maar ook fijn golfplaat of houten latten, waarbij aandacht moet worden geschonken aan een verantwoord kleurgebruik: donker.
- De dakrand kan zeer slank zijn bij een moderne dakbedekking. Wanneer er een grote hoogte van de dakrand nodig is (pannen, riet) is een sierlijke windveer nodig om deze maat te breken.

dakvoet en dakgoot

Uitkraging min. 50 cm. Goten zijn niet aanwezig.

dakkapellen

Niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

dakoptrekkingen, dakopbouwen en geveloptrekkingen

Niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

schoorstenen en afvoeren

Voor zover zichtbaar vanaf publiek domein: onopvallend.

Ambtelijke toets KAN-bepaling

Schoorstenen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien zij worden uitgevoerd in metselwerk, gelijk aan het gebouw of bescheiden verzamelkappen grijs of antraciet.

loggia's

Niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

1850-1900 Rijtjeshuizen eind 19e eeuw

→ gevel

vorm, materiaal, kleurgebruik

Metselwerk

- klein formaat donkere baksteen
- smalle gesneden voeg
- bijzondere togen en rollagen
- banden, sluitstenen, hoekstenen wit
- gekleurd vlechtwerk in het metselwerk

Kozijnen

- kleur: gebroken wit

Ramen

- hout: gebroken wit of donkergroen

Deuren

- naturel gebeitst of geschilderd; kleur: donkerrood, donkerblauw, donkergroen.

gevelopeningen

Vorm

- negge min. 6 cm
- staande ramen
- Kort Haarlem en Korte Akkeren: keramische vensterbanken
- Bloemendaal Plaswijck en Noord: hardstenen vensterbanken

Kozijnen

- hout (evt. kunststof van een passend profiel, of aluminium)
- slank (voorvlak max. 65 mm)
- negge min. 3 cm.

Ramen

- schuiframen, of raam met bovenlicht, conform de bestaande hoogte

Glas

- Geen spiegelen glas of sterk getint glas.
- Glasmaten: staande glasmaten.

Deuren

- eenvoudige houten glasdeur.

erkers

Niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

balkons

Niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

regenpijpen

Indien mogelijk aan de achterzijde.

ornamentiek

In de gevel: sluitstenen en banden; vlechtwerk, gekleurde vlakken.

→ **dak**

vorm, materiaal, kleurgebruik

Plat dak of mansarde kap die vanaf de straat niet van grote invloed is.

dakvoet en dakgoot

Uitkragende houten bakgoot op klossen met slank boeiboord (max. 15 cm); kleur: gebroken wit.

dakkapellen

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

dakoptrekkingen

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Deze zijn altijd zichtbaar en van invloed op het publiek domein.

Er zijn 2 mogelijkheden:

- **Bij een doorgaande lijstgevel:**

Het verhogen van de gevel met een extra verdieping in dezelfde stijl als de verdiepingen eronder; bij een afname van de vensterbreedte per verdieping betekent dat op de derde laag nog slechts een raam.

- **Zowel bij een doorgaande lijstgevel als bij een topgevel:**

Het bouwen van een set back (terug bovenverdieping) die min. 1,5 m terug ligt vanaf de voorgevel. Aan de set back worden geen bijzondere eisen gesteld behalve aan het kleuren materiaalgebruik.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Een set back voldoet in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien sprake is van:

- *bescheiden en verantwoord kleur- en materiaalgebruik.*
- *materialen: hout, steen, stuc; geen plaatmateriaal met zichtbare bevestiging of contrasterende plaatnaden.*
- *kleuren: gebroken wit, beige of lichtgrijs. De kozijnen en ramen gebroken wit, beige, lichtgrijs, donkergroen, antraciet, zwart, bordeaux rood, Pruisisch blauw of naturel gebeitst hout.*

schoorstenen, lucht- en rookgas afvoeren

Voor zover zichtbaar vanaf publiek domein: onopvallend.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Schoorstenen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien zij worden uitgevoerd in metselwerk, gelijk aan het gebouw of bescheiden verzamelkappen grijs of antraciet.

1890-1920 Herenhuizen rond 1900

→ gevel

gevelvlak

Metselwerk

- klein formaat donkere baksteen
- smalle gesneden voeg
- bijzondere togen en rollagen
- banden, sluitstenen, hoekstenen wit

Kozijnen

- kleur: gebroken wit

Ramen

- hout: gebroken wit of donkergroen

Deuren

- kleur: donkerrood, donkerblauw, donkergroen.

gevelopeningen

Vorm

- negge min. 6 cm
- staande ramen
- keramische vensterbanken.

Kozijnen

- hout (evt. kunststof van een passend profiel, of aluminium)
- slank (voorvlak max. 65 mm)
- negge min. 3 cm.

Ramen

- schuiframen, of raam met bovenlicht, conform de bestaande hoogte.

Glas

- geen spiegelen glas of sterk getint glas.
- glasmaten: staande glasmaten met uitzondering van de bovenlichten.

Deuren

- voordeuren samengesteld als bewerkte en geprofileerde deur met dicht onderpaneel en soms een glazen invulling ter plaatse van het bovenpaneel, afgedekt met gedecoreerd gietijzeren rooster.

erkers

Afgeschuind en hoger dan de breedte; detaillering conform de overige gevel.

balkons

Houten constructie met geprofileerd boeideel en gedecoreerd hek van hout (wit of donkergroen) of smeedijzer (zwart of donkergroen).

regenpijpen

Op het hart van de bouwmuur of langs een risaliet; geschilderd: wit, donkergroen, donkerrood.

ornamentiek

In de gevel: sluitstenen en banden; boog boven de vensters uitgevuld met een bakstenen vlechtwerk n kleur.

→ **dak**

vorm, materiaal, kleurgebruik

Verschillende dakvormen; Plat dak met dakschild; topgevel; mansarde.

dakvoet en dakgoot

Uitkragende houten bakgoot op geprofileerde klossen met slank boeiboord (hoogte max. 15 cm); kleur: gebroken wit.

dakkapellen

Voor deze historische bouwstijlen en stijlperiodes de gelden dezelfde criteria voor dakkapellen. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

dakoptrekkingen

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Er zijn 2 mogelijkheden, indien zichtbaar vanaf het publiek domein:

- Het verhogen van de gevel met een extra verdieping in dezelfde stijl als de verdiepingen eronder; de ramen in dezelfde vensterassen, dezelfde afwerking rondom,
- Zowel bij een doorgaande lijstgevel als bij een topgevel: Het bouwen van een set back (terug bovenverdieping) die min. 1,5 m terug ligt vanaf de voorgevel. Aan de set back worden geen bijzondere eisen gesteld behalve aan het kleur- en materiaalgebruik:

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Een set back voldoet in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien sprake is van:

- *bescheiden en verantwoord kleur- en materiaalgebruik.*
- *materialen: hout, steen, stuc; geen plaatmateriaal met zichtbare bevestiging of contrasterende plaatnaden.*
- *kleuren: gebroken wit, beige of lichtgrijs. De kozijnen en ramen gebroken wit, beige, lichtgrijs, donkergroen, antraciet, zwart, bordeaux rood, Pruisisch blauw of naturel gebeitst hout.*

schoorstenen, lucht- en rookgas afvoeren

Voor zover zichtbaar vanaf publiek domein: onopvallend.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Schoorstenen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien zij worden uitgevoerd in metselwerk, gelijk aan het gebouw of bescheiden verzamelkappen grijs of antraciet.

1900-1930 Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw

→ gevel

vorm, materiaal, kleurgebruik

Metselwerk

- baksteen waalformaat
- platvol gevoegd
- rollagen, banden en patijts werk (koppelingen) intact laten of herstellen
- sierdetailering rond entree, schoorstenen, enz. intact laten of herstellen

Kozijnen

- kleur: gebroken wit

Ramen

- kleur: donkergroen

Deuren

- kleur: donkergroen geschilderd.

gevelopeningen

Vorm

- negge ca. 4 cm in de dag van de muur.
- staande ramen; kruisvensters.
- vensterbanken van baksteen. Kozijnen
- kozijnen vervangen als bestaand
- hout (evt. kunststof van een passend profiel, of aluminium)
- slank (voorvlak ca. 40 mm)
- negge ca. 3 cm

Ramen

- klepramen, conform de bestaande hoogte

Glas

- geen spiegeland glas of sterk getint glas.
- glasmaten: staande glasmaten

Deuren

- eenvoudige houten glasdeur.

erkers

Niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

balkons

Niet toegestaan voor zover zichtbaar vanaf publiek domein.

regenpijpen

Grijs, langs afdakje.

ornamentiek

- In metselwerk.
- Afdakje boven de voordeuren met fraai geprofileerde rand, sierlijke consoles, smeedijzeren trekstangen en zinken dak met kraal.

→ **dak**

vorm, materiaal, kleurgebruik

- Zaddak met topgevels op eind van het blok
- Tegenover dwarsstraten, en op andere plekken; rode en zwarte muldenpan.

dakvoet en dakgoot

Zinken mastgoot.

dakkapellen

Voor deze historische bouwstijlen en stijlperiodes de gelden dezelfde criteria voor dakkapellen. Zie hiervoor onder GEBIED 2.

dakoptrekkingen

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

schoorstenen, lucht- en rookgasafvoeren

Gemetselde schoorstenen; geen andere afvoeren op het dakvlak aan de straatzijde.

1910-1940 Expressionisme – Amsterdamse school

→ gevel

vorm, materiaal, kleurgebruik

Metselwerk

- baksteen in waalformaat, gele steen en trasraam van roze steen
- brede geknipte voeg, grijs; in trasraam donker
- sierlijk gebogen metselwerkdetails bij topgevelbeëindiging.

Kozijnen

- kleur: gebroken wit.

Ramen

- kleur: wit, donkergroen.

Deuren

- kleur: naturel gebeitst of geschilderd, kleur: donkerrood, donkerblauw, donkergroen.

gevelopeningen

Vorm

- ondiepe negge
- liggende ramen

Kozijnen

- hout (evt. kunststof met een passend profiel, of aluminium)
- breed (voorvlak min. 65 mm)
- weinig negge

Ramen

- hout: gebroken wit of donkergroen
- houten (evt. aluminium) roeden: slank, (voorvlak max. 18 mm)

Glas

- geen spiegelend glas of sterk getint glas. Glasmaten: liggende glasmaten, verhouding min. 1 staat tot wortel 2 (dit is 1:1,41 of groter).
- bovenlichten, zijlichten en snauwgaten oorspronkelijk glas-in-lood.

Deuren

- geen vlakke plaat-deur, maar hout, geprofileerd, voorzien van een venster of snauwgat.

erkers

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf het publiek domein.

balkons

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf het publiek domein.

regenpijpen

Tussen de woonvensters, grijs PVC.

ornamentiek

Siermetselwerk bij de dakvoet van de topgevels; schrijnwerk bij het raam tussen de voordeuren, golvende profilering langs de boeidelen.

→ dak

vorm, materiaal, kleurgebruik

Mansardekap met rode keramische pannen; overig: een zadeldak met zwarte of rode keramische pannen.

dakvoet en dakgoten

Uitkragende houten bakgoot met golvend profiel in boeiboord; kleur: gebroken wit.

dakkapellen

Dakkapellen leveren een vergroting van de ruimte en zijn aanvaardbaar als ze de aanblik van het gebouw niet wezenlijk aantasten. Dakkapellen horen bij het gebouw en in het straatbeeld te passen en dienen een ondergeschikte toevoeging aan het dak te zijn. Ze mogen geen storende ingreep zijn. Voor deze stijl/stijlperiode is er een aantal situaties mogelijk: plat dak (geen dakkapel mogelijk), gebogen dak, en mansardekap.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Dakkapellen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien sprake is van brede lage dakkapellen én:

- *plaatsing en hoogte gelijk ten opzichte van belendingen; plat afgedekt*
 - *hoogte max. 100 cm*
 - *breedte tussen 150 cm en 200 cm.*
 - *liggende glasmaten*
 - *brede profileringen van kozijn en raamhout*
 - *breedte kozijnhout min. 75 mm*
 - *raamhout min. 67 mm*
 - *horizontale raamroedes*
 - *uitkragend boeiboord en windveren geprofileerd en voorzien van een gerend detail;*
 - *uitkraging boeiboord en windveren min. 15 cm*
 - *Zijwangen: zink of donkergrijs plaatmateriaal zonder noppen*
 - *Afstanden:*
 - *tot de bouwmuur min. 70 cm (of 3 dakpannen)*
 - *tot de eindgevel min. 120 cm (of 6 dakpannen)*
 - *tot elke hoekkeper min. 30 cm (of 2 dakpannen)*
 - *tot een andere dakkapel op hetzelfde pand min. 50 cm*
 - *Bij mansardekappen mag de dakkapel aangekapt zijn in de knik én:*
 - *De voorzijde hoogstens 1 m hoog*
 - *De onderzijde min. één pan of 35 cm boven de goot*
 - *50 cm uit de bouwmuur.*
 - *Max. de helft van de woningbreedte of de traveebreedte.*
- of: een kopie van een dakkapel op eenzelfde woning of gebouw in een vergelijkbare situatie, die recent is goedgekeurd.*

dakoptrekkingen

Beperkte hoogte toegestaan: max. 1 m boven de bestaande nok.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

schoorstenen (lucht- en rookgasafvoeren)

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Schoorstenen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien zij worden uitgevoerd in metselwerk, gelijk aan het gebouw of bescheiden verzamelkappen grijs of antraciet.

1925-1940 Jaren '30 – Haagse School

→ gevel

vorm, materiaal, kleurgebruik

Metselwerk

- baksteen in waalformaat, donkerrode, rode, roze, bruine of gele steen
- trasraam van donkerder steen met donkere voeg
- brede verdiepte voeg; (was indertijd vaak gesneden, maar een pointmaster mag ook).

Kozijnen

- kleur: gebroken wit

Ramen

- kleur: wit, donkergroen

Deuren

- naturel gebeitst of geschilderd; kleur: donkerrood, donkerblauw, donkergroen.

gevelopeningen

Vorm

- een negge of negge min. 7 cm in de dag van de muur
- liggende gevelopeningen of, bij kleine ramen: raamstroken formeren.

Kozijnen

- hout (evt. kunststof van een passend profiel, of aluminium)
- slank (voorvlak max. 65 mm)
- negge min. 3 cm in de dag van het kozijn (Korte Akkeren: weinig negge).

Ramen

- raamhout: gebroken wit of donkergroen
- houten (evt. aluminium) roeden: slank, (voorvlak max. 18 mm).

Glas

- geen spiegelen of sterk getint glas
- glasmaten: liggende glasmaten voor de woonkamer, overige ramen: staand
- bovenlichten, zijlichten en snauwgaten oorspronkelijk glas-in-lood.

Deuren

- geen vlakke plaatdeur, maar hout, geprofileerd,
- voorzien van een venster of snauwgat.

erkers

Ondiep, sterk afgeschuind, afgedekt door een plat uitkragend dakje (uitkraging min. 15 cm) met slank houten en geschilderd boeiboord (max. 15 cm).

boeiboorden en uitkragingen

Deze zijn kenmerkend voor deze stijl en in hoge mate bepalend voor de beeldkwaliteit. Boeiboorden dienen slank te zijn en ononderbroken. Dus geen Trespa toepassen, maar hout of paintboard. Een kraalprofiel in de onderkant maakt het boeiboord slanker. Een waterholletje voorkomt strepen en vlekken. De onderzijde van de uitkragingen van continu materiaal: planken of multiplex dat op de stuiknaden is verlijmd, geen Trespa. Boeiboorden zijn wit, en bij uitzondering donkergroen.

balkons

Balkons niet toegestaan indien zichtbaar vanaf het publiek domein.

regenpijpen

Onopvallend, weggewerkt in een gevelsprong, zo min mogelijk in het zicht.

ornamentiek

Soms glas-in-lood, soms fraai uitgemetselde entrees.

→ dak

vorm, materiaal, kleurgebruik

Zadeldak, met eventuele dwarskappen, met een hellingshoek van meer dan 40° en zwarte opnieuw verbeterde Hollandse pan (keramisch). Rode pannen alleen toepassen in combinatie met gele gevelsteen. Schilddaken komen vaak voor. Ook naar voren uitgeschoven schilddaken. Het dak dient voldoende maat te hebben voor eventuele dakkapellen wat betekent dat de nok meer dan 3 m boven zoldervloer moet liggen. De maat van het dak heeft een relatie met de hoogte van de gevel in een verhouding (dak : gevel) van min. 3 staat tot 4.

dakvoet en dakgoot

Uitkragende houten bakgoot met slank boeiboord (max. 15 cm); uitkraging min. 40 cm.

dakkapellen

Dakkapellen leveren een vergroting van de ruimte en zijn aanvaardbaar als ze de aanblik van het gebouw niet wezenlijk aantasten. Dakkapellen horen bij het gebouw en in het straatbeeld te passen en dienen een ondergeschikte toevoeging aan het dak te zijn. Ze mogen geen storende ingreep zijn.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Dakkapellen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien de nok van het dak meer dan 3 m boven zoldervloer ligt en sprake is van brede lage dakkapellen én:

- plaatsing en hoogte gelijk ten opzichte van andere dakkapellen op het betreffende dak; plat afgedekt
- hoogte max. 120 cm (N.B. Korte Akkeren: max. 100 cm)
- breedte tussen 150 cm en 200 cm
- slanke profileringen van kozijn en raamhout
- breedte kozijnhout max. 67 mm
- raamhout max. 67 mm
- slank boeiboord (max. 15 cm) uitkraging min. 15 cm
- zijwangen: zink of donkergrijs plaatmateriaal zonder noppen of helder glas
- afstanden
- tot de bouwmuur min. 70 cm (of 3 dakpannen)
- tot de eindgevel min. 120 cm (of 6 dakpannen)
- tot elke hoekkeper min. 30 cm (of 2 dakpannen)
- tot een andere dakkapel op hetzelfde pand min. 100 cm (of 5 dakpannen)

of: een kopie van een dakkapel op eenzelfde woning of gebouw in een vergelijkbare situatie, die recent is goedgekeurd.

dakoptrekkingen

Niet toegestaan.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

loggia's

Loggia's in voorgevels komen voor en doen mee in het spel van horizontaal gestrekte vlakken. De rand afgedekt met een rollaag en soms een stalen buis, donkergroen geschilderd.

1925-1955 Traditionalisme – Delftse school

→ gevel

vorm, materiaal, kleurgebruik

Metselwerk

- baksteen in waalformaat, lichtrode steen
- brede platvolle voeg
- bijzondere togen en rollagen

Kozijnen

- kleur: gebroken wit

Ramen

- hout: gebroken wit of donkergroen.

Deuren

- naturel gebeitst of geschilderd, kleur: donkerrood, donkerblauw, donkergroen.

gevelopeningen

Vorm

- negge min. 6 cm
- staande ramen
- stenen of gemetselde vensterbanken

Kozijnen

- hout (evt. kunststof van een passend profiel, of aluminium)
- slank (voorvlak max. 67 mm)
- negge min. 3 cm

Glas

- Geen spiegelen glas of sterk getint glas. Glasmaten: staande glasmaten.

Deuren

- Eenvoudige houten glasdeur.

erkers

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

balkons

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

regenpijpen

Tussen de voordeuren grijs PVC.

ornamentiek

Bescheiden: In de topgevels een markante schoorsteen.

→ dak

vorm, materiaal, kleurgebruik

Zadeldak met rode keramische pannen, helling min. 45°.

dakvoet en dakgoot

Simpele houten bakgoot of zinken mastgoot Uitkragende houten bakgoot met slank boeiboord (max. 15 cm); kleur: gebroken wit.

dakkapellen zichtbaar vanaf het publiek domein

Dakkapellen leveren een vergroting van de ruimte en zijn aanvaardbaar als ze de aanblik van het gebouw niet wezenlijk aantasten. Dakkapellen horen bij het gebouw en in het straatbeeld te passen en dienen een ondergeschikte toevoeging aan het dak te zijn. Ze mogen geen storende ingreep zijn.

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Dakkapellen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien sprake is van smalle hoge dakkapellen en:

- plaatsing en hoogte gelijk ten opzichte van belendingen; plat afgedekt
- hoogte tot 150 cm
- breedte max. gelijk aan de hoogtemaat
 - staande glasmaten
 - slanke profileringen van kozijn en raamhout
- breedte kozijnhout max. 67 mm
- raamhout max. 67 mm
 - zijwangen: zink of donkergrijs plaatmateriaal zonder noppen
 - afstanden:
 - tot de bouwmuur min. 70 cm (of 3 dakpannen)
 - tot de eindgevel min. 120 cm (of 6 dakpannen)
 - tot elke hoekkeper min. 30 cm (of 2 dakpannen)
 - tot een andere dakkapel op hetzelfde pand min. 100 cm (of 5 dakpannen)

of: een kopie van een dakkapel op eenzelfde woning of gebouw in een vergelijkbare situatie, die recent is goedgekeurd.

dakkapellen niet zichtbaar vanaf het publiek domein

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Dakkapellen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien zij worden uitgevoerd in een bescheiden en verantwoord kleur- en materiaalgebruik.

- Het schilderwerk moet voldoen aan de volgende kleureisen: gebroken wit, beige of lichtgrijs, de draaiende delen gebroken wit, beige, lichtgrijs, donkergroen, antraciet, zwart, bordeaux rood, Pruisisch blauw of naturel gebeitst hout.
- Toe te passen materialen zijn: hout, steen en stucwerk.
- Plaatmateriaal met zichtbare bevestiging of contrasterende plaatnaden is niet toegestaan.

dakoptrekkingen

Niet toegestaan.

dakopbouwen / geveloptrekkingen

Niet toegestaan indien zichtbaar vanaf publiek domein.

schoorstenen en afvoeren

Ambtelijke toets via KAN-bepaling

Schoorstenen voldoen in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien zij worden uitgevoerd in metselwerk, gelijk aan het gebouw of bescheiden verzamelkappen grijs of antraciet.

G. Volledig toezicht (beschermd erfgoed)

Gehele stad

Volledig toezicht – beschermd erfgoed
aangewezen monumenten - alle buurten (gehele stad)

1. Beschermd monumenten

Bouwplannen voor beschermde monumenten zijn nooit vergunningvrij, ook niet welstandsvrij.

Voor bouwplannen bij en aan monumenten (beschermd erfgoed) moet een omgevingsgunning aangevraagd worden. Bij de aanvraag om omgevingsgunning (activiteit monument) wordt getoetst of de monumentale waarden voldoende gerespecteerd blijven. Het toepassen van de sneltoetscriteria doet geen recht aan de bijzondere waarden van deze panden. Daarom zijn de algemene welstandscriteria van toepassing (zie hoofdstuk **F2**).

Indien er tegengestelde belangen tussen monumentenzorg en welstand geconstateerd worden, prevaleert de belangen van monumentenzorg.

bijlagen

bijlage I – begrippen

A

Aanbouw: grondgebonden toevoeging van een bouwlaag aan een gevel van een gebouw.

Aangekapt: met schuin dak bevestigd aan het dakvlak.

Aanlegvergunningstelsel: Een regeling in een bestemmingsplan waarbij voor het aanleggen van werken, waarbij niet gebouwd wordt, een vergunning moet worden aangevraagd. Het stelsel kan ook ingezet worden voor het reguleren van slopen.

Achterkant: De achtergevel, het achtererf en het dakvlak aan de achterzijde van een gebouw.

AmvB: Algemene maatregel van bestuur: een ministerieel besluit of regeling.

Architect: Ontwerper van gebouwen.

B

Bakgoot: Een goot met een vlakke bodem en opstaande randen.

Baluster: Spijl van een borstwering of van een hekje.

Beeldkwaliteitsplan: Document waarin de beeldkwaliteit wordt vastgelegd.

BenW: College van Burgemeester en Wethouders

Beschermd stadsgezicht: De binnenstad van Gouda inclusief de singelbebouwing daarom heen zijn aangewezen als 'Beschermd Stadsgezicht'. De Goudse binnenstad heeft een structuur (straten, waterwegen, verkaveling, bebouwing) die in de middeleeuwen ontstaan is. Deze karakteristieke structuur is door middel van de aanwijzing als Beschermd Stadsgezicht beschermd. In de bestemmingsplannen voor dit gebied zijn extra voorschriften opgenomen.

Bestemmingsplan: Door de gemeenteraad vastgesteld plan waarin het gebruik van gebouwen en terreinen, de plaats en de max. te realiseren omvang van gebouwen (bebouwingsvoorschriften) is vastgelegd.

Bewegende delen: De ramen en deuren in kozijnen.

Bijgebouw: Gebouw dat functioneel bij een hoofdgebouw hoort, los van het hoofdgebouw op het kavel staat.

Blinde muur of gevel: Gevel of muur zonder raam, deur of andere opening.

Boeiboord: Opstaande kant van een dakgoot of dakrand, meestal uitgevoerd in hout of plaatmateriaal.

Boerderette: Type vrijstaande woning met een grote kap en wolfseinden en met kleine verdeelruitjes dat wil lijken op een kleine boerderij

Borstwering: Lage dichte muur, de strook gevel tussen de vloer en de onderdorpel van het kozijn.

Bouwblok: Een geheel van geschakelde bebouwing.

Bouwhoogte: (toegestane) hoogte van een bouwwerk

Bouwlaag: Verdieping van een gebouw.

Bouwvergunning: Vergunning zoals bedoeld in artikel 40 van de Woningwet.

Bungalow: Vrijstaande woning, waarvan alle vertrekken op de begane grond zijn gesitueerd.

C

Cache-misère: Een bouwwerk om iets te verhullen; letterlijk betekent cache-misère "verbergen van de ellende".

Carport: Afdak om auto onder te stallen.

Cassette: Verdiept vak in een houten deur of plafond.

Classicisme: Stroming in de bouwkunst, bouwstijl.

Consoles: Een ondersteuning van een uitkraging.

D

Dak: Afdekking van een gebouw aan de bovenzijde, vlak of hellend.

Dakbedekking: Het materiaal wat aan de buitenzijde zichtbaar is en het regenwater tegen houdt.

Dakkapel: Kleine uitbouw in een hellend dak.

Dakhelling: De hoek van het dak, gemeten vanaf de horizontale lijn.

Dakopbouw: Een toevoeging aan de bouwmassa door het verhogen van de nok en/of de dakrand van het dak, die het silhouet van het oorspronkelijke dak veranderd.

Dakoptrekking: Verhoging van de nok van het dak in de lijn van het dakvlak.

Dakschild: Eén vlak van een hellend dak.

Dakvoet: Laagste punt van een schuin dak, waar de goot zit.

Daktrim: Afwerking aan de rand van een plat dak.

Damwandprofiel: Metalen beplantingsmateriaal, op bepaalde wijze vorm geprofileerd om voldoende sterk te worden.

Detail: Ontmoeting van verschillende bouwdelen, zoals gevel-dak, kozijn-muur, waarbij de uitvoering van belang is voor het wind- en waterdicht krijgen van een gebouw. De details hebben ook invloed op de vormgeving.

Dock shelter: deur met laadperron waartegen een vrachtauto met de achterkant parkeert om te lossen.

Dorpel: Onderste horizontale deel van een kozijn of deur.

Draairaam: Raam dat naar rechts of links opendraait.

E

Eclecticisme: Stroming in de 19e eeuwse architectuur die vrijelijk "leende" uit vroegere bouwstijlen.

Eindwoning: laatste woning in een rij; hoekwoning.

Ensemble: Architectonisch en stedenbouwkundige compositorisch geheel van meerdere panden.

Enveloppe: Ruimte waarbinnen gebouwd mag worden; de doorsnede, niet de plattegrond.

Erf: Onbebouwde terrein behorende bij een gebouw en gebruik wordt ten dienste van het gebouw.

Erfgrens: Grens van het erf met andere erven of met het openbaar gebied.

Erker: Kleine toevoeging, van ten hoogste een bouwlaag, aan de gevel van een gebouw.

F

Flat: Groot kantoor- of woongebouw met meerdere verdiepingen.

Footprint: Het grondoppervlak dat een gebouw beslaat.

Fotovoltaïsche of PV-cellen: Zonnepanelen die elektriciteit opwekken.

G

Galerij: Gang aan de buitenzijde van een (flat-)gebouw die toegang verschaft tot de afzonderlijke woningen.

Gebouw: Elk bouwwerk wat voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

Geleding: Verticale of horizontale indeling van een gevel door middel van inspringingen.

Geometrische vormen: Wiskundige vormen zoals vierkant, rechthoek, cirkel, enzovoort.

Gepotdekseld: horizontale gedeeltelijk over elkaar vallende gevelbeplating (oorspronkelijk houten planken).

Géren: niet haaks op de as van een gebouw.

Gevel: Buitenmuur van een gebouw, verticale scheidingsvlak van een gebouw tussen buiten en binnen.

Gevelopeningen: Ramen en deuren; het gat in de muur waar die inpassen.

Geveloptrekking: Het verhogen van de gevel.

Gevelsprong: Het terug liggen en naar voren komen van gevels die naast elkaar staan in een rij.

Gewassen beton: beton dat hard bestraalt wordt, zodat het grind aan het oppervlak verschijnt.

Gootklos: In de muur bevestigd stukje balk ter ondersteuning van een dakgoot.

Gording: Balk in een dak evenwijdig aan de nok.

Glasdeur: Deur met een of twee glazen ruiten er in, of geheel uit glas gemaakt.

H

Hanenkam: Metselwerkdetail om een gevelopening te overspannen.

Hart van de bouwmuur: Het midden van de scheidingsmuur tussen twee gebouwen.

Historische kleuren: Donker groen (grachten groen, standgroen etc.), donker blauw (Pruisisch blauw, zwartblauw etc.), wit/crème (wit, gebroken wit, Bentheimer geel etc.), donker rood (robijn, bordeaux etc.).

Hoekkeper: Een schuine balk die op de snijlijn van twee aansluitende dakvlakken het dak draagt (uitspringende hoek).

Hoofdgebouw: een gebouw, dat op een perceel door zijn constructie of afmetingen als belangrijkste gebouw valt aan te merken.

Horizontaliteit: Richting in een gebouw: het gebouw heeft veel horizontale vormen en accenten.

I

Individueel gebouw: Zelfstandig, op zich zelf staand gebouw.

Industriebouw: Bebouwing met industriële bestemming.

Ingevlochten hoeken: metselwerkverband dat de hoek om loopt.

K

Kalf: Horizontaal deel van een kozijn tussen een bovenraam en een onderraam.

Kap: Samenstel van houten, ijzeren en betonnen delen, die de dakbedekking dragen.

Kaprichting: Richting waarin de lange zijde van het dak (de nok) georiënteerd is.

Kapiteel: Bovenste deel van een zuil.

Kavel: Grondstuk, kadastrale eenheid.

Keimen: Behandelen met Keim, een goed weersbestendige en ademende muurverf voor buiten.

Kilkeper: Een schuine balk die op de snijlijn van twee aansluitende dakvlakken het dak draagt (inwendige ontmoeting van twee dakvlakken).

Klamp: Stenen op de kant, dus met de platte kant naar voren (vaak tegen een dikkere muur aangemetseld).

Klassieke gevelopbouw: Gevelopbouw met klassieke kenmerken.

Klepraam: Raam met de scharnieren aan de bovenzijde.

Kloostermoppen: Zeer groot formaat steen (ca 30 x 12 x 7,5 cm) uit de middeleeuwen.

Klossen: Houten stelblokken of houten balkjes waarop een uitkraging rust.

Kop: De kopse kant van een steen; tevens een steenmaat (bij waalformaat 11 cm werkende breedte. In het algemeen gebruikt om de smalle kant van een rechthoekige vorm aan te duiden, bijvoorbeeld bij (de plattegrond van) een gebouw.

Kozijn: Een kozijn is een constructie (hout, staal, aluminium, plastic) waarin ramen en deuren worden geplaatst

Kroonlijst: Beëindiging van de gevel boven bij de goot met een sierlijst.

Kruisvensters: Kozijnindeling uit de middeleeuwen met een kalf en een stijl.

L

Laagbouw: gebouw met een of twee lagen.

Lak: Afwerklaag van schilderwerk.

Latei: Draagbalk in de gevel; overspant de gevelopening waarin b.v. een kozijn staat.

Lessenaarsdak: Dak met een hellend, niet onderbroken dakvlak.

Lichtkoepel: raamconstructie in een plat dak, met een bolle vorm.

Liggend: Breder dan hoog.

Lintvoeg: De horizontale (liggende) voeg in metselwerk.

Loggia: Een soort balkon, dat ingebouwd is en zich binnen het gevelvlak van een gebouw bevindt.

Luifel: Uitstekend dakvlak, meestal bij een deur.

M

Maaiveld: Bovenzijde van het terrein dat een bouwwerk omgeeft.

Mansardekap: Dakvorm waarbij het onderste deel van het dak steiler is dan het bovenste deel waardoor een geknikte vorm ontstaat.

Markies: Traditioneel type opvouwbaar zonnescherm.

Massa: Zichtbaar volume van het gebouw of bouwdeel.

Mastgoot: Goot met een halfronde doorsnede.

Melaminegebonden platen: Plaatmateriaal van papierlaagjes gebonden met de kunststof melanine. Heel bekend is Trespa. Er zijn meer merken zoals Print Abet Laminata, Plastica, maar Trespa is zo bekend dat het merk vaak als materiaalaanduiding wordt gebezigd

Metselverband: De wijze van stapelen van stenen in het metselwerk, waardoor er een zichtbare patroon ontstaat.

Metselwerk toog: Boog van metselwerk die als ondersteuning voor een muuropening fungeert (in plaats van een latei).

Mezzanino: Lage verdieping voorzien van vensters in de vorm van liggende rechthoek.

Middenstijl: Verticale roede in het midden van een deur of raamkozijn.

Middendeel of schacht: De gevels van de verdiepingen.

Muurdam: Stuk muur tussen twee openingen.

N

Negge: Het vlak c.q. de maat tussen de buitenkant van de gevel en het kozijn (muurvlakje loodrecht op het gevelvlak).

Neorenaissance: 19e eeuwse bouwstijl gebaseerd op de renaissance.

Neut: Natuurstenen onderkant van een kozijnstijl.

Nieuwe bouwen: Bouwstijl uit het begin van de 20e eeuw.

Nok: Horizontale snijlijn tussen twee dakvlakken, de hoogste lijn van het dak.

O

Onderbouw: Het onderste deel van een gebouw.

Ontwerper: Auteur van het ontwerp.

Ontsluiting: De toegang tot een terrein of gebouw.

Ontwikkelaar: Initiatiefnemer van een plan; vaak grondeigenaar; meestal opdrachtgever; verkoopt doorgaans het plan na realisatie.

Openbaar gebied: Straten, pleinen, plantsoenen, enz.: eigendom van de overheid en toegankelijk voor het publiek

Oriëntatie: De hoofdrichting van een gebouw.

Ornamentiek: Versiering aangebracht op de buitenzijde van een gebouw.

Overstek: Bouwdeel dat vooruitsteekt ten opzichte van het eronder gelegen deel.

P

Paneel: Rechthoekig vlak geplaatst in omlijsting.

Paneeldeur: Deur met terug liggende panelen tussen het raamwerk van de deur.

Parcellering: De mate van indeling van percelen. Deze indeling van breedtes en hoogtes van bouwwerken bepaald het straatbeeld.

Patijts werk: Metselwerk dat alleen uit koppen bestaat (is geschikt om ronde vlakken mee te maken).

Pauwenstaart: Siermetselwerk in een waaivorm.

Penant: Kolom (verzwaring) in de gevel.

Penthouse: Los geplaatste bungalow boven op een gebouw.

Pilaster: Weinig uitspringende muurpijler, die dient om een boog of hoofdgestel te dragen.

Piramededak: Dak bestaande uit vier gelijk hellende vlakken die elkaar bovenaan in een punt ontmoeten.

Plint: Gevel van de benedenverdieping of een duidelijk te onderscheiden horizontale lijn aan de onderzijde van een gebouw.

Pointmaster (voegwerk 30er-jarenstijl): Werktuig om voegen terug liggend uit te voeren.

Portiek: Gemeenschappelijk trappenhuis of terugspringende ruimte aan de straat voor de toegangsdeur.

Profiel: Doorsnede van een bouwdeel (bijvoorbeeld kozijn).

Profilering: Aangebrachte vorm en maatvoering van profiel.

Publiek 0: Voor publiek toegankelijk, maar geen eigendom van de overheid. Als publiek domein is gedefinieerd: alle straten, wegen, plantsoen, parken, openbare parkeerplaatsen, begraafplaatsen,

tentoonstellingsterrein, et cetera, alsmede watergangen die aan de overzijde begrensd worden door een van deze functies.

Niet als publiek domein gedefinieerd zijn achterpaden die alleen bedoeld zijn om de achterzijden van woningen te ontsluiten, garagepleinen, alle overige privé gronden, alsmede watergangen die aan de overzijde begrensd worden door een van deze functies

Pui: groot kozijn dat een gevel (-vlak) vult.

PV- of Fotovoltaïsche cellen: Zonnepanelen die elektriciteit opwekken.

R

Raam: Het raam is een constructie (hout, staal, aluminium, plastic) waarin het glas wordt geplaatst; kan soms draaien of schuiven en is dan een bewegend deel: draairaam of klepraam of taatsraam dan wel kantelraam (draaien beiden om een as) of schuifraam; als het niet beweegt is het een vast raam.

Raamdorpel: Horizontale stenen element onder de onderdorpel van een houten kozijn, dat er voor zorgt dat het regenwater buiten het gevelvlak afgevoerd wordt.

Raamstroken: Vensters (kozijnen) op een rijtje.

RAL: Nummercodering voor kleuren

Recent goedgekeurde plannen: Plannen die ná de laatste beleidswijziging ter zake zijn goedgekeurd.

M.a.w. het gaat om de periode van de huidige (vigerende) welstandsnota.

Rechtskracht: Geldig volgens de wet.

Regenpijp: Afvoerpijp voor regenwater.

Regieplan: Een beleidsdocument waarin de beeldkwaliteit (en eventueel ook andere kwaliteiten) en de wijze waarop die kwaliteit tot stand komt is geregeld; het regieplan kan worden ingeroepen in een bestemmingsplan, en tevens als welstandsbeleid worden vastgesteld

Renovatie: Vernieuwing van een gebouw.

Risalië: Een iets vooruitspringend - staand - vlak in de gevel.

Ritmiek: Regelmatige herhaling.

Rijtjeshuis: Huis als onderdeel van een reeks aaneen gebouwde gelijke woningen.

Rollaag: Een in verband gemetselde laag van op hun kant of kop gemetselde stenen.

Rooilijn: Lijn waar voorbij niet gebouwd mag worden (tenzij).

Ruimtelijk kwaliteitsbeleid: Beleid waarin de ruimtelijke kwaliteit wordt geregeld.

S

Schacht: De gevels van de verdiepingen.

Schilddak: Dak met vier hellende vlakken, gevormd door 2 driehoekige vlakken en 2 trapeziumvormige vlakken.

Schopschot: Een beschermplaat aan de onderzijde tegen een deur van bijvoorbeeld een berging of fietsenstalling.

Schrijnwerk: Fijn timmerwerk; freeswerk, snijwerk.

Screens: Zonnescherm, vlak tegen het raam.

Serre: Uitbouw aan een woonhuis, voornamelijk uitgevoerd in glas.

Set back: Terug liggende bovenverdieping.

Shingles: Dakbedekking van kleine plakjes dakleer met steenslagstrooisel.

Situering: Plaats(ing) in de omgeving.

Snauwgat: Opendraaiend raampje in een deur op ooghoogte.

Sneltoets: Meetbaar criterium (zonder interpretatieruimte) waarmee snel getoetst kan worden.

Spant: Samenstel van balken (hout, staal of beton) om een dakconstructie te dragen.

Speklaag: Lichte horizontale natuurstenen band als afwisseling in baksteenmetselwerk.

Sporen: Balkjes in een dak loodrecht op de nok.

Staande gevelopening: Gevelopening die smaller is dan de hoogte er van.

Staande glasmaat: Glasvlak dat smaller is dan de hoogte er van.

Stijl: Verticaal deel van een kozijn (kozijnstijl) of wijze van kunstuitvoering (bouwkunst).

Stoeltjesprofiel: Zeer slank stalen profiel (enkel glas, 50er jaren).

Stolpraam: Dubbel raam, die in het midden opengaan en aan de zijkant scharnieren.
Stootvoeg: Verticale voeg tussen twee koppen of kopse kanten van stenen in een muur.
Stucwerk: In pleisterkalk uitgevoerd werk.
Supervisie: Toetsende begeleiding van een ontwerpproces.

T

Textuur: De voelbare/waarneembare structuur van een materiaal.
Timpaan: Driehoekig gevelelement; bekroning van een klassiek gebouw, oorspronkelijk op Griekse tempels.
Topgevel: Gevel met een puntvorm waarachter een zadeldak dat loodrecht op de gevel staat.
Trasraam: Metselwerk dat harder is en niet waterdoorlatend; meestal vanaf een halve meter onder maaiveld tot een halve meter erboven.
Travee: Deel van een gebouw of afstand tussen dragende muren; in de gevel soms zichtbaar.
Trespa: Een merknaam voor melaminegebonden platen.
Tweekappers: twee woningen onder een dak.

U

Uitbouw: Aan het gebouw vastzittend bouwwerk dat rechtstreeks vanuit het gebouw toegankelijk is.

V

Vensteras: Denkbeeldige verticale lijn die precies door het midden van boven elkaar liggende vensters loopt.
Vergelijkbare situatie: Situaties waarbij de wijziging betrekking heeft op gelijksoortige omstandigheden: qua onderwerp, situationele omstandigheden, gebouwonderdeel of –element.
Verholen goot: Onzichtbare goot (zitten onder de dakpannen).
Verkaveling: Stedenbouwkundige indeling van een gebied in straten, stoepen, paden, tuinen; gebouwen, enzovoort
Vlechtwerk: hier ook in de betekenis van metselverband waarbij kruislings en schuin stenen zijn gemetseld.
Volant: Strook stof onder aan een parasol of een markies.

W

Waalformaat: Soort steenformaat: schoon: 10,5 x 21,5 x 6,75; in het werk (dus met voegen) 11 x 22 x 7,5
Windveer: Afdekplank ter beëindiging van een pannendakvlak aan de zijkant.
Wolfseind: Afgeschuinde beëindiging van een zadeldak.
Woningscheiding: Wand of muur die twee woningen van elkaar scheidt.
WRO: Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Z

Zadeldak: Dak met twee tegenoverliggende dakvlakken die bij de nok samenkomen.
Zakgoot: Goot waarop twee tegenover elkaar gelegen dakhellingen afwateren, goot tussen twee dakvlakken.
Zichtlijn: Lijn waarlangs een oriëntatiepunt zichtbaar is: bijvoorbeeld: een zichtlijn naar de kerktoren.
Zonnecollectoren: Zonnepanelen voor de opwarming van water (bijvoorbeeld voor CV en/of boiler)
Zonnepaneel: Verzamelnaam voor panelen die voor de opwekking van energie gebruik maken zonlicht. Zie resp. PV- of Fotovoltaïsche cellen en Zonnecollectoren
Zijwangen: Zijkanten van een dakkapel.

bijlage II – reglement van orde op de adviescommissie ruimtelijke kwaliteit

1. organisatie

Gouda kiest voor het voeren van een integraal ruimtelijk kwaliteitsbeleid. Niet alleen de gebouwen, maar ook de plaatsing en ordening daarvan, de inrichting van het publiek domein en de zorg voor het cultureel erfgoed bepalen die ruimtelijke kwaliteit. Dat betekent dat niet alleen geadviseerd wordt over bouwplannen, maar ook over reclames, restauratieplannen, stedenbouwkundige plannen, stedenbouwkundige randvoorwaarden en de inrichtingsplannen voor het openbaar gebied.

De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit kan gevraagd en ongevraagd advies geven over het ruimtelijk kwaliteitsbeleid.

2. taken

De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit adviseert onder andere over de volgende onderwerpen:

Bouwplannen

- bouwaanvragen (welstandstaak)
- principeplannen (advies aan de aanvrager met een welstandsbeoordeling)

Restauratie of wijziging van beschermd erfgoed (monumenten, zowel rijks- als gemeentelijk)

Aanvragen voor reclames, terrassen en uitstallingen

Sloopaanvragen binnen een aanlegvergunningstelsel

Stedenbouwkundige plannen.

Stedenbouwkundige randvoorwaarden bij ontwikkelingen (onder andere artikel 2.12 WABO)

Regieplannen en beeldkwaliteitplannen

Plannen voor de inrichting van het openbaar gebied

3. samenstelling

Gouda voert een integraal beleid. Dat betekent dat de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit op diverse punten deskundig moet zijn. De volgende disciplines zijn noodzakelijk:

- architectuur
- stedenbouw
- landschapsontwerp en inrichting van het openbaar gebied
- bouwhistorie
- cultuurhistorie.

De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit kan bij het uitoefenen van de verschillende adviesfuncties verschillende samenstelling hebben.

De commissie wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. De voorzitter is geen vakinhoudelijke deskundige, maar moet wel affiniteit met het werk van de commissie hebben. Van de voorzitter mag verwacht worden dat hij innemend, maar niet toegeeflijk is en vooral duidelijk in zijn samenvatting van het advies. De commissie wordt ondersteund door een secretaris die het advies van de commissie op schrift stelt in heldere en begrijpelijke taal en daarin de verbinding legt met de welstandscriteria.

4. competenties

De leden van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit moeten deskundig, gezaghebbend en overtuigend zijn. Daarnaast moeten ze de stad Gouda goed kennen en tegelijk onafhankelijk staan tegenover de ingediende bouwplannen. De commissie moet duidelijk en goed met de ontwerpers kunnen communiceren. Hieronder worden de gevraagde kwaliteiten toegelicht en gemotiveerd.

Deskundig: oordeel met voorspellende waarde en verzekering van blijvende waarde

Doorslaggevend moet zijn of een bouwwerk een blijvende waardering zal oogsten gedurende de daarop volgende decennia en nog veel langer. Het is aan het gemeentebestuur om zichzelf op dit punt van een vooruitziende blik te voorzien. Ze kan zich daarvan verzekeren door een deskundige adviescommissie die in staat is om de plannen goed te doorzien en te beoordelen, en waarvan het oordeel een grote voorspellende waarde heeft.

Gezaghebbend en overtuigend

Voor een ontwerper is het niet gemakkelijk om kritiek op het eigen ontwerp te verwerken. Het is immers naar beste inzicht vervaardigd. Het helpt, wanneer de beoordelende instantie gezag heeft door eigen werk en prestaties. Ook helpt het, wanneer de beoordelaars begrip hebben voor de motieven van de ontwerper, maar in aansluiting daarop hun oordeel kunnen verhelderen, daarbij steunend op het door de gemeente geformuleerde beleid. De commissie moet in haar advies overtuigend zijn.

Onafhankelijk, goed bekend met de stad

De leden van de commissie moeten bij hun beoordeling geen ander motief hebben dan een goed resultaat voor de stad. De ervaring leert dat lokale professionele activiteit daarin soms complicerend werkt. Het aantrekken van landelijk gezaghebbende vakmensen kan er toe leiden dat de commissieleden niet in Gouda wonen. Dat is voor de onafhankelijkheid een voordeel. Maar het vergt een goede en regelmatig terugkerende kennismaking met de stad: de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit dient de stad zeer goed te kennen.

Onafhankelijk, geen (bouw)stijlvoorkeuren

Een ander aspect van onafhankelijkheid is de neutraliteit ten opzichte van (bouw)stijlen. Hoewel een ontwerper natuurlijk een eigen handschrift en stijlvoorkeur kent, zal hij of zij bij de beoordeling van andermans werk daardoor niet beïnvloed mogen worden. Beoordeeld moet worden of het ontwerp voldoet aan de gestelde criteria. Passendheid in de omgeving en kwaliteit binnen een bepaalde stijl is daarbij belangrijker dan een oordeel over die stijl zelf.

Voeling met de stad

Ook moet de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit oog hebben voor wat er in de stad speelt en leeft. Niet alleen moet de commissie de stad goed kennen in bouwkundige en stedenbouwkundige zin. Maar ook wat er aan opvattingen leeft, is van belang bij het behandelen van de plannen, het overleg met de indieners en het advies aan BenW.

5. benoeming van de leden

De welstandsleden van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit worden benoemd door de Raad op voordracht van BenW. BenW gebruiken daarbij de kwalificaties uit deze nota.

De vertegenwoordiger(s) namens de Commissie Cultuurhistorie worden door BenW toegevoegd aan de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit. Alle leden worden door BenW benoemd. Er wordt landelijk geworven. De selectie wordt schriftelijk vastgelegd en vertrouwelijk behandeld door BenW. De voordracht wordt door BenW gemotiveerd. De commissie telt minimaal vier leden en een onafhankelijk voorzitter.

Supervisors of een kwaliteitsteam kunnen worden ingesteld en benoemd door BenW. Een supervisor is geen lid van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit: hij/zij presenteert daar het plan, eventueel samen met de architect. Ook het kwaliteitsteam maakt geen deel uit van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit, maar adviseert in een eerder stadium over de kwaliteitsaspecten en de vraag of en wanneer een plan in de procedure verder kan.

Een lid van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit kan als supervisor worden benoemd, maar treedt vervolgens bij de behandeling van de betreffende plannen terug uit de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit. Een lid van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit kan als adviseur aanzitten in het kwaliteitsteam.

Alvorens een lid te benoemen stelt de Raad zich op de hoogte van de kwaliteiten van de kandidaat. Dat kan door in een informele raadscommissie een korte presentatie te laten geven van het oeuvre door de

betreffende kandidaat, gevolgd door een informatief gesprek. Zo wordt de Raad ook inhoudelijk betrokken bij het onderwerp.

De leden van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit worden benoemd voor een termijn van max. drie jaar en kunnen daarna eenmaal worden herbenoemd. Om de continuïteit in de commissie te waarborgen, wordt telkens een deel van de commissie vervangen.

6. communicatie en perscontacten

Een goede communicatie over de ruimtelijke kwaliteit van de stad is belangrijk. De communicatie rond het werk van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit is daarin een belangrijk aspect. Verantwoordelijk daarvoor is tijdens de vergadering de voorzitter van de commissie, in het dagelijks verkeer de secretaris en over het beleid de verantwoordelijke afdeling Ruimtelijk Beleid en Advies (waar de beleidsvelden ruimtelijke kwaliteit en stedenbouw zijn ondergebracht) en de portefeuillehouder.

De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit is een adviescommissie die een door de eigen gemeenteraad vastgesteld beleid uitvoert en dit naar beste vermogen doet. De commissie adviseert aan BenW, die uiteindelijk de beslissing nemen.

Regelmatig overleg met de portefeuillehouder is nodig om voeling te houden met het beleid, waarbinnen moet worden gewerkt. Raadsleden zijn welkom bij de vergadering. Het is immers het beleid van de Raad dat hier wordt uitgevoerd en de Raad moet oordelen over eventuele bijstelling.

Om verkeerde berichtgeving te voorkomen kunnen de leden van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit alleen met instemming van de gemeente (verantwoordelijke portefeuillehouder, of ambtenaar) worden geïnterviewd en alleen onder de voorwaarde dat het interview door hen wordt geautoriseerd en onverhoopte onjuistheden vooraf kunnen worden gecorrigeerd.

7. presentievergoedingen

De voorzitter en de leden genieten een door het uitvoerend orgaan vastgesteld presentiegeld overeenkomstig de gemeentelijke vergoedingenregeling. Reiskosten worden vergoed op basis van kosten openbaar vervoer of de verreden kilometers.

Declaraties dienen uiterlijk na afloop van elk kwartaal via de bedrijfsnota en het declaratieformulier te worden ingediend.

bijlage III – werkwijze van de adviescommissie ruimtelijke kwaliteit

1. frequentie, openbaarheid en verslag van de vergaderingen

De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (grote commissie) vergadert in principe eens in de twee weken. Daarnaast adviseren elke twee weken maximaal twee gemandateerde leden van de commissie (kleine commissie) over kleine bouwplannen. Eén daarvan is een 'monumenten/erfgoed-lid', de ander een 'nieuwbouw/architectuur-lid'. In bijzondere gevallen wijzen de gemandateerde leden een klein plan door naar de voltallige commissie.

De vergaderingen over bouwvergunningaanvragen, monumentenvergunningaanvragen, sloopvergunningaanvragen, reclamevergunningen en principeplannen zijn openbaar. Van de vergadering wordt een verslag gemaakt. Bij negatieve adviezen, voorwaardelijke adviezen en als van de welstandsrichtlijnen afgeweken wordt, worden de adviezen gemotiveerd. Dit verslag geldt als advies aan BenW. De aanvrager wordt schriftelijk geïnformeerd over de genoemde adviezen.

Behandeling van stedenbouwkundige plannen, stedenbouwkundige randvoorwaarden, regieplannen, beeldkwaliteitsplannen, plannen voor de inrichting van het openbaar gebied zijn niet openbaar. Deze voorstellen zijn ambtelijk en nog niet voorgelegd aan BenW. Deze adviezen en ongevraagde adviezen zijn niet openbaar en worden als een besprekingsverslag geredigeerd. Ze worden pas na vaststelling in de eerstvolgende vergadering doorgeleid naar BenW en degenen die bij het overleg aanwezig waren. De adviezen worden gevoegd bij het betreffende voorstel aan BenW.

2. advisering over de plannen

Voordat een bouwplan, restauratieplan, herbestemmingsplan, inrichtingsplan of reclameplan aan de commissie voorgelegd wordt, is het plan getoetst aan het bestemmingsplan. Indien het plan niet voldoet aan het bestemmingsplan en dus een verzoek tot vrijstelling van het bestemmingsplan inhoudt, wordt het plan eerst door de ambtelijke dienst voorzien van een stedenbouwkundig en/of cultuurhistorisch advies. Indien blijkt dat het plan niet past binnen de gemeentelijke ruimtelijke visie, wordt geen advies aan de commissie gevraagd. Er is immers al een grond tot afwijzing en vanwege de samenhang van stedenbouw, cultuurhistorie en architectuur is adequate advisering dan niet mogelijk. De commissie kan de volgende adviezen geven: positief, positief onder voorwaarden, negatief, of het plan aanhouden en de ontwerper uitnodigen om een toelichting op het ontwerp te geven.

Een positief advies onder voorwaarden kan alleen worden gegeven als deze voorwaarden simpel en eenduidig zijn, toegevoegd kunnen worden aan de vergunning en aangetekend op de vergunningstekening. Het overleg van een ontwerper met de commissie heeft soms het karakter van collegiaal overleg, waarbij het plan in gewijzigde vorm nogmaals aan de commissie ter beoordeling aangeboden wordt, voordat er een definitief advies afgegeven wordt. Toch is het wenselijk om beperkingen te stellen aan het aantal malen dat een plan in de commissie besproken wordt. In de regel zullen de aanvrager en de commissie binnen drie behandelingen tot afronding moeten komen. Bij de derde behandeling moet de commissie haar definitieve (gemotiveerde) advies geven. Alleen indien de ontwerper daar nadrukkelijk om verzoekt en de commissie van mening is dat er nog voortgang in het collegiale overleg zit, kunnen meer behandelingen mogelijk zijn. In enkele gevallen kan het zinvol zijn dat een van de commissieleden buiten de vergadering van de voltallige commissie om in overleg met de ontwerper gaat, omdat het plan nog onvoldoende kwaliteit heeft. Deze wijze van ontwerpbegeleiding wordt supervisie genoemd (niet te verwarren met supervisor).

Bij een herhaalde behandeling van een plan zijn de eerder behandelde stukken en verslagen aanwezig en deze worden als uitgangspunt voor de verdere bespreking genomen. De stukken die in de welstandsvergadering besproken zijn, worden door de behandelende afdeling gearhiveerd.

Er zal behoefte blijven bestaan aan vooroverleg. Dit biedt de aanvrager meer zekerheid in een eerder stadium en daardoor lagere voorbereidingskosten. Gouda kent daarvoor het principeplan. Het principeplan wordt ook voorgelegd aan de commissie. De commissie geeft een gemotiveerd richtinggevend welstandsadvies. Dat

advies kan ook inhouden een uitnodiging om het plan aan te passen of een uitnodiging voor nader overleg. Een advies op een principeplan is niet gericht aan BenW maar aan de aanvrager en diens architect.

3. advies om af te wijken van het in deze nota vastgelegde beleid

De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit kan gaande het jaar stuiten op een aantal tekortkomingen in het vastgelegde beleid. In dat geval adviseert de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit aan het college het beleid bij te stellen, voorzien van een motivering. Gebeurt dit aan de hand van een concrete aanvraag, dan zullen BenW op die aanvraag beslissen, eventueel in afwijking van het vastgelegde beleid. Dit besluit is voor beroep vatbaar, zoals elke beschikking. BenW zijn gemachtigd het beleid op technische en ondergeschikte punten aan te passen. Indien BenW de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit volgen en afwijken van het vastgelegde beleid, en als zij het beleid aanpassen, wordt dit geagendeerd op de eerstvolgende raadscommissie ter kennisneming.

2. Lichtvervuiling en lichthinder

- a. Onder lichtvervuiling wordt overeenkomstig Verordening (EG) Nr. 245/2009 verstaan:
De som van alle negatieve effecten van kunstlicht op de omgeving, met inbegrip van het effect van hinderlijk licht.
- b. Onder lichthinder wordt in deze Richtlijn verstaan:
Het ten gevolge van het licht van een verlichtingsinstallatie optreden van overlast bij mens, plant of dier.

In de Richtlijn worden grenswaarden gehanteerd. Voor het vaststellen van deze grenswaarden is (waar mogelijk) analoog aan de Wet geluidhinder een dosis-effectrelatie gehanteerd, waarbij 10% van de geënquêteerden aangeeft 'erg' of 'heel erg' gehinderd te worden.

Wanneer meerdere verlichtingsinstallaties gelijktijdig hinder kunnen veroorzaken, moet voldoende aandacht worden geschonken aan de noodzakelijke onderlinge afstemming. De gehinderde staat centraal en daarom schenkt de Richtlijn aandacht aan gecumuleerde effecten van de verschillende installaties.

3. Lichttoepassingen en gehinderden

In deze Richtlijn Lichthinder worden de volgende toepassingsgebieden en groepen van gehinderden in beschouwing genomen:

toepassingsgebieden

- *Sportverlichting*
Onder sportverlichting worden verlichtingsinstallaties verstaan die sportvelden verlichten, waarvan in georganiseerd verband gebruik gemaakt wordt. Alle soorten sportvelden vallen hieronder, bijvoorbeeld voetbalvelden, jeu de boules banen, hondensportterreinen en crossterreinen.
- *Terreinverlichting*
Onder terreinverlichting worden verlichtingsinstallaties verstaan die wegen of terreinen verlichten, die niet openbaar toegankelijk zijn. Als een winkel, een bedrijf of particulier een eigen parkeerterrein heeft dan, valt het ook onder terreinverlichting. Tevens vallen verlichting van bouwterreinen en buitenverlichting aan een gebouw onder terreinverlichting. Een openbaar parkeerterrein valt onder openbare verlichting, indien de terreinverlichtingsinstallatie het karakter heeft van een openbare verlichtingsinstallatie en valt het onder het toepassingsgebied openbare verlichting. Onder karakter wordt verstaan: overeenkomsten in gebruikelijke lichtpunthoogte, lichtmastafstand, lichtniveau, lichtstroom, kantelhoek.
- *Illuminatie en aanstraling van gebouwen en objecten*
Onder illuminatie wordt verstaan alle verlichting die bij en aan gebouwen, constructies en objecten is aangebracht ter verfraaiing hiervan of om speciale decoratieve effecten te bereiken. In deze Richtlijn worden ook lichtkunstwerken als illuminatie beschouwd.
Onder aanstraling worden verlichtingsinstallaties verstaan, waarmee de gevel van een gebouw of gedeelten hiervan aangestraald worden. Dit kunnen ook objecten zijn, zoals kunstobjecten, struiken, bomen en bruggen.
Als een hele gevel verlicht wordt, waardoor ook een reclame-uiting mee wordt aangestraald, wordt dit beschouwd als aanstraling.
- *Reclameverlichting*
Onder reclameverlichting worden verlichtingsinstallaties verstaan, waarmee reclameborden, beeldschermen, reclameteksten of -objecten zijn verlicht of aangestraald. Onder reclame worden alle

publieke aanprijzingen verstaan. Als tekst, geheel of gedeeltelijk, op een gebouw wordt aangelicht, wordt dit als reclameverlichting beschouwd.

- *Openbare verlichting*

Onder openbare verlichting worden verlichtingsinstallaties verstaan die dienen om de openbare weg te verlichten. Alle wegen vallen daaronder. van snelwegen tot aan een voetpad door een park. Ook pleinen en achterpaden vallen onder openbare verlichting. als ze vrij toegankelijk zijn en deel van de openbare ruimte uitmaken.

- *Verlichting uit gebouwen*

Onder verlichting uit gebouwen worden verlichtingsinstallaties verstaan, die binnen opgesteld staan en direct of indirect naar buiten schijnen. Voorbeelden zijn: parkeergarages, kantoren, bedrijfspanden, die 's nachts verlicht zijn. Ook vallen hieronder:

- a. verlichte showrooms en etalages, ook al is de verlichting waarschijnlijk vooral bedoeld als reclame;
- b. reclameborden die in een gebouw staan en licht naar buiten uitstralen;
- c. galerijverlichting die binnen de schil van het gebouw is gemonteerd;
- d. veestalverlichting en assimilatiebelichting. Voor deze laatste categorie is aparte wetgeving vastgesteld.

Als gebouw worden ook aangemerkt bouwwerken, zoals een overkapping, houtopslag, rijwielstallingen, wasstraten, of de luifel van een benzinestation. Verlichting die hierin is aangebracht, valt dus ook onder verlichting uit gebouwen.

Er is getracht om alle typen verlichting in te delen. Tijdelijke verlichting (korter dan 12 aaneengesloten dagen) valt buiten de scope van deze Richtlijn. Ook voertuigverlichting en verkeerslichten vallen er buiten.

Hoewel affakkelen van gas uit schoorstenen niet tot verlichting gerekend kan worden, kan hinder hierdoor worden voorkomen door het affakkelen uitsluitend bij daglicht uit te voeren.

gehinderden

Er worden de volgende groepen gehinderden onderscheiden:

1. *Omwonenden*

Onder omwonenden wordt hier verstaan, een ieder die zich op een vaste plaats bevindt en gedurende langere tijd wordt blootgesteld aan lichtinval van genoemde lichttoepassingen. Dit kunnen zijn bewoners van omliggende woningen, maar ook mensen die tijdelijk ergens verblijven: medewerkers van bedrijven, personen die verblijven in ziekenhuizen, scholen., asielzoekerscentra, recreatieparken en dergelijke. Met betrekking tot de hinder voor omwonenden zijn dienstwoningen op het eigen bedrijfsterrein uitgesloten.

2. *Weggebruikers*

3. *Bestuurders van transportmiddelen*

- a. vaartuigen;
- b. railvoertuigen;
- c. vliegtuigen.

4. *Astronomen*

5. *Natuurlijkehebbers*

6. *Flora en fauna.*

4. Voorkomen van lichthinder

voorzorgsprincipe

Onder het kopje *lichtvervuiling en lichthinder* hiervoor, is de definitie gegeven van lichthinder. Op grond hiervan is nog niet de ernst en omvang van lichthinder te kwantificeren. Is de hinder matig of ernstig en welk percentage van personen of dieren in een gebied ondervindt hinder? Deze vragen zijn niet altijd te beantwoorden. Een voorbeeld hiervan zijn de ongewenste effecten op de flora of fauna van de verlichting van autowegen in natuurgebieden.

Verlichting kan leiden tot lichtvervuiling, ook als geen sprake is van lichthinder. Lichtbronnen kunnen niet alleen lichthinder voor de nabije omgeving veroorzaken, maar ook voor beroeps- en amateurastronomen en andere liefhebbers van de sterrenhemel. Deze wordt hierdoor minder goed waarneembaar. Tevens kan in een open landschap het zicht op lichtbronnen leiden tot het nachtelijke equivalent van verrommelen van het landschap. Bovendien is soms sprake van energieverstopping. Er geldt daarom een *voorzorgsprincipe*. In iedere verlichtingssituatie, ook in die situaties waar geen sprake is van hinder, of deze niet aantoonbaar is, moet de noodzaak of wenselijkheid van de toepassing van verlichting worden afgewogen tegen het energiegebruik en het effect op de omgeving. Verlichting moet alleen dan worden toegepast, en alleen dan worden ingeschakeld, wanneer deze afweging ten gunste van de noodzaak of wenselijkheid uitvalt.

Dus: donker waar het kan, licht waar het moet.

Dit is vooral ook van belang daar waar door cumulatie van vele lichtbronnen het effect van de verlichting op veel grotere afstand optreedt dan bij een beperkte installatie.

Neveneffecten van verlichting kunnen ook positief zijn, bijvoorbeeld voor de sociale veiligheid. Zelfs in een dergelijk geval, wanneer vergroting van de sociale veiligheid door middel van verlichting noodzakelijk wordt geacht, is het effectiever en efficiënter een installatie hier gericht voor te ontwerpen in plaats van dit te realiseren als neveneffect van bijvoorbeeld overmatige etalageverlichting.

aspecten die de mate van lichthinder bepalen

Lichthinder kan door verschillende oorzaken ontstaan. Een belangrijke oorzaak is een te hoog verlichtingsniveau op woningen en andere gebouwen, of op de leefomgeving van dieren en planten. Lichthinder kan worden veroorzaakt door het licht uit de armaturen zelf of door de spiegeling van dat licht in glanzende oppervlakken.

Ook de kleur van het licht kan van invloed zijn op de hinderlijkheid. In de praktijk is gebleken dat warme lichtkleuren door mensen minder snel als hinderlijk worden ervaren dan koele kleuren. Een extra storend visueel effect kan worden veroorzaakt door de toepassing van wisselende lichteffecten in tijd en plaats van kleur, intensiteit en/of richting.

voorkomen en verminderen van lichthinder

Voor het voorkómen of verminderen van lichthinder moeten tijdens de ontwerpen de gebruiksfase het volgende algemene principe worden gehanteerd:

Verlicht op maat, dus alleen:

- a. *waar nodig (plaats):*
- b. *wanneer nodig (tijd);*
- c. *zoveel als nodig (hoeveelheid).*

a. *waar nodig (plaats):*

Allereerst moet kritisch worden bezien of op de betreffende locatie verlichting noodzakelijk is. Als dit het geval is, kan directe hinder of indirecte hinder via spiegeling van de toegepaste armaturen, worden voorkomen door een juiste plaatsing en positionering van de verlichting, zo nodig in combinatie met een adequate afscherming.

Strooilicht kan onder andere worden beperkt door:

- afscherming van het uitgestraalde licht in niet wenselijke richtingen. Bijvoorbeeld door de lichtuitstraling van armaturen naar boven zo gering mogelijk te houden of uit te sluiten;
- afstemming van de lichtverdeling van de armaturen op het te verlichten gebied.

b. *wanneer nodig (tijd);*

Een lichtinstallatie dient alleen in gebruik te zijn wanneer dit noodzakelijk is voor de functie die deze vervult. Het toepassen van een tijdschakelaar of aanwezigheidsdetectie kan lichthinder beperken.

c. *zoveel als nodig (hoeveelheid).*

Bij het ontwerp dient kritisch te worden gekeken naar de hoeveelheid licht die voor de functie noodzakelijk is. Indien dit niet op alle momenten gelijk is, is het toepassen van een statisch of dynamisch dimregiem een mogelijkheid of het op bepaalde momenten uitschakelen van een deel van de verlichting.

5. Criteria voor lichthinder

De visuele effecten ten gevolge van een buitenverlichtingsinstallatie en licht uit gebouwen in de omgeving die mogelijk hinder veroorzaken zijn weergegeven in de volgende tabel:

	VISUEEL EFFECT	PARAMETER VOOR BEPALING VAN HET EFFECT
A	Lichtinval, vooral daar waar bijvoorbeeld het licht kamers van woningen binnenvalt, die normaal gesproken donker zijn, zoals slaapkamers	Voor het onder A genoemde effect wordt de verticale verlichtingssterkte in een punt van een relevant oppervlak (E_v in lux) gehanteerd: bij woningen meestal de verticale (gevel-) oppervlakken, in het bijzonder de ramen
B	Het vanuit normaal te achten zichtposities direct zicht hebben op:	
	B1 (te) Heldere verlichtingsarmaturen	Voor de onder B1 en B2 genoemde effecten wordt de lichtsterkte (I in candela) in één of meer gegeven maatgevende richtingen gehanteerd en/of de luminantie (L in cd/m^2). Voor de onder B1 genoemde effecten wordt voor de lichtsterkte tevens de uitstralingshoek γ gehanteerd
	B2 Heldere objecten met een zekere oppervlakte (reclameborden, verlichte etalages, enz.) die hinder, afleiding of ongemak veroorzaken	
	B3 Een veelheid aan lichtbronnen met verschillende en/of veranderende kleuren en intensiteiten, leidend tot verwarring bij de waarnemer	Voor de beoordeling van het onder B3 genoemde effect wordt bij gebrek aan bruikbare parameters vooralsnog geen criterium gehanteerd, met uitzondering van die voor ledschermen
B4	Bewegend of knipperend licht, eveneens leidend tot verwarring of afleiding van de waarnemer	Voor B4 wordt een wegingsfactor gehanteerd, afhankelijk van de frequentie (Hz) van de beeldwisselingen, alvorens de oppervlakteluminantie wordt beoordeeld
C	Het hebben van zicht op een lichtgloed, die ontstaat door verstrooiing van het van de lichtbron(nen) afkomstige licht en van het door de grond (veld, straat) naar boven gereflecteerde licht	Voor de beoordeling van het onder C genoemde effect is de richting niet bepalend en worden gehanteerd: - de luminantie van de lichtgloed, waargenomen onder een hoek van 15° ten opzichte van de horizontaal (L_{15} in cd/m^2) - de mate waarin een armatuur een deel van zijn licht direct boven de horizontaal uitstraalt (ULR)
D	Het effect van het gebruik van een bepaalde kleurstelling van het licht	Voor de beoordeling van het onder D genoemde effect wordt de spectrale energieverdeling van het gekleurde licht gebruikt

Tabel: Parameters voor het bepalen van visuele effecten.

bron: Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde te Ede

bijlage V – Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020

1. Vergunningsvrije activiteiten in het kader van duurzaamheid voor beschermde monumenten en in het beschermde stadsgezicht

- aanpassingen die het monument niet wijzigen en van buitenaf niet zichtbaar zijn, zoals het isoleren van CV-leidingen of het intern plaatsen van een warmtepomp zonder dat hiervoor historische onderdelen hoeven worden aangepast.
- maatregelen die een vervanging betekenen van bestaande voorzieningen zonder dat er een wijziging in de situatie plaatsvindt.
- plaatsing van voorzieningen voor het opwekken van zonne-energie op het dak van een niet beschermd bouwwerk op het erf bij een monument waarbij de waarden van het monument niet in het geding zijn.
- een activiteit die uitsluitend leidt tot inpartidige veranderingen aan een onderdeel van een monument dat uit oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft, is vrijgesteld van vergunningplicht.
- voor zover detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur van onderdelen die uit oogpunt van monumentenzorg waarde hebben, niet wijzigen en het geen bijzondere of zeldzame interieurafwerking, zoals behang, wandbespanning, goudleer of muurschilderingen, betreft.
- ventilatiedoorvoeren in het dakvlak van beperkte omvang (uitwendige maat maximaal 160mm) en niet zichtbaar vanuit de openbare ruimte, mits dit geen schade toebrengt aan monumentale onderdelen zoals constructieonderdelen of historische binnenafwerking en mits hiervoor geen nieuwe interne doorvoeren voor leidingen of kanalen hoeven te worden gemaakt door of waarbij monumentale onderdelen gewijzigd of beschadigd raken.
- Zonnepanelen die voldoen aan de uitvoeringsrichtlijnen en
 - die een vervanging betekenen van bestaande voorzieningen zonder dat er een wijziging in de situatie plaatsvindt en
 - die gericht zijn op het in stand houden van de eigenschappen van het bouwdeel of gebouw en/of
 - die op het dak van een niet beschermd bouwwerk op het erf bij een monument en/of een onderdeel van het monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde (conform Bor artikel 4a lid 1b) heeft, geplaatst worden en
 - waarvan de plaatsing voldoet aan de vergunningsvrije regels zoals vastgelegd in Bor bijlage II artikel 2, lid 6 en
 - waarbij, in het geval dat de voorzieningen in, op, aan of bij onderdelen die uit oogpunt van monumentenzorg geen waarde hebben, worden aangebracht, de historische waarden van het beschermde deel van het monument niet in het geding mogen zijn.
- Zonnepanelen in, aan of op niet-beschermd gebouwen in het rijksbeschermd stadsgezicht (binnenstad en haar randen), mits wordt voldaan aan de voorwaarden van Bor bijlage II artikel 2 onderdeel 6 en de panelen niet in het zicht zijn vanuit het openbaar toegankelijk gebied (publiek domein).

2. Sneltoetscriteria voor rijksmonumenten en het beschermde gezicht en criteria voor vrijstelling voor gemeentelijke monumenten

Beglazing

- Het vervangen van enkel glas voor isolatieglas, zoals gelaagd (d.w.z. gelijmd) of dubbel glas of gelijkwaardig materiaal, mits
 - het te verwijderen glas geen bijzondere monumentale waarden heeft, zoals getrokken of geblazen, gekleurd of gebrandschilderd glas;
 - de bestaande ramen en kozijnen ongewijzigd behouden blijven;
 - de detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur niet wijzigen;
 - geen frees- of andere werkzaamheden aan het bestaande raam uitgevoerd hoeven te worden;
 - de dikte van de spouwing van het kozijn en de roeden dit mogelijk maken;

- flexibele stopverfvervangers zoals stofverfpasta mogen worden toegepast.
- Het plaatsen van achterzetbeglazing mits
 - de bestaande ramen behouden blijven;
 - de detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur niet wijzigen;
 - geen frees- of andere werkzaamheden aan het bestaande raam, kozijn en/of binnenaftimmeringen uitgevoerd hoeven te worden;
 - er geen sprake is van een bijzondere binnenafwerking, zoals binnenluiken, wandbespanning, aftimmering of decoratief schilderwerk die door plaatsing gewijzigd of beschadigd worden;
 - de raamindeling van de achterzetbeglazing uit één ononderbroken ruit bestaat óf gelijk is aan de indeling van het bestaande raam.

3. Zonnepanelen aan en op beschermde monumenten

Altijd toe te passen in aanvulling op algemene uitgangspunten, uitvoeringsrichtlijnen en nadere eisen uit paragrafen 3 en 4:

- de zonnepanelen steken niet uit voorbij de nok, de dakvoet of de dakranden
- de zonnepanelen steken niet uit voorbij de nok, de dakvoet of de dakranden
- de zonnepanelen liggen op de dakpannen en
- de hellingshoek van de zonnepanelen is gelijk aan die van het schuine dak en
- de zonnepanelen komen niet in plaats van en worden niet verbonden of verkleefd met historische dakbedekkingen en
- de zonnepanelen worden staand geplaatst en
- regelmatig gerangschikt op een horizontale lijn en in een aaneengesloten patroon
- het maken van uitsparingen in het legpatroon ten behoeve van schoorstenen en ventilatiepijpen en andere elementen is niet toegestaan
- het maken van uitsparingen in het legpatroon ten behoeve van dakramen is niet toegestaan, het volledig integreren van dakramen in het legpatroon is altijd vergunningplichtig
- een vertand verloop is niet toegestaan, invulling met maatwerkzonnepanelen tot een aaneengesloten patroon wel
- de afstand tot de nok verticaal gemeten is minimaal 2 dakpannen of 50 cm
- de afstand tot de goot of dakvoet verticaal gemeten is minimaal 2 pannen of 50 cm
- de afstand tot zijkant achterdakvlak (midden bouwmuur of eindgevel) en hoek- en kilkepers is minimaal 2 pannen
- de afstand tot zijkant achterdakvlak (midden bouwmuur of eindgevel) en hoek- en kilkepers is minimaal 2 pannen
- als het gehele dakvlak benut wordt, is de afstand rondom minimaal 2 pannen of 50 cm
- op platte daken is de afstand tot de dakrand gelijk of groter dan de hoogte van het hoogste punt van de collectoren of zonnepanelen, uitgangspunt hierbij is dat de zonnepanelen niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied
- zonnepanelen op dakkapellen en dakopbouwen zijn altijd vergunningplichtig; uitgangspunt bij de beoordeling is dat de zonnepanelen niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied
- de zonnepanelen passen in kleur bij bestaande dakbedekking en/of zijn volledig zwart ("all black")
- alle overige delen van de installatie – zoals het watervoorraadvat of de elektrische apparatuur – staan binnen in het betreffende gebouw; hiervoor hoeft het monument in- en uitwendig niet gewijzigd te worden en deze onderdelen zijn niet zichtbaar vanaf openbaar gebied.

4. Zonnepanelen op daken van bouwwerken in de beschermde binnenstad die zelf geen beschermd monument zijn

Bovenstaande regels voor beschermde monumenten zijn ook van toepassing op panden in de beschermde binnenstad die zelf geen beschermd monument zijn.

Er gelden de volgende verruiming:

- het plaatsen van zonnepanelen is toelaatbaar als de panelen niet zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte, beoordeeld vanaf ooghoogte (1,8 mtr)
- Indien de voorzieningen voor het opwekken van zonne-energie voor een zeer gering deel of slechts vanuit een uitzonderlijke hoek of op zeer grote afstand zichtbaar zijn vanuit openbaar toegankelijk gebied, adviseert de ARK of de zonnepanelen in dit specifieke geval toch toegestaan kunnen worden.
- De vereiste van het plaatsen van de zonnepanelen in een regelmatig gerangschikt patroon op een horizontaal lijn en een aaneengesloten patroon, geldt niet wanneer de zonnepanelen worden aangebracht op een dakvlak dat op geen enkele wijze grenst aan een gevel of erf grenzend aan openbaar toegankelijk gebied en op geen enkele wijze (ook niet op grotere afstand of vanuit een hoger standpunt) zichtbaar is vanaf openbaar toegankelijk gebied of gebouw.
- Zonnepanelen op niet-monumenten zijn toegestaan, mits ze in vorm/type en kleur overeenkomen met de bestaande dakpannen.

5. Algemene uitgangspunten

Elke aanpassing van een monument dient goed onderbouwd te worden. Dit is onderdeel van eisen voor vergunning en conform de richtlijnen van de gemeente (de zogenaamde 10 geboden, A05. Richtlijn en uitgangspunten gemeentelijk erfgoedbeleid, Gemeente Gouda, versie 2017).

Voor voorzieningen voor het opwekken van zonne-energie gelden bovendien de volgende beoordelingscriteria:

- Het plaatsen van de installatie mag geen onevenredig verlies van cultuurhistorische waarden betekenen, maar ook niet van groene waarden, zoals monumentale bomen, betekenen. Gouda is een groene gemeente en bomen leveren een bijdrage aan onze klimaatneutrale doelstelling en aan de kwaliteit van de leefomgeving. Bij het plaatsen van voorzieningen dient rekening gehouden te worden met de groene waarden. Als er voor het plaatsen van de zonnepanelen bomen moeten verdwijnen of daaraan ingrijpend snoeiwerk moet worden verricht dat de bomen blijvende schade kan doen, geldt nooit een vrijstelling. Voor het plaatsen van zonnepanelen in het zicht geldt dat geen vergunning wordt verleend als daarvoor groen moet wijken.
- Onderzoek naar alternatieve locaties voor het plaatsen van de zonnepanelen, zoals omringende, nabije daken en ruimten of een dak geheel buiten de invloedssfeer van het monument wordt aanbevolen. Als er alternatieven voorhanden zijn voor het plaatsen van zonnepanelen op gebouwen en locaties die uit oogpunt van monumentenzorg geen waarde hebben, genieten die de voorkeur boven het plaatsen van zonnepanelen op het dak van een beschermd monument. Voor het plaatsen van zonnepanelen in het zicht geldt dat geen vergunning wordt verleend als niet of onvoldoende is aangetoond dat er geen alternatieve locaties voorhanden zijn.
- Bij het plaatsen van de zonnepanelen is de inpassing van de zonnepanelen aan de bestaande vormgeving en aan de cultuurhistorische waarden van het pand belangrijker dan de optimale stand of opbrengst ervan. Een oplossing samen met buurpanden (hetzelfde plaatsingspatroon en dezelfde zonnepanelen) strekt tot aanbeveling. Anderzijds moet de effectiviteit van de zonnepanelen ook niet uit het oog verloren worden. De optimale balans van energie-efficiëntie, kostenefficiëntie én behoud van monumentale waarden maakt onderdeel uit van de beoordeling. Voor het plaatsen van zonnepanelen in het zicht geldt dat geen vergunning wordt verleend als niet of onvoldoende is aangetoond dat er geen beter inpassingsplan gemaakt kan worden uit oogpunt van energie-efficiëntie en/of kostenefficiëntie .
- De energieopwekking op een monument is voor eigen gebruik. Toepassing van zonnepanelen op, aan en bij woonhuismonumenten uit winstoogmerk is niet toegestaan, omdat op en bij monumenten alleen noodzakelijke zonnepanelen voor een doelmatig gebruik van het monument toegestaan zijn. De esthetiek heeft het primaat: als het voor het beeld beter is om een paneel extra te plaatsen, bijvoorbeeld om een legpatroon af te maken, kan met dit doel van het noodzakelijkheids criterium afgeweken worden.

- Zonnepanelen, zonnepannen en zonnecellen en collectoren zijn onder voorwaarden toepasbaar op hellende en platte daken. Plaatsing op een plat dak heeft de voorkeur boven plaatsing op een schuin dak. Plaatsing van zonnepanelen op (platte) daken van dakkapellen kan nooit vergunningsvrij of met een vrijstelling, tenzij er voor een type gekozen wordt dat geheel vlak en binnen de dakrand ligt (bijv. geïntegreerde toepassing met dakbedekking) waardoor er geen sprake is van zichtbaarheid.
- Een natuurlijk moment in de onderhoudscyclus van een monument geniet de voorkeur, bijvoorbeeld als de dakbedekking vervangen moet worden kan dit gecombineerd worden met dakisolatie en het aanbrengen van zonnepanelen.
- Voor het plaatsen van zonnepanelen in het zicht geldt dat een afgewogen totaalplan voor het verduurzamen van het monument verplicht is. Hierbij zijn de maatregelen voor CO₂-reductie, de bouwkundige mogelijkheden en het rekening houden met de cultuurhistorische waarden in een samenhangend totaalplan ondergebracht. Bij dit zorgvuldig ontworpen plan is geen sprake van visuele verstoring van het monument.
- De eisen voor het maken van een totaalplan gelden ook bij het plaatsen van zonnepanelen in, aan, op of bij zogenaamde topmonumenten, ongeacht of de panelen in het zicht komen.
- Voor het plaatsen van zonnepanelen op de grond is altijd een omgevingsvergunning nodig, ook als het erf zelf niet beschermd is c.q. niet in het monumentenregister genoemd wordt.

6. Algemene uitvoeringsrichtlijnen en nadere eisen

(deze criteria zijn altijd geldig bij beschermde monumenten en in de beschermde binnenstad)

- Zonnepanelen op, aan of bij monumenten mogen niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied (zoals een weg, park, speeltuin, vijver of rivier) tenzij College van B en W voor een zone, gebied of specifiek monument expliciet een uitzondering heeft gemaakt en voldaan wordt aan de randvoorwaarden voor het in het zicht plaatsen van panelen, zoals vermeld onder 1.1.;
- Het college van B en W kan ook zones, locaties en monumenten aanwijzen waar specifieke, nadere eisen worden gesteld, onder meer aan het zichtbaarheids criterium; in ieder geval gelden nadere eisen indien sprake is van een bijzondere ligging, dakvorm of dakbedekking;
- Beplanting (zoals bomen) en roerende zaken (zoals woonboten) die het dakvlak geheel of gedeeltelijk aan het zicht onttrekken spelen geen rol voor het bepalen van de zichtbaarheid (ze moeten worden weggedacht bij de beoordeling);
- De zichtbaarheid wordt bepaald vanuit het menselijke perspectief van 1,8 mtr oftewel 'ooghoogte';
- Indien voor het plaatsen van de zonnepanelen aanpassingen aan het monument verricht moeten worden, gelden voor het aanbrengen de volgende criteria:
 - er mag geen schade ontstaan aan het beschermde monument;
 - er mogen geen materialen verloren gaan die bijzondere erfgoedwaarden hebben;
 - de historische waarden van het monument mogen niet in het geding zijn. Bij twijfel hierover geeft de ARK hierover advies;
- De zonnepanelen moeten reversibel worden aangebracht, dat wil zeggen dat de plaatsing zonder schade of wijzigingen aan het monument uitgevoerd kan worden en de voorzieningen te zijner tijd zonder schade te verwijderen zijn zodat er geen sprake is van schade aan of verlies van historische materialen en (inwendige) constructies;
- Behoud gaat voor vernieuwing. Herstel gaat voor vervanging.
- De oorspronkelijke dakbedekking mag niet worden verwijderd. Indien het verwijderen van historisch materiaal toch aan de orde is, wordt dit materiaal opgeslagen om bij het verwijderen of wijzigen van de installatie in de toekomst weer opnieuw toegepast te kunnen worden.
- Op daken die zijn gedekt met een bijzondere of zeldzame dakbedekking of bijzondere dakvorm (in kleur, type en/of materiaal) zijn zonnepanelen of andere voorzieningen in beginsel niet toegestaan; Indien over de monumentale waarden van de betrokken onderdelen twijfel bestaat, adviseert de ARK.

- Op daken die onderdeel uitmaken van een bijzonder dakenlandschap en/of die een bijzondere rol in zichtlijnen vanaf historische landmarks spelen (zoals een kerktoeren), en/of op daken van gebouwen met een bijzondere of zeldzame typologie geldt nooit een vrijstelling of sneltoets. College van B en W wijst gebieden of zones aan waarvoor dit geldt. Er wordt altijd advies van ARK gevraagd;
- De constructie van het bestaande dak moet aantoonbaar de verhoogde belasting door gewicht en/of wind als gevolg van de zonnepanelen kunnen dragen;
- Op alle uitvoeringswerken zijn de Uitvoeringsrichtlijnen van de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (de URL van ERM) van toepassing en de gemeentelijke beleidsregels A05. Richtlijn en uitgangspunten gemeentelijk erfgoedbeleid, Gemeente Gouda (versie 2017) (bijlage 12)
- Het College van B en W kan (conform Verordening Fysieke leefomgeving 2020) voorschrijven dat voor een goede afweging om te toetsen of aan de criteria voor vrijstelling op de vergunningplicht of de vergunningplicht kan worden voldaan een bouwhistorische waardering nodig is.

7. Nadere bepalingen bij vrijstelling vergunningplicht voor beschermde gemeentelijke monumenten

Als voldaan wordt aan bovenstaande criteria van paragraaf 2, 3, 4 kan het college van B en W om een vrijstelling op de vergunningplicht verzocht worden.

Hierbij geldt nog het volgende

- Als het dakvlak dakkapellen, dakopbouwen, dakvensters en/of schoorstenen bevat kan een vrijstelling worden aangevraagd mits aan alle andere criteria wordt voldaan en aangetoond kan worden dat het plaatsen van zonnepanelen op dit dakvlak evidente voordelen geniet boven het gebruik van een ander dakvlak, zowel in technisch als in esthetisch opzicht. Dit geldt ook voor het liggend toepassen van zonnepanelen. Hierbij kan het college advies van de ARK inwinnen.
- De plaatsing van voorzieningen voor het opwekken van zonne-energie binnen de contouren van een groen monument, zoals een park of een tuin van bijvoorbeeld een villa of buitenplaats of begraafplaats, valt niet onder vergunningsvrije activiteiten. Het gaat hier immers om een activiteit in, aan of op een onderdeel van een beschermd monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg waarde heeft. Er kan een vrijstelling aangevraagd worden indien aan alle algemene uitgangspunten voldaan is. Hierbij wint het college advies in van de ARK.
- Zonnecellen op aluminium en/of in dakbedekking, zonnecellen in glas, zonnepaneelfolie (aSi-materiaal) die volledig zijn geïntegreerd met de bestaande architectuur van het pand en het betreffende dakvlak zijn niet vrijgesteld van vergunningsplicht, maar hiertoe kan wel een verzoek ingediend worden. Bij de behandeling wint het college het advies in van de ARK. Het te verwijderen glas mag geen bijzondere monumentale waarden hebben, zoals getrokken of geblazen, gekleurd of gebrandschilderd glas.
- Bij innovaties of andere voorkomende gevallen waarin de criteria niet voorzien, kan een verzoek om vrijstelling worden ingediend. Hierbij wint het college advies in van de ARK.
- Indien er een mogelijkheid bestaat dat het toepassen van de uitvoeringsrichtlijnen en/of de vrijstellingscriteria toch schade toe kan brengen aan het monument, indien er twijfel over de interpretatie van de uitvoeringsrichtlijnen en/of de criteria bestaat, en/of indien er juridische procedures lopen en/of als naar aanleiding van de (voorgenomen) werkzaamheden zienswijzen of bezwaren zijn ingediend, kan het College van B en W alsnog besluiten de vrijstelling niet te verlenen en een omgevingsvergunning voor de betreffende werkzaamheden van de aanvrager verlangen.

8. Beoordelingscriteria vergunningplichtige activiteiten

De ARK toetst of de plaatsing van zonnepanelen de waarden van het monument niet onevenredig aantast en beoordeelt daarbij in aanvulling op de criteria, algemene regels en uitgangspunten uit paragrafen 2, 3 en 4 de ingreep ten opzichte van:

- de cultuurhistorische waarde van het dak, inbegrepen de dakconstructie
- de cultuurhistorische waarde van het monument

- de cultuurhistorische waarde van de plaats van het monument in zijn omgeving
- De ARK betreft de fysieke, inhoudelijke en beleefde kwaliteiten van het beschermde monument bij het advies.

De ARK beoordeelt onder meer:

- locatie, grootte, vorm, kleur, reflectie en de ligging op of in de dakbedekking;
- de rangschikking, mede in relatie tot bestaande dakkapellen, dakopbouwen, dakvensters en/of schoorstenen;
- de plaatsing van het systeem (constructie en wijze van bevestigen);
- de zichtbaarheid en het effect op de omgeving;
- de bijzonderheid van ligging, dakvorm of dakbedekking;
- het al dan niet verloren gaan van cultuurhistorisch of historisch-ruimtelijke waarden, waarbij de basisuitgangspunten zijn:
 - de installatie blijft zoveel mogelijk uit zicht
 - de zonnepanelen worden op de minst kwetsbare locatie op of bij het monument geplaatst
 - bij plaatsing op het erf en/of binnen de contouren van een beschermd groen monument of beschermde structuur heeft de installatie geen gevolgen voor zichtlijnen en waardevolle onderdelen
 - het monument wordt als gevolg van het uiterlijk van de installatie in grootte, vorm, kleur en reflectie niet onevenredig aangetast

De beoordelingscriteria bij vergunningplichtige activiteiten in de beschermde binnenstad zijn overeenkomstig de criteria voor rijksmonumenten, waarbij het accent ligt op de het visuele effect en het al dan niet verloren gaan van historisch-ruimtelijke waarden, dan wel andere, voor de binnenstad specifieke karakteristieken.

9. Indieningsvereisten

Uit de aanvraag moet duidelijk blijken wat het plan voor zonne-energie inhoudt, hoe de situatie er nu uit ziet en hoe die er straks uit komt te zien. Dit vraagt om duidelijke informatie over de installatie, het gebouw en zijn omgeving. Uit de informatie dient duidelijk te blijken of wel of niet aan de criteria wordt voldaan.

Vereisten voor een omgevingsvergunning voor het verduurzamen van rijksmonumenten

- De vereisten zijn vastgelegd in de MOR, Ministeriële Regeling Omgevingsrecht, hoofdstuk 5.
- De gemeente kan vrijstelling verlenen voor onderdelen van de vereisten.

Vereisten voor een omgevingsvergunning voor het verduurzamen van panden in de beschermde binnenstad

- De vereisten zijn vastgelegd in de MOR, Ministeriële Regeling Omgevingsrecht, hoofdstuk 5.
- De gemeente kan vrijstelling verlenen voor onderdelen van de vereisten.

Vereisten voor een omgevingsvergunning voor het verduurzamen van beschermde gemeentelijke monumenten

- foto's van de plek waar de aanvrager de installatie wil plaatsen met gegevens over de bezonning
- foto's van de omgeving waaruit blijkt dat de installatie niet zichtbaar is vanuit openbaar gebied met een situatietekening en/of luchtfoto met zichtlijnen
- bij een beschermd groen monument foto's en situatieschets die inzicht geeft in het visuele effect van de installatie
- het type bestaande dakbedekking, de kleur en technische informatie over de bestaande dakconstructie waaruit blijkt dat het dak geschikt is
- technische gegevens over het type systeem, waaronder het gewicht per m2

- foto's of productdocumentatie waarop de kleur en reflectie van het systeem goed te zien zijn, en eventueel aanvullende productdocumentatie
- dakplattegrond / tekeningen op schaal van het dakvlak met daarop maten en aantallen van de afzonderlijke collectoren en/of zonnepanelen en de rangschikking. Ook alle bestaande dakkapellen, daklichten, schoorstenen en dergelijke dienen op tekening te zien zijn.
- informatie over de bevestiging of fundering, openingen voor en routes van kabels en leidingen, de plaats van alle aanvullende apparatuur, eventuele veranderingen aan de bestaande dakbedekking of dakconstructie.
- (bouwhistorische en/of tuinhistorische) gegevens waaruit blijkt waar en op welke wijze de installatie effect heeft op de cultuurhistorische en historisch-ruimtelijke waarden, inbegrepen de visuele effecten vanuit de omgeving van het monument en/of binnen de contouren van het groene monument.

Indieningsvereisten bij vrijstelling (alleen voor gemeentelijke monumenten)

Voor de beoordeling of een voorgenomen activiteit in, bij, op of aan een monument onder de sneltoetscriteria vallen, gelden ten minste de volgende indieningsvereisten:

- foto's van het monument en zijn directe omgeving met detailfoto's van de plek waar de activiteit plaats zal vinden

Uit deze foto's moet ten minste duidelijk worden:

- wat het visuele effect van de voorgenomen wijziging is
- welke materialen, kleuren en constructies aanwezig zijn
- wat de bouwtechnische staat is

Schets of tekening op schaal en/of toelichting waaruit ten minste duidelijk wordt:

- maten, aantallen en locatie van de gewijzigde situatie
- materialen en kleuren in de nieuwe situatie

De gemeente kan bepalen dat er meer gegevens nodig zijn voor een goede beoordeling.

De gemeente kan vrijstelling verlenen voor onderdelen van deze vereisten of juist nadere gegevens verlangen die nodig zijn voor een goede beoordeling van de plannen.

Toelichting op de 'Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020'

Toelichting vergunningsvrije activiteiten bij beschermde monumenten

De meeste activiteiten in, aan, bij en op beschermde monumenten zijn vergunningplichtig, met uitzondering van onderhoud en een aantal activiteiten in de omgeving van het monument. De uitzonderingen zijn opgenomen in de regeling.

1. Rijksregels

Voor de meeste activiteiten voor het wijzigen van een beschermd monument is een omgevingsvergunning vereist. De wettelijke uitzonderingen hierop zijn vastgelegd in Bor bijlage II artikel 4a. Dit artikel geldt voor alle beschermde monumenten (rijks-, provinciaal en gemeentelijke monumenten) en het beschermde stadsgezicht (binnenstad en haar randen). Dit artikel 4a verwijst naar artikelen uit Bor bijlage II met vergunningsvrije activiteiten die ook voor monumenten gelden.

2. Vergunningsvrij in, aan, op of bij een pand in de beschermde binnenstad

In de beschermde binnenstad zijn de regels ruimer voor panden die zelf geen beschermd monument zijn. De landelijke vergunningsvrije regels voor niet-beschermde panden gelden onder voorwaarden ook voor panden in de binnenstad. De vuistregel is dat dit geldt voor vergunningsvrije activiteiten (volgens Bor bijlage II, artikelen 2 en 3) die inpandige veranderingen betreffen, plaatsvinden op het achterdakvlak en/of in het achtererfgebied. De vergunningsvrije regels gelden overigens niet als de achterkant en/of het achtererf grenst aan openbaar toegankelijk gebied (zogenaamd publiek domein).

3. Vergunningsplicht bij gemeentelijke monumenten

Als de plannen niet onder vergunningsvrije activiteiten, noch onder een vrijstelling vallen, zijn de activiteiten vergunningplichtig. Alle constructieve ingrepen zijn vergunningplichtig (dit geldt ook voor niet-monumenten), net als na-isolatie van het monument, zowel aan de buitenzijde, als aan de binnenzijde. Er dient een regulier vergunningetraject voor een omgevingsvergunning gevolgd te worden.

Eigenaren wordt aangeraden vooraf advies over hun plannen in te winnen. De medewerkers van ODMH adviseren over het vergunningetraject en de haalbaarheid van de plannen vanuit het oogpunt van monumentenzorg.

4. Vrijstelling van de vergunningplicht voor beschermde gemeentelijke monumenten

Op grond van de Verordening Fysieke Leefomgeving 2020 artikel 3.5.

Voor een aantal activiteiten geldt dat Burgemeester en Wethouders in beginsel een vrijstelling wil verstrekken mits aan de criteria voor sneltoets wordt voldaan en de uitvoeringsrichtlijnen worden gevolgd. De vrijstellingsprocedure geeft de eigenaar van een monument vooraf uitsluitel over de vergunningplicht. Dit voorkomt discussie en procedures achteraf.

Een ambtelijke toets biedt inzicht of de voorgenomen activiteit inderdaad in aanmerking komt voor een vrijstelling. Het gaat hierbij om complexere activiteiten dan bij de vergunningsvrije activiteiten. Het college kan altijd (gemotiveerd) beslissen om de vrijstelling niet te verlenen. Als het college besluit om geen vrijstelling te verlenen, volgt het plan de normale procedure voor een omgevingsvergunning voor de activiteit monumenten.

5. Geen vrijstelling

Burgemeester en Wethouders zijn bevoegd in zich daarvoor lenende omstandigheden een omgevingsvergunning voor de betreffende werkzaamheden van aanvrager te verlangen en/of een ontheffing van de vergunningplicht niet te verlenen of in te trekken. Dit kan ook terwijl de vrijstelling al in behandeling is. In ieder geval kunnen Burgemeester en Wethouders daartoe besluiten indien

- het toepassen van de uitvoeringsrichtlijnen, vrijstellingsregels en/of de sneltoetscriteria schade toe kan brengen aan het monument;
- er twijfel bestaat over de interpretatie en/of toepassing van de uitvoeringsrichtlijnen, vrijstellingsregels en/of de sneltoetscriteria;
- er juridische procedures lopen en/of als naar aanleiding van de (voorgenomen) werkzaamheden zienswijzen of bezwaren zijn ingediend door belanghebbenden die ontvankelijk zijn verklaard.

Procedure vrijstelling (alleen voor gemeentelijke monumenten)

Voor het verlenen van een vrijstelling geldt geen wettelijke termijn. Als de vrijstelling niet wordt verleend, ontvangt de aanvrager bericht.

De vrijstelling wordt gepubliceerd. Er is mogelijkheid voor bezwaar.

Afwijzing van vrijstelling betekent niet automatisch dat geen vergunning verleend kan worden. De aanvrager kan de aanvraag alsnog indienen als aanvraag omgevingsvergunning. Het plan doorloopt dan de reguliere procedure, waarbij de ARK advies geeft over het plan. Het besluit hierover (beschikking) staat eveneens open voor bezwaar.

Innovaties

Bij innovaties of andere voorkomende gevallen waarin de criteria voor vrijstellingen of sneltoetscriteria niet voorzien, is sprake van maatwerk. De aanvrager dient een omgevingsvergunning aan te vragen. Het plan doorloopt de reguliere procedure, waarbij de ARK advies geeft over het plan.

6. Vergunningplicht archeologie

Bij beschermde archeologische monumenten is een vergunning nodig voor alle werkzaamheden in, aan en op het monument.

Bij terreinen met archeologische verwachting is de vergunningplicht afhankelijk van regels in het bestemmingsplan ten aanzien van grootte en diepte van de werkzaamheden.

Er mag zonder omgevingsvergunning geen archeologisch bodemarchief worden verstoord noch mogen archeologische waarden verloren gaan.

Tabel overzicht vergunningplicht bij zonnepanelen

Status	Activiteit	Vergunningvrij	Sneltoetscriteria of vrijstellingscriteria van toepassing	Vergunningplichtig, reguliere procedure
Beschermd monument	Zonnepanelen op een monument in het zicht	Nee	Nee	Ja
	Zonnepanelen op een monument uit het zicht	Nee	Ja	Ja
	Zonnepanelen op de grond bij een monument	Nee	Nee	Ja
	Zonnepanelen op het dak van een onderdeel van het monument zonder monumentale waarde	Ja, onder voorwaarden BOR bijlage II artikel 2 lid 6*	Ja	Ja
	Zonnepanelen op het dak van een bijgebouw bij een monument dat zelf geen monument is	Ja, onder voorwaarden BOR bijlage II artikel 2 lid 6*	Ja	Ja
Niet-beschermd gebouwen in het rijksbeschermd stadsgezicht (binnenstad en haar randen)	Zonnepanelen uit het zicht	Ja, onder voorwaarden BOR bijlage II artikel 2 lid 6*	Ja	Ja
	Zonnepanelen in het zicht	Nee	Nee	Ja
	Zonnepanelen op de grond bij een monument	Nee	Nee	Ja

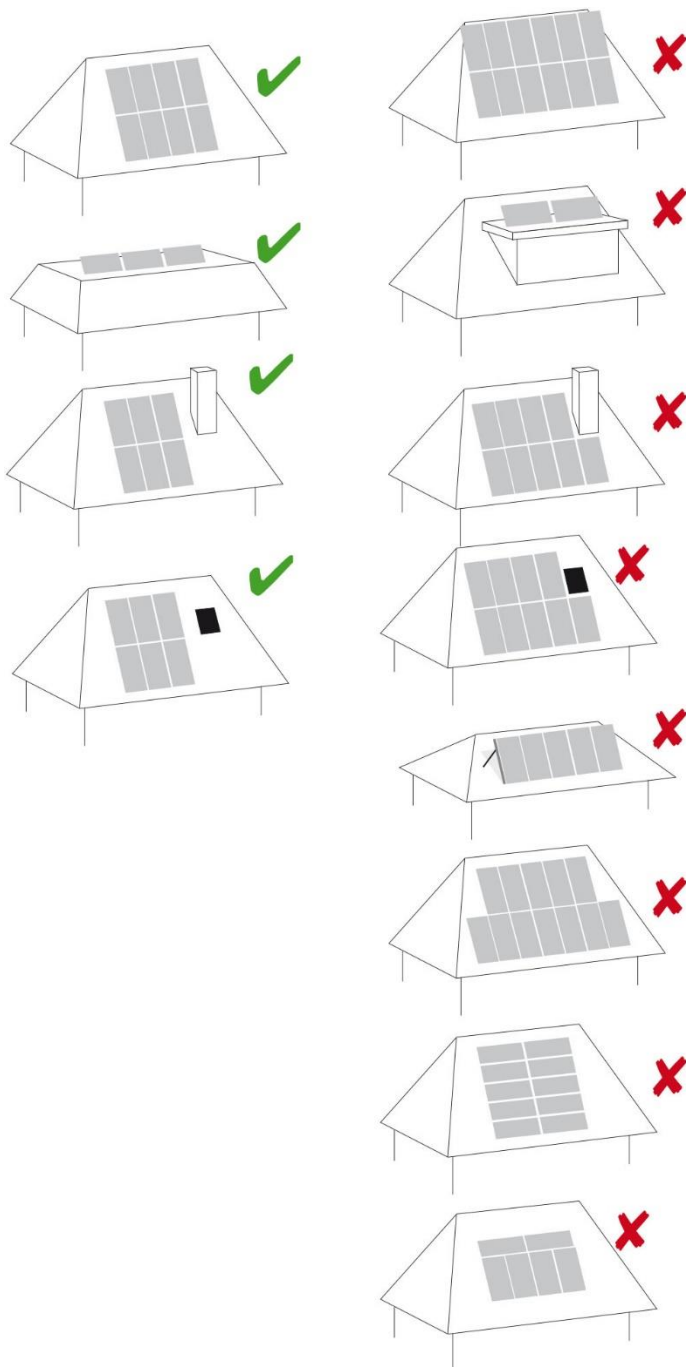
* BOR bijlage II artikel 2 lid 6

Dit artikel luidt:

Een collector voor warmteopwekking of een paneel voor elektriciteitsopwekking op een dak is vergunningsvrij mits wordt voldaan aan de volgende eisen:

- a. indien op een schuin dak:
 - 1e binnen het dakvlak,
 - 2e in of direct op het dakvlak en
 - 3e hellingshoek gelijk aan hellingshoek dakvlak,
- b. indien op een plat dak: afstand tot de zijkanten van het dak ten minste gelijk aan hoogte collector of paneel en
- c. indien de collector of het paneel niet één geheel vormt met de installatie voor het opslaan van het water of het omzetten van de opgewekte elektriciteit: die installatie aan de binnenzijde van een bouwwerk is geplaatst.

Criteria verbeeld

Deze tekeningen illustreren de mogelijkheden voor vrijstellingen bij beschermde gemeentelijke monumenten en het sneltoetsen bij rijksmonumenten. Het getekende dakvlak betreft altijd het achterdakvlak en niet gekeerd naar openbaar toegankelijke ruimte. De tekeningen visualiseren de criteria, maar zijn niet uitputtend. Er kunnen geen rechten aan ontleend worden.